

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskraft

til

de offentlige Aarsprøver

i

Aalborg Kathedralskole

1872.

Aalborg.

Trykt hos Oluf Olufsen

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Aars- og Afgangsprøver

i

Aalborg Kathedralskole

i Juli 1872.

Indhold.

- I. Den lærde Skoles og Realskolens nye Ordning.
 - II. Skoleefterretninger.
-

Aalborg.

Trykt hos Oluf Olufsen.

1872.

I.

Den lærde Skoles og Realskolens nye Ordning.

Grundlaget for den lærde Skoles Ordning er lagt ved Lov af 1ste April 1871, der rigtignok er meddelt i Indbydelsesskriftet for ifjor, men for Fuldstændigheds og Anskueligheds Skyld gjentages her.

LOV

om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark.

§ 1. I den lærde Skole skal Undervisningen, der forbereder til Universitetet, fra et vist Trin i Skolen deles i to Afdelinger, den ene overvejende sproglig-historisk, den anden overvejende matematisk-naturvidenskabelig.

§ 2. Skolen inddeles i sex etaarige Klasser, saa at et fuldstændigt Skolekursus er beregnet paa 6 Aar. Den nuværende 7de Klasse omdannes til to etaarige Klasser. Skolernes nuværende nederste Klasse inddrages ved Udgangen af Skoleaaret 1871—72, den næstnederste ved Udgangen af Skoleaaret 1872--73.

I Skoler, hvor Elevantallet i de to øverste Klasser tilsammen ikke overstiger 20, kan Ministeren bemyndige Rektor til midlertidig at samle dem i en Klasse.

§ 3. Undervisningen beregnes paa, at et fuldstændigt Skolekursus gennemgaaes i en Alder fra det fyldte

12te Aar til det fyldte 18de Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11te Aar. Ingen kan optages i en højere Alder, end at det fuldstændige Skolekursus kan være tilbagelagt med det fyldte 20de Aar. Undtagelse fra disse Regler kan Skolens Rektor bevilge.

§ 4. Undervisningsfagene ere: Modersmaalet, derunder indbefattet Oldnordisk (og Svensk), Tysk, Fransk, Engelsk, Latin, Græsk, Religion, Historie, Geografi, Arithmetik, Geometri, Regning, Naturhistorie, Naturlære, Tegning med geometrisk Tegning og Skrivning samt desuden Sang og Gymnastik.

Den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, maa ikke udgjøre mere end 30 Timer.

§ 5. I Skolens fire nederste Klasser er Undervisningen overvejende fælles for samtlige Disciple i hver Klasse. For de Elever, der bestemme sig for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, bortfalder Græsk, og for de Elever, der bestemme sig for den sproglig-historiske Retning, bortfalder geometrisk Tegning og Naturlære. Efter Undervisningsministerens Bestemmelse kan et af de levende Sprog gjøres til et valgfrit Fag.

Den ved Udgangen af 4de Klasse afholdte Aars- eller Hovedexamen giver, naar den er bestaaet med et vist Pointsantal, som nærmere bliver at fastsætte af Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet, samme Adgang til højere Undervisningsanstalter og Fagexamina som Afgangsexamen af højere Grad for Realdisciple og den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet af samme Grad.

§ 6. I Skolens to øverste Klasser deles Undervisningen i et sproglig-historisk og et mathematisk-naturvidenskabeligt Kursus, saaledes at Latin, Græsk og Naturlære blive særskilte Fag i det førstnævnte, de mathematiske Discipliner med geometrisk Tegning og Natur-

lære samt, hvor Omstændighederne tilstede det, et Af-snit af Naturhistorien særskilte Fag i det sidstnævnte Kursus, hvorimod Undervisningen vedbliver at være fælles i Modersmaalet, derunder Oldnordisk (og Svensk), Fransk og Historie.

I de to øverste Klasser kan der frit vælges mellem Engelsk og Tysk. Undervisningen er fælles for de Disciple, der vælge samme Fag.

Afgangsexamen for begge Afdelinger af øverste Klasse afholdes ved selve Skolen. Den er dels skriftlig, dels mundtlig.

De skriftlige Opgaver ere:

for alle Examinander: to Opgaver i Dansk, og særlig: for dem, der underkaste sig sproglig-historisk Examen: en Oversættelse fra Latin til Dansk og en Oversættelse fra Dansk til Fransk, og for dem, der underkaste sig matematisk-naturvidenskabelig Examen: mindst to matematiske Opgaver.

Fordringerne ved den mundtlige Prøve bestemmes ved kongelig Anordning.

§ 7. Enhver, der har bestaaet Afgangsexamen, har Ret til at indskrives som akademisk Borger ved Universitetet.

De, som have taget den sproglig-historiske Afgangsexamen, have, efter at have bestaaet den almindelige filosofiske Prøve ved Universitetet, Adgang til at indstille sig til de forskjellige Fakultetsexamina ved samme.

De, som have bestaaet den matematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen, have Adgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den polytekniske Læreanstalt samt til ved Universitetet, efter at have underkastet sig den filosofiske Prøve, at indstille sig til de under det matematisk-naturvidenskabelige samt under det filosofiske Fakultet hørende Prøver, til statsvidenskabelig Examen og lægevidenskabelig Embeds-

examen. For at kunne indstille sig til den theologiske eller den fuldstændige juridiske Embedsexamen ville de have at underkaste sig en Tillægsexamen ved Universitetet, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin, om hvilke Prøver de nærmere Bestemmelser ville være at give ved kongelig Anordning.

§ 8. Ved Metropolitanskolen, Sorø lærde Skole, Odense og Aarhus Kathedralskoler bliver den fornævnte Deling af Undervisningen at iværksætte, efterat nærværende Lov er traadt i Kraft, saaledes at der ved disse Skoler snarest mulig indrettes et fuldstændigt dobbelt Skolekursus med dertil hørende Afgangsexamina. I de øvrige Skoler derimod vil Undervisningen i de to øverste Klasser indtil videre, saalænge Betingelserne med Hensyn til Discipeltal og økonomiske Forhold ikke ere tilstede for der at have et Dobbeltkursus, være at indskrænke til den ene Retning, i hvilken Henseende Kirke- og Undervisningsministeriet bemyndiges til efter Forholdene ved de enkelte Skoler at tage den nærmere Bestemmelse.

§ 9. Bestyrerne af de private Skoler, der igjennem et tilstrækkeligt Antal Klasser gennemføre Undervisningen i samme Omfang og til samme Grændse som de offentlige lærde Skoler og i det Ringeste for de tre sidste Skoleaars Vedkommende i det Hele slutte sig til den for de offentlige lærde Skoler gjældende Undervisningsplan, kunne, efter samme Regler som hidtil, enten for deres hele Bestyrelsestid eller paa et vist Aaremaal af Kirke- og Undervisningsministeriet erholde Tilladelse til under den Kontrol, som af bemeldte Ministerium bestemmes, at afholde samme Afgangsexamen som de offentlige lærde Skoler enten saavel i den sproglig-historiske som i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning eller, naar de ønske det, alene i den ene Retning.

§ 10. Den ved kongelig Resolution af 6te Mai 1850, bekendtgjort under 13de samme Maaned, anordnede Ad-

gangsexamen ved Universitetet bortfalder samtidig med, at Afgangsexamen afholdes første Gang ved Skolerne i Overenstemmelse med nærværende Lov. De, som efter den Tid ønske at indskrives ved Universitetet, efter at være forberedte ved Privatundervisning, have at underkaste sig Afgangsexamen for Studerende enten ved en offentlig lærd Skole eller ved en Privatskole, der har Tilladelse til at afholde Afgangsexamen. Forinden maa de dog have bestaaet en Prøve i de Fag, som for den Retning, hvori de agte at tage Afgangsexamen, afsluttes i Skolen inden Oprykningen i den næstøverste Klasse. De kunne selv vælge, ved hvilken Skole de ønske at tage Examen; dog vil den enkelte Skoles Forpligtelse til at modtage Privatister være at indskrænke til et bestemt Antal. De nærmere Regler herom gives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Til nærmere Gjennemførelse af den nye Skoleplan udkom under 5te August 1871 følgende *kongelige Anordning*.

§ 1.

Forinden Nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles Iste (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, dels en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift;
2. i Tysk: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;
3. i Fransk: det Vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;
5. i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmarks Historie noget udførligere;
6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;
7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;
8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

§ 2.

I Skolens 1ste til 4de Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

1. I Modersmaalet gives Undervisningen som hidtil.
2. Undervisningen i de levende Sprog gives alene i Tysk og Fransk gjennem samtlige 4 Klasser.
3. I Latin fremmes Undervisningen igjennem alle 4 Klasser saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Livius eller 2 Bøger af Cæsars Gallerkrig, 50 Kapitler af Ciceros Taler og 1 Bog af Virgils Æneide eller 800 Vers af Ovids Metamorphoser. Grammatiken indøves tillige ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Latin.
4. I Græsk begynder Undervisningen i 3die Klasse og fremmes saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Xenophons Anabasis og 1 Bog af Homer.
5. I Religion, hvor Undervisningen ophører ved Udgangen af 3die Klasse, gennemgaaes Bibelhistorien efter en udførligere Lærebog, den kristelige Tros- og Sædelære efter en mindre.

6. Historien, saavel Verdenshistorien kortere behandlet som særlig Nordens Historie, maa være gennemgaaet indtil Udgangen af 4de Klasse.
7. Geografien afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.
8. Matematik og Regning.

Undervisningen i Arithmetik begynder i første Klasse og fortsættes igjennem alle fire Klasser saaledes, at der meddeles:

Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser; Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber; Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner; Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning; Ligninger af første og anden Grad, de første saavel med en som med flere Ubekjendte.

Undervisningen i Geometri skal i første Klasse indledes med en paa Betragtning af materielle Former støttet Abstraktion af de første geometriske Begreber, saaledes at Disciplen derved tillige føres til saadan klar Opfattelse af Legemers, Fladers og Liniers Inddeling efter deres Frembringelsesmaade og Beskaffenhed, som uden geometriske Beviser ad Anskuelsens Vei ved Iagttagelse af og Forsøg med legemlige Former kan opnaas. Derefter meddeles et plangeometrisk Kursus af det i Skolerne hidtil sædvanlige Omfang.

Undervisningen i Regning slutter sig til den matematiske Undervisning med saadanne Opgaver, som kunne tydeliggjøre Matematikens Anvendelse i det praktiske Liv, derunder ogsaa Beregningen af Arealer og Volumener, de første støttede til Plangeome-

triens Læresætninger, de sidste uden matematiske Beviser.

9. I Naturlære gives en Oversigt over de fysiske Kræfter og Virksomheder med en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi.
10. Naturhistorie læres i samme Omfang som hidtil og afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.
11. Tegning. Frihaandstegning øves i 1ste og 2den Klasse som Indledning til geometrisk Tegning i 3die og 4de Klasse.
12. I Skrivning undervises kun i 1ste og 2den Klasse.

§ 3.

Aars- eller Hovedexamen ved Udgangen af Skolens 4de Klasse anstilles saaledes:

1. I Modersmaalet er Prøven alene skriftlig og bestaar i en Stilopgave, der væsentlig gaar ud paa Fremstilling af et bekjendt Stof.
2. I Tysk prøves i to ikke læste Steder, et prosaisk og et lettere poetisk, og i det Nødvendige af Grammatiken.
3. I Fransk prøves dels i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 100 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det Nødvendige af Grammatiken.
4. I Latin anstilles Prøven dels mundtlig i det i det sidste Aar læste Pensum, dels skriftlig ved en let Stil, der holder sig indenfor de væsentlige syntaktiske Regler og det almindeligste Ordforraad og udarbejdes uden Benyttelse af Ordbog.
5. I Græsk og 6. i Historie prøves alene i det i det sidste Aar Læste.
7. I Geografi prøves i det hele læste Pensum.
8. I Mathematik er Prøven dels skriftlig, dels mundtlig. Der forelægges skriftlige Opgaver i praktisk Regning og Arithmetik og lignende Opgaver angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk

Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst. Mundtlig prøves ligeledes i Geometri og Arithmetik.

9. I Naturlære og 10. i Naturhistorie prøves i det hele læste Pensum.

§ 4.

I Skolens 5te og 6te Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

a. *Fællesfag.*

1. Undervisningen i Modersmaalet fortsættes, som den hidtil er given i 7de Klasse. Oldnordisk indtræder i 5te Klasse og fortsættes i 6te. I samme Klasser meddeles en Anvisning til at læse og forstaa Svensk.
2. I Fransk fortsættes Læsningen af Forfattere, derimellem ogsaa Digtere, og den skriftlige Indøvelse af Grammatikens vigtigste Regler.
3. I Tysk fortsættes Læsningen med vanskeligere Forfattere.
4. I Engelsk begynder Undervisningen i 5te Klasse og fortsættes i 6te.
5. Historie. Det hele Kursus gjenoptages og afsluttes, Verdenshistorien (særlig Perioden efter 1789) i noget større Omfang.

b. *Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.*

1. Latin. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der, udenat deri medregnes, hvad der er læst før Indtædelsen i 5te Klasse, idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 70 Kapitler af Ciceros filosofiske eller rhetoriske Skrifter, 50 Kapitler af hans Taler, 1 Bog af Livius og 1 Bog af Tacitus, (af Digterne) 2 Bøger af Virgils Æneide, Horats's Breve med ars poetica samt 1 længere og 1 kortere Bog af hans Oder. Der forudsættes som kursorisk læst i det Ringeste saameget, som svarer til 3 Bøger af Livius, dog af forskellige Stilarter.

2. Græsk. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 200 Kapitler af Herodot, 1 Bog af Xenophons Erindringer, Platons Apologi og Demosthenes's olynthiske Taler, (af Digterne) 6—8 Bøger af Homer, der tilsammen mindst maa udgjøre 3500 Vers.
 3. Naturlære. Undervisningen meddeles paa experimentalt Grundlag; tillige læres Astronomi med en kort matematisk Indledning.
- c. *Særlige Fag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling.*
1. Matematik. Undervisningen heri skal omfatte:
 - a) Arithmetik og Algebra, saaledes at det hele Kursus gives i videre Omfang, hvorved medtages Læren om Permutationer og Kombinationer, Kjædebrøk, Binomialformlen med positiv hel Exponent, den uendelige Kvotientrække, ubestemte Ligninger af 1ste Grad, Determinanter, forsaavidt de lette Løsningen af Ligninger med flere Ubekjendte; b) Stereometri med syntetisk Udvikling af Keglesnittenes Hovedegenskaber; c) Plantrigonometri; d) analytisk Geometri, anvendt paa ret Linie og Cirkel og til Undersøgelse af de vigtigste Egenskaber ved Parabel, Ellipse og Hyperbel; e) Projektionslære, rette Liniers Fremstilling ved deres Projektioner, Planers ved deres Spor, med Anvendelsen paa Fremstillingen af simple Former i Rummet ved deres Projektioner paa en vandret og en lodret Plan samt af deres Udfoldninger i en Plan.
 2. Naturlære. Undervisningen fortsættes og omfatter saavel kemisk og mekanisk Fysik som Optik, matematisk behandlede og ledsagede af Forsøg, samt Astronomi paa matematisk Grundlag og Meteorologi.
 3. I Naturhistorie tilbydes foreløbig kun Undervisning i Mineralogi i 5te Klasse som frit Fag og uden at være Gjenstand for nogen Afgangsexamen.

§ 5.

Afgangsexamen anstilles saaledes:

a. *Fællesfug.*

1. I Modersmaalet forelægges, ligesom hidtil, to Opgaver til skriftlig Bearbejdelse, en frit valgt, en anden hentet fra Omraadet af det i Skolen meddelte Kundskabsstof. I Oldnordisk aflægges alene mundtlig Prøve i et læst Pensum, der maa udgjøre mindst 100 Sider med Redegjørelse for de i Stykket forekommende Sprogformer.
2. I Fransk anstilles en mundtlig Prøve ved Oversættelse af to Steder af ikke læst Prosa.
3. Tysk eller Engelsk. Prøven, der alene er mundtlig, bestaar i Tysk i Oversættelse af to vanskeligere Stykker, et prosaisk og et poetisk, og i Engelsk i Oversættelse af et Stykke læst Prosa, der maa udgjøre mindst 150 Sider, samt af et Sted i en ikke læst lettere prosaisk Forfatter.
4. I Historie forblive Fordringerne de samme som hidtil.

b. *Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.*

1. I Latin er Prøven dels skriftlig ved en Oversættelse fra Latin til Dansk, dels mundtlig saavel i det i de to sidste Skoleaar Læste som ved en Oversættelse af ikke læst lettere Prosa. De, som ere forberedte ved Privatundervisning, maa tillige opgive et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 3.
2. I Græsk omfatter Prøven det i de to sidste Skoleaar Læste og for dem, som ere forberedte ved Privatundervisning, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 4.
3. I Fransk anstilles foruden den mundtlige tillige en skriftlig Prøve ved en uden Benyttelse af Ordbog udarbejdet let Stil, der kun skal være anlagt paa at

prøve Sikkerheden i Formerne og i de syntaktiske Hovedregler.

4. I Naturlære omfatter Prøven det i de to sidste Aar Læste.

c. *Særlige Fag for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.*

1. I Mathematik anstilles Prøven dels skriftlig, dels mundtlig.

I Arithmetik og Algebra gives en Beregningsopgave, som væsentlig skal prøve Examinandens Færdighed i Udførelsen af Beregninger, vedkommende saavel Arithmetik som de geometriske Discipliner, og en Opgave, der især gaar ud paa Anvendelsen af de theoretiske Sætninger.

I Geometri gives dels en Opgave i Projektions-tegning, dels en Opgave i Anvendelsen af Stereometrien eller Trigonometrien.

Mundtlig prøves saavel i Arithmetik som Geometri, i hvilket sidste Fag et Spørgsmaal altid skal angaa analytisk Geometri.

2. I Naturlære er Prøven blot mundtlig og omfatter alt det Læste.

§ 6.

Afgangsexamen afholdes i Tiden fra den 15de Juni til den 15de Juli i de Dage, som, hvad den skriftlige Del angaar, for alle Skoler under Et og, hvad den mundtlige Del angaar, for hver Skole især fastsættes hvert Aar af Kirke- og Undervisningsministeriet. De skriftlige Opgaver tilstilles Skolerne af Ministeriet, der lader sig dem foreslaa af Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler eller af en for Afgangsexamen og Tilsynet med de lærde Skoler overhovedet særlig dannet Komite af fag- og undervisningskyndige Mænd. Ved den mundtlige Prøve i ethvert Fag er der ved *de offentlige lærde Skoler* foruden Examinator tilstede som Censorer en anden af Skolens Lærere og en af Ministeriet

dertil hvert Aar beskikket undervisningskyndig Mand, der kan være en Lærer ved en anden lærd Skole, og ved *de lærde Privatskoler* foruden Examinator to af Ministeriet dertil hvert Aar beskikkede undervisningskyndige Mænd, hvilke i samme Aar skulle udføre Forretningen ved samtlige Privatskoler.

De Samme, som deltage i Censuren ved den mundtlige Prøve i et Fag, bedømme den tilsvarende skriftlige Prøve. Ligeledes bedømmes de skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet af tre Censorer, af hvilke den ene er Læreren i Dansk i Skolens øverste Klasse.

Om de Karakterer, hvormed de aflagte Prøver blive at betegne, og om Sammenregningen af disse til at bestemme hele Prøvens Udfald bemyndiges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til at give de nærmere Bestemmelser.

§ 7.

Ingen Discipel maa optages i 6te Klasse uden at have gennemgaaet samme Skoles 5te Klasse. Under særlige Omstændigheder kan Ministeriet bevilge en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Fra 5te Klasse opflyttes efter Skolens Skjøn til 6te Klasse. Disciple, der have gennemgaaet 6te Klasse, have Ret til at indstille sig til Afgangsexamen.

Naar en Discipel ønsker at gaa over fra den sproglig-historiske Afdeling til den mathematisk-naturvidenskabelige eller omvendt, maa han for Skolen godtgjøre, at han er i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, som i det givne Øjeblik anses for nødvendige, forat han kan deltage i Undervisningen i den nye Retnings særlige Fag.

Naar en Discipel fra en anden offentlig lærd Skole ønsker at optages i 5te Klasse, skal han fra den Skole, han forlader, medbringe Vidnesbyrd om at være moden til Optagelse i 5te Klasse.

Naar en Discipel, der ikke umiddelbart gaar over

fra en offentlig lærd Skole, ønsker at indtræde i en saadan Skoles 5te Klasse, maa han foruden at godtgjøre, at han har bestaaet i de Fag, som for hans Retning ere afsluttede, tillige underkaste sig en Prøve i de andre Fag.

Afgangsexamen i den nye Skikkelse holdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1874—75. Hovedexamen i 4de Klasse med den denne ved Loven af 1ste April 1871 § 5 tillagte Retsvirkning afholdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet be- myndiges til at give de nærmere Bestemmelser om Undervisningen i Sang og Gymnastik ligesom til at bevilge de Lempelser, som Overgangen fra den tidligere Skoleplan til den nye gjør nødvendige.

Hertil slutter sig følgende *Cirkulære til Rektorerne ved de lærde Skoler* (af 9de Aug. 1871).

Under Henvisning til den under 5te d. M. udgaaede kongelige Anordning, indeholdende nærmere Bestemmelser angaaende Undervisningen i de lærde Skoler, skal Ministeriet til Forstaaelse og Anvendelse af de deri givne Forskrifter og til Fuldstændiggjørelse af disse med Hensyn til forskellige Enkeltheder ikke undlade at meddele følgende Bemærkninger og Regler, som blive at iagttage efter den nye Ordning af Undervisningen.

Ministeriet maa fremhæve Vigtigheden af, at *Optagelsesprøven* holdes med Omhu, og at, hvad der er bestemt, fordres saaledes tilegnet, at Skolen virkelig kan bygge derpaa som Kundskab, Færdighed og vundet Øvelse og som en Forberedelse, der strax gjør det lettere for Skolen at sammenarbejde Disciplene og føre dem frem i Forening, da det i modsat Fald er at befrygte, at de fire første Klasser ville faa for meget at gjøre.

Som Lærebøger, der i Omfang omtrent svare til, hvad der i Anordningen er ment, naar der i Almindelighed hentydes til kortere eller kortfattede Lærebøger,

skal Ministeriet nævne: i Geografi: Thriges eller Rimestads mindre Bøger eller Erslevs Bog Nr. 3, i Historie Kofods, i Bibelhistorie Balslevs, i Naturhistorie Lützens eller Feddersens mindste Lærebog.

Skolernes Rektorer ville selv erkjende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne *Bemyndigelse til at dispensere* fra Aldersbestemmelserne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed, og bliver det fremtidig at iagttage, at der i de aarlige Programmer indføres de ny optagne Disciples Fødselsaar og Fødselsdag.

Skjønt vistnok Skolen under almindelige Forhold helst bør indtage et negativt Standpunkt i *Retskrivnings-spørgsmaalet*, saaledes at den ikke optager Noget, førend Sprogbrugen med Sikkerhed har tilegnet sig det, maa det dog erkjendes, at den Gjæring, hvori Retskrivnings-spørgsmaalet for Tiden befinder sig, indeholder en stærk Opfordring til at gjøre nogle positive Skridt for at opnaa en større Sikkerhed og Ensartethed. Ministeriet erkjender imidlertid, at der her maa gaas frem med Varsomhed, og skal derfor indskrænke sig til den Udtalelse, at det maa anses ønskeligt, om Skolerne efterhaanden bestræbe sig for i det Væsentlige at slutte sig til den fra et Antal Mænd (H. N. Clausen med Flere) under 21de Juni 1870 fremkomne Udtalelse om, hvad der efter de senest om dette Anliggende i Stokholm førte Forhandlinger synes strax at kunne optages som Regel. Men i ethvert Fald bør ingen Skole fjerne sig længere fra den overleverede og i det Hele i de offentlige Aktstykker fulgte Form. Det maa da antages, at de nye Disciple, der melde sig til Optagelse i Skolerne, efterhaanden ville være underviste i det Væsentlige efter de samme Regler.

Skolernes Rektorer bemyndiges til at fritage de konfirmerede Disciple i 3die Klasse for Deltagelse i *Religionsundervisningen*.

Med Hensyn til *Undervisningen i Mathematik* i de 4 nederste Klasser vil det erindres, at, forat det, der læres, skal have nogen virkelig Betydning, maa det være fuldstændig opfattet og tilegnet saaledes, at det kan bruges. Der maa derfor lægges en ikke ringe Vægt paa den praktiske Regning, saaledes at det matematiske Grundlag for denne er forstaaet, og at der er erhvervet Sikkerhed i Udførelsen, hvortil ogsaa hører Øvelse i paa passende Sted at bruge de for saa mange Regninger fordelagtige Logarithmer. Ved Prøven, navnlig ved de skriftlige Opgaver, maa der ikke gaas ud over det Standpunkt, som hidtil har været fastholdt ved Realafgangs-examen af den højere Grad.

Naar der under Arithmetik som en Forøgelse af Stoffet er tilføjet: Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, maa Ministeriet udtrykkeligen tilføje, at der herved væsentlig sigtes til Sætningerne om Tals Delelighed (omtrent hvad der derom indeholdes i Schiødttes Tillæg til den elementære Algebra).

Ved den indledende Undervisning i Geometri kunne passende Steens Hovedformer i Rummet eller C. F. C. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser lægges til Grund.

Ministeriet maa anse det for særdeles ønskeligt, at den fælles *Undervisning i Tegning* i de to nederste Klasser, saa vidt ske kan, lægges i Matematiklærerens Haand og sættes saaledes i Forbindelse med den matematiske (geometriske) Undervisning, at Frihaandstegning over Øjet og Haanden paa simple Former og støtter den geometriske Anskuelse. I 2den Klasse maa der navnlig lægges an paa, at Disciplene erhverve Færdighed i Brugen af Instrumenterne (Passer og Lineal), saaledes at derved den egentlige geometriske Tegning kan være forberedt, der i 3die og 4de Klasse indtræder for den ene Række Disciple, og som skal vejlede til geometriske Konstruktioner, ved hvilke Renlighed og Nethed i Udførelsen maa paases.

I *Naturlære* er Undervisningen i de 4 nederste Klasser tilsigtet anlagt efter et Maal, der medfører en vis Afslutning uden at forudsætte en mathematisk Indsigt eller i det Hele en Modenhed, som endnu ikke er tilstede, ligesom der ogsaa er taget Hensyn til at undgaa en ligefrem Gjentakelse i 5te Klasse. Det *fysiske Kursus* maa omfatte:

Legemernes almindelige Egenskaber, Rumopfyldning, Sammenhængskraft og Delelighed. Legemernes Tilstandsformer og Modifikationer deraf. — Tyngden. Vægt. Vægtfylde. Alle Legemer ere lige tunge. Tyngden er en almindelig Tiltrækning. Tyngdepunktet. Vædskers Tryk i alle Retninger. Luftens Tryk. Barometret. Luftpumpen og Forsøg dermed. Luftens Vægtfylde. Luftballonen. — Sammenhængskraft og Vedhængning. — Magnetiske Grundfænomener. Magnetaalens Retning. Jordens Magnetkraft. — Elektriske Grundfænomener. Elektricitet ved Fordeling. Elektroskoper. Elektrisermaskinen. Elektrisk Ledning. Leydnerflasken. Condensator. Elektrofor. — Bevægelse betraget som Virksomhed. — Lyden. Dets Tilbagekastning og Brydning. Farveudspreddelse. — Varme. Legemernes Udvidelse. Thermometret. Smeltning. Fordampning. — Virkninger af den elektriske Udladning.

Dertil maa knytte sig en kortfattet Fremstilling af *den uorganiske Kemi*, saa at det Hele bliver en fyldig propædeutisk Indledning til *Naturlæren*, omtrent som *Johnstrups Lærebog*.

I *Skrivning* bør Undervisningen nok saa meget beregnes paa, at Disciplene faa en fast, som paa, at de faa en smuk Haandskrift, og ved de skriftlige Arbejder bliver det at paase, at Disciplene vænne sig hertil. Først Disciplene kunne opnaa Fasthed og en flydende Skrift, overlader Ministeriet det til Skolen, hvorvidt det findes rigtigt kun at indøve de latinske — ikke de gotthiske — Bogstaver.

Med Hensyn til *Opgaverne til de skriftlige Prøver* ved 4de Klassen Hovedexamen, om hvilke der først bliver Spørgsmaal i 1873, maa Ministeriet forbeholde sig

at tage Bestemmelse, om de blive at tilstille Skolerne fra Ministeriet, eller om det kan overlades Skolerne selv at give disse.

Om *Undervisningen i 5te og 6te Klasse* skal det først i Almindelighed bemærkes, at, naar der paa det Skolerne ved Skrivelse af 12te f. M.*) tilstillede Udkast

*) I den nævnte Skrivelse ytrede Ministeriet blandt Andet ved at fremsende det omtalte Udkast til en Plan for Fag- og Timefordelingen for de lærde Skolers studerende Disciple — hvilket Udkast var udarbejdet af en Kreds af Mænd, som Ministeriet havde sammenkaldt for at drøfte Spørgsmaalene om Gjennemførelsen af Loven af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler —, at det var en Selvfølge, at denne Plan ikke maatte betragtes som en almindelig og ufravigelig Norm i dens Enkeltheder, men at Erfaringen og Forholdene i de enkelte Skoler tværtimod kunde foranledige fuldkomment berettigede Afvigelser fra samme, hvad der i saa Fald saameget mindre kunde være Noget til Hinder for, som de aarlige Fag- og Timefordelinger ligesom hidtil bleve at forelægge Ministeriet til Approbation. — Den omtalte Plan gik iøvrigt ud paa følgende Fordeling, hvorved det bemærkes, at F. S. og M. i samme betegne henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

	1ste Klasse.	2den Klasse.	3die Klasse.			4de Klasse.		Sum af Timer.	5te Klasse.			6te Klasse.			
			S.	F.	M.	S.	F.	M.	S.	F.	M.	S.	F.	M.	
Dansk	3	2	2	1		2	1		9+2	4		4			
Tysk	2	2	2			2			8	2*)		2*)			
Fransk	3	3	2			2			10	3		3			
Latin	6	8	7			8			29	9		8			
Græsk	"	"	5			5			10	6		6			
Religion	2	2	2			"			6	"		"			
Historie	2	2	3			2			9	3		4			
Geografi	2	2	1			2			7	"		"			
Mathematik															
og Tegning	6	6	4	2		5	2		21+4		10			10	
Naturhistorie	2	2	2			2			8						
Naturlære . . .	"	"		2			2		" 4	3		5	3	5	
Skrivning . . .	2	1	"			"			3	"		"			
	30	30	5	25	5	5	25	5		18	12	15	17	13	15

*) eller Engelsk.

til en Fag- og Timefordeling paa den naturvidenskabelig-mathematiske Side findes respektive 3 og 2 Timer af de 30 ugentlige Timer uanvendte, da er Tanken dermed, at det overlades til Rektor efter bedste Skjønnende og efter Forholdene ved de enkelte Skoler at anvende disse til at styrke Disciplenes sproglige og litterære Udvikling og til at supplere noget af det, som Disciplene af den anden Retning opnaa igjennem deres klassiske Studier.

Da der ved Loven af 1ste April d. A. er givet Disciplene i 5te og 6te Klasse *Valget mellem Tysk og Engelsk*, er det en Selvfølge, at kun det ugentlige Timestal, som hertil henlægges for det ene af Fagene, bliver at henregne under de 30 ugentlige Timer, som ikke maa overskrides, og at den Discipel, som har valgt det ene af Fagene, ikke kan gjøre Fordring paa at deltage i Undervisningen ogsaa i det andet Fag.

Hvad *Undervisningen i Mathematik* angaar, vil det bemærkes, at Stereometrien og Trigonometrien ere bortfaldne for de Disciple, der følge den sproglig-historiske Retning. Den herved fremkomne Mangel i deres matematiske Dannelse maa søges nogenlunde udfyldt dels ved den Maade, paa hvilken Geometrien fremtidig indledes, dels ved det Omfang, som man i de 4 nederste Klasser giver Regneøvelserne ved Optagelsen af Liniers, Arealers og Voluminers Beregning, dels endelig ved i Naturlæren, som hidtil i 7de Klasse, at optage det Simpleste af Astronomien. Man vil saaledes kunne komme til en Afslutning, hvorved Muligheden af en Beregning af Liniers Længde i Almindelighed ved Hjælp af andre givne Længder i Forbindelse med Vinkler bliver forstaaet.

Med Hensyn til Fordringerne for dem, der følge den matematisk-naturvidenskabelige Retning, i analytisk Geometri, hvilken Disciplin først vil blive paabegyndt om 2 Aar, forbeholder Ministeriet sig en nærmere Udtalelse.

For de Disciple, der følge den matematisk-natur-

videnskabelige Retning, behandles *Naturlæren* saaledes, at den paa den ene Side, som væsentlig Del af Grundlaget for en almindelig Dannelse, kan give en virkelig om end begrændset Indsigt, ikke i Videnskabens, men i Naturens Væsen og paa den anden Side vise sig som en Del af et Hele ved at støtte sig til Mathematiken og igjen støtte den ved Anvendelsen af dens Sætninger paa Naturens Fænomener. Behandlingen maa være matematisk der, hvor Stoffets Beskaffenhed naturligst kræver en matematisk Behandling, men dog tillige saaledes, at Experimentet ikke forsømmes, hvor det kan paavise Rigtigheden af de ad matematisk Vej vundne Resultater, eller hvor det ad Erfaringens Vej fører til at kjende Naturens Love. Fysiken maa støttes til det i det foreløbige Kursus alt vundne Udbytte, der bestandig maa vedligeholdes; den bør behandles temmelig omfattende, dog saaledes at man ikke taber sig i videnskabelig Detail, i Kabinetsexperimenter eller i detaillerede Beskrivelser af Instrumenter. Astronomien meddeles efter en mindre Lærebog, men i Lighed med Fysiken paa matematisk Grundlag. Til dens Brug maa meddeles den sfæriske Trigonometris Grundformler.

For *Naturhistoriens* Vedkommende er det en Selvfølge, at der kun kan anvises Tid til dette Fag, forsaavidt det kan ske uden Afbræk for de ubetinget foreskrevne Fag og uden Overbebyrdelse af Disciplene. Ministeriet finder det derfor rigtigst, at man foreløbig udsætter det, indtil nogen Erfaring er indvunden, og det saa meget mere, som der ogsaa maa indrømmes Lærerne nogen Tid til at overtænke og forberede et saadant Kursus udover det hidtil satte Maal.

Ved § 7 i den kongelige Anordning af 5te d. M. er det forbeholdt Ministeriet at tage de yderligere Bestemmelser om *Sang* og *Gymnastik*. Skjønt nu Spørgsmaalet navnlig om Gymnastiken af Ministeriet vil blive taget under nærmere Overvejelse, maa man dog fore-

løbig ønske, at Skolerne selv ville bidrage til en kraftigere Udvikling af Gymnastiken ved dertil at anvende nogen af den ved det ugentlige Timetals Indskrækning indvundne Tid.

Uagtet Loven af 1ste April 1871 kun gjaldt for de lærde Skoler, var det indlysende, at den i en ikke uvæsentlig Grad maatte gribe ind i *Realskolens* Forhold. Disse ordnedes nærmere ved følgende *Bekjendtgjørelse* (af 25 Avg. 1871).

Fordringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitet, begge af højere Grad, skulle herefter være de samme, som ved Anordningen af 5te Avgust d. A. § 3, jfr. § 2 og Lov af 1ste April d. A. om Undervisningen i de lærde Skoler § 5, ere fastsatte for Hovedexamen ved Udgangen af 4de Klasse for Disciple, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, dog med følgende nærmere Bestemmelser:

1. Prøven i Latin bortfalder; derimod prøves der i Engelsk dels i et læst Pensum af mindst 200 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det Nødvendige af Grammatiken.
2. Prøven i Tysk er ikke blot mundtlig, men tillige skriftlig ved en uden Brug af Ordbog udarbejdet let Stil.
3. Prøven i Historie omfatter Alt, hvad der fordres læst i Skolen indtil Udgangen af 4de Klasse.

I den nye Form afholdes ovennævnte Examina første Gang i Sommeren 1873.

Medens den ved Bekjendtgjørelse af 18de September 1855 § 8 for Farmaceuter befalede Prøve i Latin forøvrigt vedbliver, bortfalder den dog for dem, der have bestaaet Hovedexamen ved Udgangen af 4de Klasse i en lærd Skole og ved samme i mundtlig Latin mindst have opnaaet Karakteren „godt“.

Hertil slutter sig følgende *Cirkulære til Rektorerne* (af 26de August).

Ved allerhøjeste Resolution af 25de d. M. er der givet Ministeriet Bemyndigelse til at ordne Realundervisningen i de lærde Skoler saaledes, at denne saavidt, som det lader sig forene med dens særlige Karakter, slutter sig til Undervisningen for de studerende Disciple. Ministeriet skal derfor, med Henvisning til de to under Gaars Dato udgaaede Bekjendtgjørelser dels angaaende Forandring i Fordringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved den almindelige Forberedelsesexamen, begge af højere Grad, dels om Karaktergivningen ved bemeldte Examina, herved meddele Følgende til fornøden Iagttagelse:

De i Lov af 1ste April d. A. om Undervisningen i de lærde Skoler §§ 2 og 4. indeholdte Bestemmelser om Nedlæggelsen af de to nederste Klasser og Indskrænkningen af Undervisningen til 30 ugentlige Timer finde ogsaa Anvendelse for Realdisciplene.

Den øverste toaarige Realklasse bliver at dele i to etaarige Klasser.

Optagelsesprøven for Realdisciplene bliver den samme, som er bestemt for studerende Disciple ved Anordningen af 5te d. M.

I alle Fag, som ere fælles for Realdisciplene og de studerende Disciple, skal — forsaavidt Discipeltallet ikke derfor lægger nogen Hindring i Veien — Undervisningen ogsaa være fælles.

Af det Skolerne tilstillede Udkast til en Lektionsplan for Realklasserne*), beregnet paa 30 ugentlige Ti-

*) Det nævnte Udkast til en Lektionsplan for Realklasserne tilstilledes Skolerne ved den i Kirke- og Undervisningsministeriets Cirkulære af 9de August omtalte Skrivelse af 12te Juli d. A. sammen med Udkastet til en Plan for Fag- og Timefordelingen for de lærde Skolers studerende Disciple, se Ministerialtidendens Nr. 38 A Side 157, og den i Noten sammesteds fra den nævnte

mer, vil det fremgaa, hvorledes man har tænkt sig det Antal Timer, som gives de studerende Disciple i Latin, anvendt til den særlige Undervisning for Realdisciplene.

Skrivelse optagne almindelige Udtalelse gjaldt ogsaa om det paagjældende Udkast, der var udarbejdet af den der omtalte Kreds af Mænd. Ved at fremsende dette Udkast ytrede Ministeriet derhos allerede foreløbig, at Undervisningen for de lærde Skolers særlige Realdisciple formentlig lod sig ordne saaledes, at disse Disciple kunde i de fremtidig tvende første Realklasser (hidtil 3die og 4de Realklasse) følges med Disciplene i henholdsvis 1ste og 2den (hidtil 3die og 4de) studerende Klasse og i de tvende følgende Realklasser (3die og 4de, hidtil 5te Realklasse) med de tilsvarende studerende Klassers Disciple af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling i samtlige Fag undtagen selvfølgelig i Latin, hvilket Fags Timer for Realdisciplene vilde blive at anvende til Engelsk samt til Tysk, Historie, geometrisk Tegning og Skrivning. Udkastet, der netop var udarbejdet med denne Tanke for Øje, gik iøvrigt ud paa følgende Fordeling, hvorved bemærkes, at „St.“ og „R.“ i samme betegnelse særlige Timer henholdsvis for de studerende og for Realdisciplene, og at „F.“ derimod betegner Fællestimer, hvoraf dog de med en Stjerne mærkede kun ere tænkte som Fællestimer med de studerende Disciple af den matematisk-naturvidenskabelige Retning:

	1ste Klasse:			2den Klasse:			3die Klasse:			4de Klasse:		
	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.
Dansk	3			2			3*			3*		
Tysk	2	1		2	1		2	1		2	1	
Fransk	3			3			2			2		
Engelsk			3		4			3			3	
Latin	6			8			7			8		
Religion		2			2			2				
Historie		2			2			3			2	1
Geografi		2			2			1			2	
Naturhistorie		2			2			2			2	
Naturlære								2*			2*	
Mathematik med Regning og geometrisk Tegning		6			6			6*			7*	
Tegning			2			2			2			2
Skrivning		2			1	1			1			1
	6	24	6	8	22	8	7	23	7	8	22	8

Til disse Anordninger m. m., hvorved hele den lærde og Real-Skolens nye Ordning grundlægges, slutter sig et Par mindre Bekjendtgjørelser.

1. Om *Ferien ved de lærde Skoler* (af 9 Avg. 1871).

Paa derom af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 5te d. M. allernaadigst at bifalde:

1) at Skoleaaret fremtidig begynder den 15de Avgust, og at den aarlige Sommerferie gaar fra den 15de Juli til den 14de Avgust, begge inklusive, dog at i de Aar, hvor den 15de Avgust falder paa en Lørdag, Ferien og som Følge deraf ogsaa Examen begynder enten en Dag tidligere eller sildigere, saaledes at det nye Skoleaar begynder enten en Fredag eller en Mandag;

2) at Skolernes Rektorer bemyndiges til i Tiden mellem Skoleaarets Begyndelse og Julen at give to Søgndage i Forbindelse med en Søndag fri, dog at, hvor der er en Markedsdag, Skyttelagsdag eller anden lokal Fridag, denne da benyttes som den ene af de to Søgndage, og at Frieftermiddagene i Tiden fra Paasken til Sommerferien da bortfalde;

3) at Skolernes Rektorer bemyndiges til at udvide Pintseferien til en hel Uge, imod at Juleferien indskrænkes med et tilsvarende Antal Dage.

2. Om *Karaktergivningen m. V. ved de lærde Skoler* (af 9 Avg. 1871).

Efter den Ministeriet ved § 6 i den kongelige Anordning af 5te d. M. angaaende Undervisningen i de lærde Skoler dertil givne Bemyndigelse fastsættes herved de nærmere Regler for Karaktergivningen saaledes:

Ved *Afgangsexamen* gives følgende Specialkarakterer:

a) i Fællesfagene:

For hver af de to Opgaver i Modersmaalet og for hvert af følgende Fag: Oldnordisk, Fransk, Engelsk eller Tysk og Historie gives 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Fransk og Historie.

b) i de særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling:

For den skriftlige Oversættelse i Latin, den mundtlige Prøve i det Læste i Latin og den mundtlige Oversættelse af et ikke læst Stykke i Latin, for Græsk og for Naturlære gives i hver Prøve 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Græsk.

c) i de særlige Fag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling:

For skriftlig Arithmetik, mundtlig Arithmetik, skriftlig Geometri, mundtlig Geometri, mekanisk Fysik med Optik og kemisk Fysik med Astronomi og Meteorologi gives 1 Karakter for hver Prøve.

Altsaa i Alt 14 Karakterer.

Ved *Hovedexamen i 4de Klasse* gives følgende Karakterer:

For Dansk, skriftlig, Tysk, Fransk, Latin, skriftlig og mundtlig, Historie, Geografi, Naturhistorie, Arithmetik, skriftlig og mundtlig, Geometri, skriftlig og mundtlig, og Græsk eller Naturlære gives for hvert Fag 1 Karakter, der fordobles i Latin.

Altsaa ialt 11 Karakterer.

Specialkaraktererne ere: ug, mg, g, tg, mdlg og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føjes + eller ÷, der forhøjer eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{3}$: altsaa $ug \div = 5\frac{2}{3}$, $mg + = 5\frac{1}{3}$, $mg \div = 4\frac{2}{3}$, $g + = 4\frac{1}{3}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censurers Karakterer fremkommer andre Brøker end Trediedele, reduceres de til den nærmest liggende Trediedel, saaledes at, hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover, gjøres til $\frac{1}{3}$ og, hvad der er under $\frac{1}{6}$, bortkastes.

Ved Hovedkarakterens Uddragning af Specialkaraktererne benyttes en anden Skala, hvori ug har Værdien 8, mg 7, g 5, tg 1, mdlg ÷ 7 og slet ÷ 23 og, naar Mellem-

karakteren medtages, og \div regnes = $7\frac{2}{3}$, $mg + = 7\frac{1}{3}$,
 $mg \div = 6\frac{1}{3}$, $g + = 5\frac{2}{3}$, $g \div = 3\frac{2}{3}$, $tg + = 2\frac{1}{3}$,
 $tg \div = \div 1\frac{2}{3}$, $mdlg + = \div 4\frac{1}{3}$, $mdlg \div = \div 12\frac{1}{3}$
 og slet $+ = \div 17\frac{2}{3}$.

Ved Afgangsexamen udregnes Hovedkarakteren af samtlige 14 Specialkarakterer, saaledes at der til 1ste Karakter med Udmærkelse kræves . 105 Points, til 1ste Karakter 84 — til 2den Karakter 63 — til 3die Karakter 42 — hvorved $\frac{1}{2}$ eller derover regnes for 1 og Brøker under $\frac{1}{2}$ bortkastes.

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Specialkarakterer med deres nøjagtige Talværdi og til Slutning Hovedkarakteren som Resultat af den samlede Talværdi.

For at bestaa ved 4de Klasses Hovedexamen med den i Lov af 1ste April d. A. § 5 givne Retsvirkning kræves mindst 33 Points som samlet Talværdi af alle 11 Karakterer. I 5te Klasse kan ingen Discipel opflyttes, naar han ikke mindst har opnaaet 15 Points for de Fag, der afsluttes enten for den sproglig-historiske eller den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

Hvor ved 4de Klasses Hovedexamen Karaktererne for mundtlig og skriftlig Prøver skulle sammenlægges, gjælde disse ligemeget.

Ved Prøven til Afgangsexamen i mekanisk Fysik og Optik, hvor disse to Discipliner give 1 Karakter, gjælde Karaktererne respektive 2 mod 1. Ved Prøven i kemisk Fysik med Meteorologi og Astronomi bidrage de to første Discipliner med $\frac{2}{3}$ og Astronomien med $\frac{1}{3}$ til Karakteren. I begge Tilfælde foregaar Reduktionen til Trediedele først efter Sammenlægningen af de enkelte Karakterer, som bidrage til hele Karakteren, saaledes at f. Ex. Censorernes Karakterer for mekanisk Fysik fordoblede lægges sammen med deres Karakterer for Optik

og dividerede med 9 give Karakteren i Faget, reduceret efter ovenstaaende Regel om fulde Trediedele.

Det er Censorerne og den examinerende Lærer aldeles uforment at bestemme Fagkarakteren ved fri Diskussion og fælles Skjøn, saa at den formelige Votering med Tal, Sammenlægning og Division kun benyttes, hvor Resultatet ikke kan vindes ad hin Vej.

3. Om *Karaktergivningen ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved almindelig Forberedelsesexamen ved Universitetet, begge af højere Grad* (af 25 Avg. 1871).

Efter den Ministeriet ved allerhøjeste Resolution af 2den September 1855 dertil givne Bemyndigelse vil Ministeriet herved have fastsat, at de i Bekjendtgjørelse af 9de August d. A. trufne Bestemmelser om Karaktergivningen m. v. ved de lærde Skoler ogsaa skulle være gjældende ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved almindelig Forberedelsesexamen ved Universitetet, begge af højere Grad.

Ved bemeldte Examinere gives i hvert af følgende Fag: Modersmaalet, skriftlig, Tysk, mundtlig og skriftlig, Fransk, Engelsk, Naturhistorie, Geografi, Historie, Arithmetik, mundtlig og skriftlig, Geometri, mundtlig og skriftlig, og Naturlære 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Engelsk.

Udfaldet af Prøven betegnes ved „Bestaaet“, hvortil fordres 33 Points. Til „Bestaaet“ kan føjes „med Udmærkelse“, naar der opnaas 83 Points. I Examensvidnesbyrdet indføres Fagkaraktererne.

De Betragtninger, hvortil Loven af 1ste April 1871 og de Anordninger m. m., som slutte sig dertil, give Anledning, falde naturlig i tre Hovedafsnit: 1. Nedlæggelsen af de to nederste Klasser, 2. Omdannelsen af de nuværende Mellemlasser for studerende saavel som for Realister og 3. Tvedelingen og den deraf følgende Omdannelse af Latinskolens nuværende øverste toaarige Klasse.

Ved Nedlæggelsen af Skolens to nederste Klasser er det vanskeligt at se nogen Lysside. Selv efterat Latinundervisningens Begyndelse var henlagt til nuværende 3die Klasse havde de to nederste Klasser deres store Betydning som de, hvori det grammatiske Grundlag blev lagt om ikke længere i et gammelt saa dog i et eller flere nyere Sprog. Der opnaaedes en grammatisk Sikkerhed, som Privatundervisningen netop paa dette Punkt overmaade sjældent giver, og en Ensartethed, som under vor Vaklen i de grammatikalske Benævnelser umulig vil opnaas med Disciple, der komme fra mange forskjellige Skoler eller Hjem. Hvad der her er sagt om den grammatiske Undervisning, gjælder ogsaa om Regneundervisningen, hvor et fast og ensartet Grundlag, hvorpaa den matematiske Bygning kan opføres, i Fremtiden let vil blive følelig savnet. Under disse Forhold er det af største Betydning, at der findes en dygtig Forberedelsesskole, der ikke arbejder mod et selvstændigt Maal, men netop har stillet sig den Opgave at forberede sine Disciple til Kathedralskolens (tilkommende) første Klasse, der kan yde en fast Kjerne af vel forberedte Elever, om hvilken da de andetstedsfra tilkommende kunne slutte sig. En saadan Erstatning for de nedlagte to Klasser, haaber jeg, vil den af Dhrr. Adjunker Ankjær og Herskind stiftede Forberedelsesskole yde, der netop under stadigt Samraad med Kathedralskolens Rektor arbejder med dette ene Maal for Øje. Men i hvert Fald

er det aabenbart og ogsaa af Ministeriet stærkt fremhævet, at Optagelsesprøven for Fremtiden i en ganske anden Grad end hidtil maa blive en fuldkommen Examen over de indtrædende, en Prøve, der omfatter alle Undervisningsfag og maa godtgjøre en Forberedelse i alle Retninger, der gjør det muligt, at vedkommende Discipel hurtig og fuldkomment vil kunne indordnes i Klassen, saa at ikke en uforholdsmæssig lang Tid vil gaa hen, inden Klassen kan blive sammenarbejdet. Imidlertid, vil end Prøven omfatte alle Fag, maa selvfølgelig nogle faa en overvejende Betydning. Sikkerhed og Færdighed i *Regula de Tri* med hele og brudne Tal, Sikkerhed ikke blot i det vigtigste af den *tyske* og *franske* Formlære, men ogsaa i de *almindelige grammatikalske Begreber*, sikker Kjendskab til Sætningens Dele og de forskjellige Ordklasser maa ubetinget forudsættes ved Indtrædelsen i Skolen, der ikke kan ofre en kostbar Tid paa at lære den enkelte, hvad han burde være paa det rene med inden sin Indtrædelse i Skolen. Hertil kommer Sikkerhed i *Retskrivningen*. I saa Henseende er vor Tid en stærkt gjærende Tid; ved Siden af aabenbare Fejl, som ingen Retskrivningstheori kan undskylde, er der i mange Tilfælde en stor Vaklen i Ordenes Stave-maade. Ministeriet har derfor anset det for ønskeligt, at en vis Ensartethed opnaas, selv om det maaske ikke paa hvert Punkt falder sammen med, hvad den enkelte Skole eller Lærer maatte anse for det ubetinget rigtige. Det af Ministeriet anbefalede Forslag gaar ud paa følgende Punkter:

1. Latinske Bogstaver indføres saa snart som praktisk muligt i Stedet for de saa kaldte danske.
2. Fordobling af Medlyd bortfalder foran en anden Medlyd, saa at man skriver: *sikre, tapre, ytre*.
3. Fordobling af Selvlyd bortfalder (altsaa *Hus, Is, Sten*), men kan i Tilfælde, hvor Misforstaaelse er at frygte,

erstattes ved Accent (altsaa *véd, vis* til Adskillelse fra *ved, vis*).

4. Det stumme *e* bortfalder, men kan i Tilfælde, hvor Misforstaaelse er at frygte, erstattes ved Accent (altsaa *fór, vár* til Adskillelse fra *for, var*; *saa'* til Adskillelse fra *saa*).
5. Bogstavet *d* foran *sk* og mellem *n* og *s* bortfalder, naar ikke dets Oprindelse ligger indenfor Sprogets egen Grændse (altsaa *kysk, Kusk, Glans, Prins*, men *bedsk, hadsk, islandsk*).
6. Bogstavet *q* ombyttes med *k* i danske Ord (*Kvinde, Kvas, Kvæg*).
7. I de *saa* kaldte Tvelyde ombyttes *i* med *j* (*Vej, Øje*).
8. Man undgaa unødvendig Sammenskrivning af Ord og skrivte altsaa: *uden Tvivl, ikke des mindre, i Almindelighed, i Sigte*.

Disse Forslag, der i alt Væsentligt stemme med den hidtil af Skolen fulgte Retskrivning, ere ganske vist ikke udtømmende, de berøre saaledes aldeles ikke Fremmedord, men danne dog vistnok det bedste Grundlag, som i dette Øjeblik kan opstilles for en ensartet Retskrivning, og *Skolen vil for Fremtiden fordre disse Regler fulgte ved den skriftlige Optagelsesprøve*; uden det vil en ensartet Retskrivning ikke kunne gennemføres i selve Skolen uden ufornoden Tidspilde. Hvad Skriftarten angaar, forudsætter Skolen Kjendskab baade til dansk og latinsk Skrift, men benytter selv, *ogsaa ved Optagelsesprøven*, kun latinsk Skrift.

En særegen Ulempe, der er forbundet med Nedlæggelsen af de to nederste Klasser, og som forøges derved, at anden Klasse skal nedlægges umiddelbart efter første, er den, at de Disciple af første Klasse, der ikke ere modne til Opflyttelse, atter maa forlade Skolen. At opflytte umodne Disciple fra første til anden Klasse vilde kun tildels og nogenlunde lade sig forsvare, hvis der var Udsigt til at lade dem sidde over og eftermodne

i anden Klasse. Men da denne Mulighed bortfalder ved Lovens Bestemmelse om, at anden Klasse allerede næste Aar skal nedlægges, har Skolen aldeles intet Valg, men maa henvise de umodne Disciple af første Klasse eller dem, der ved Dovenskab have sat sig selv ud af Stand til at følge med Klassen, til anden Undervisning. Det samme vil gjentage sig næste Aar ved Nedlæggelsen af anden Klasse, og der er al Grund til at henlede Forældrenes Opmærksomhed paa, hvor vigtigt det vil være, *særlig i anden Klasse*, at de vaage over deres Børns Flid og Fremgang i det kommende Aar, at de ikke selv skulle være Skyld i, at Børnene maa forlade Skolen efter Aarets Udgang som umodne til Opflyttelse.

Grundtanken for *Omdannelsen af de fire Mellemlasser* (der altsaa for Fremtiden blive Skolens Underklasser) er klart betegnet i Ministeriets Cirkulære til Rektorerne af 26de Avgust i de Ord: *I alle Fag, som ere fælles for Realdisciplene og de studerende Disciple, skal — forsaavidt Discipeltallet ikke derfor lægger nogen Hindring i Vejen — Undervisningen ogsaa være fælles.* Latinskolen og Realskolen, der tidligere stod skarpt sondrede ved Siden af hinanden, hver med sine Fordringer og sit forskjellige Maal, saagodtsom i alle Fag, ere først nu blevne organisk forbundne til en Fællesskole, kun skilt i de faa Fag, der ikke ere fælles for de to Linier. Det er klart, at denne Bestemmelse allerede vil faa sin Betydning i oekonomisk Henseende. Tidligere var Geografi og Naturhistorie de eneste Fag, hvor de parallelle Klasser kunde forenes, da her Maalet for de Studerende og Realisterne var det samme. I alle andre Fag var Maalet sat forskjellig og Undervisningen maatte derfor anlægges forskjellig. I de store Skoler, hvor Discipeltallet i de parallelle Klasser naar 25 (som Ministeriet med fuld Ret anser for Maximum for en samlet Klasse), vil

den økonomiske Fordel træde tilbage, da en Deling vil blive nødvendig af ydre Grunde*); men i de mindre Skoler, hvor Forbindelsen af de studerende Disciple og

*) Discipelfrekvensen i de Staten tilhørende lærde Skoler d. 1ste Oktober 1871.

	1ste Klasse.	2den Klasse	3die Klasse.		4de Klasse.		5te Klasse.		6te Klasse.		7de Klasse.	
			(St.)	(R.)	(St.)	(R.)	(St.)	(R.)	(St.)	(R.)		
Metropolitanskolen .	45	29	28		22		28		15		32	199
Frederiksborg Skole .	8	13	13		(8) 13 (5)	(10) 14 (4)	6		7		7	74
Roskilde — . . .	14	27	(21) 41 (20)	(20) 31 (11)	(11) 16 (6)	9		21		159		
Rønne — . . .	13	16	(4) 14 (10)	(3) 14 (11)	(3) 10 (7)	„		„		67		
Odense — . . .	19	40	(7) 24 (17)	(16) 27 (11)	(19) 36 (17)	(17) 28 (11)	19		193			
Nykjøbing — . . .	16	8	(8) 10 (2)	(9) 13 (4)	(6) 12 (6)	8		14		81		
Aalborg — . . .	25	26	(9) 26 (17)	(10) 25 (15)	(3) 16 (13)	(7) 16 (9)	12		146			
Aarhus — . . .	10	29	(12) 29 (17)	(10) 33 (23)	(7) 34 (27)	9		18		162		
Ribe — . . .	18	6	9		5		4		9		55	
Viborg — . . .	13	8	(14) 22 (8)	(14) 19 (5)	(5) 13 (8)	8		3		86		
Randers — . . .	13	10	(12) 17 (5)	(9) 15 (6)	(8) 16 (8)	(7) 10 (3)	7		88			
Horsens — . . .	11	11	(7) 18 (11)	(8) 19 (11)	(7) 17 (10)	7		13		96		
	200	223	(94) 251 (107)	(107) 240 (102)	(79) 217 (105)	(31) 120 (23)	155		1406			
Sorø — . . .	16	25	(14) 28 (14)	(19) 38 (19)	(7) 32 (25)	12		17		168		
•	216	248	(108) 279 (121)	(126) 278 (121)	(86) 249 (130)	(31) 132 (13)	172		1574			

NB. (St.) betegner: „studerende Disciple“, (R.) betegner: „Realdisciple“.

Realisterne i samme Klasse lader sig gennemføre, vil Besparelsen ikke blive ubetydelig. Det kunde synes mindre rigtigt, at det oekonomiske Hensyn drages saa stærkt frem, men i vore Dage spiller netop Hensynet til Bekostningen en betydelig Rolle i alle Angrebene paa den lærde Skole, og en Besparelse paa dette Punkt er saameget vigtigere, som det er aabenbart, at den nye Ordning af den tvedelte Overskole *maa* medføre en betydelig forøget Udgift. Imidlertid ere disse Fordele ved Foreningen af Realklasserne og de studerende langtfra ikke det væsentlige. Hovedsagen er, at Staten har vedkjendt sig, at Undervisningen og Uddannelsen i Stats-skolerne væsentlig er den samme for *Alle*. Kløften mellem Studerende og Ikke-Studerende formindskes; Overgangen imellem dem bliver lettere. Og det har sin store praktiske Betydning. Det er vanskeligt for en Fader at træffe et sikkert Valg for sin Søn, naar denne 11—12 Aar gammel indsættes i Skolen og skal vælge mellem Realsiden og den studerende, mellem Engelsk og Latin. For den Discipel, der vælger den studerende Vej, stilles der to Aar efter et nyt Valg mellem Græsk og Naturlære; den, der i Mellemtiden er bleven klar med sig selv om, at den studerende Vej ikke ligger for ham, vil utvivlsomt vælge Naturlære, hvorved han nærmer sig Reallinien. To Aar efter stilles der atter et Valg til den studerende af begge de to sidstnævnte Retninger, om han vil slutte sin Skoleundervisning og benytte den Ret, Afgangsprøven ved Udgangen af 4de Klasse giver ham, eller gaa ind i Overskolen og fortsætte Studierne.

Ligesom der saaledes gjentagende stilles den enkelte, der har valgt Latinsiden, et alvorligt Spørgsmaal, om han tiltror sig Evner og føler Kald til at fortsætte den studerende Vej, eller han vil slaa ind paa en af de Veje, som hidtil særlig have været aabnede for Realisten, saaledes vil det ogsaa for Fremtiden blive langt lettere for Realisten at gaa over til den studerende Side, eftersom

de fleste Fag ere fuldkommen fælles. Hvad der for Overskolens Vedkommende er indrømmet i Anordningen af 5te Avg. 1871, § 7, Stykke 3, at en Discipel kan gaa over fra den ene Afdeling til den anden, naar han for Skolen godtgjør, at han er i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, som i det givne Øjeblik anses for nødvendige, for at han kan deltage i Undervisningen i den nye Retnings særlige Fag, maa vel ogsaa komme til fuld Anvendelse i Underskolen, saa at en Realist ved at godtgjøre den fordrede Kundskab i Latin (og Græsk) kan tage Afgangsprøven ved Udgangen af 4de Klasse som studerende og derpaa rykkes op i Overskolen. Men der savnes en Bestemmelse om, hvorledes den, der har taget *Realafgangsexamen* (ved en anden Skole) for Fremtiden kan gaa over paa den studerende Side. Anordningen af 5te Avg. giver i § 7, Stykke 5, Regler for Optagelsen i 5te Klasse af Disciple, der ikke umiddelbart gaa over fra en offentlig lærd Skole. En saadan Discipel skal foruden at godtgjøre, at han har bestaaet i de Fag, som for hans Retning ere afsluttede, tillige underkaste sig en Prøve i de andre Fag. Netop det modsatte synes at maatte kræves af den, der har underkastet sig *Realafgangsexamen* og derpaa ønsker at indtræde i en lærd Skoles 5te Klasse: han maa foruden at godtgjøre, at han har bestaaet (med et vist Pointstal) i *Fællesfagene*, tillige underkaste sig en Prøve i de Fag, som ere *særlige* for de studerende (altsaa Latin og Græsk eller for den matematisk-naturvidenskabelige Retning Latin alene). Spørgsmaalet vil vistnok faa stor praktisk Betydning; thi jo nærmere Realskolen og Latinskolen rykkes hinanden, des lettere bliver det for de rene Realskoler ogsaa at forberede *Studerende* til Optagelse i de lærde Skolers Overskole.

Et yderligere Spørgsmaal bliver det, om man i Længden kan formene en Realist, der har taget *Realafgangsprøven* med et vist Pointsantal, *selv uden en*

saadan *Tillægsprøve* at gaa ind i Overskolens matematisk-naturvidenskabelige Afdeling. Jeg tvivler derpaa, og uagtet jeg ved, at der vil rejse sig mange vægtige Stemmer derimod, kan jeg ikke faa Øjet op for Betænkkeligheden derved. Den, der har taget Realafgangsprøven, har i *alle* de Fag, hvori der undervises i den matematisk-naturvidenskabelige Retning, Forudsætningerne for at følge med, da han netop i disse Fag har faaet nøjagtig den samme Forberedelse og ganske staar paa samme Trin som den Discipel, der har gaaet paa den studerende Side.*) Forskjellen mellem Realisten og den matematisk-naturvidenskabelige Studerende ligger *udenfor* denne Linies Omraade, i deres forskellige Forhold til det Fag, der netop opgives ved Overgangen til denne Linie, til Latinen. Hvor højt man nu end vil sætte den Dannelses og Aandsmodenhed, som kan naas gjennem den her afsluttede fireaarige Latinundervisning, vil neppe nogen kunne anse det for særdeles vanskeligt for Latinere og Ikke-Latinere at arbejde sammen og sammenarbejdes. Den polytekniske Skole, hvortil den nye Overskoles matematisk-naturvidenskabelige Linie ganske særlig forbereder, har aldrig ved sin Adgangsprøve krævet nogen klassisk Fordannelse; i dens Læresale sidde Latinere og Ikke-Latinere jevnside; det synes i høj Grad at tale for, at denne Forskole med god Frugt maatte kunne besøges af de flinkere Realister. Det maa dog forekomme noget besynderligt, at den Realist, der vil forberede sig til den polytekniske Skole, maa gaa til Kjøbenhavn og søge sin Forberedelse der, medens maaske den Skole, hvor han har taget sin Realafgangsprøve, har et Kursus, der umiddelbart forbereder til den

*) Den eneste Vanskelighed er, at Realisten har læst Engelsk i fire Aar, medens den Studerende nu først begynder paa dette Sprog i (den nye) 5te Klasse. Men her kommer det til Gode, at Engelsk er Valgfag; Realisten vilde med Gavn kunne fortsætte Undervisningen i Tysk.

polytekniske Skole, men som er lukket for ham. En ganske anden Sag er det, at *Universitetet* maa fordre en Tillægsexamen for den Realist, der vil vælge et særligt Universitetsstudium. Det er en Selvfølge; men af Hensyn hertil behøver man ikke at udelukke Realisterne fra den højere almindelige Dannelse og den særlige Uddannelse til den polytekniske Lærestanstalt, som den matematisk-naturvidenskabelige Linie i Overskolen tilbyder.

Hvis nogen vilde mene, at en saadan Ret kun vilde blive meget sjældent benyttet, fordi man hurtigere kunde naa Maalet ad Privatvejen, saa er det dog ikke vist, at Alle kunne eller ville benytte den langt kostbarere Privatvej, især naar det bliver klart, at den Undervisning, der tilbydes i Skolen, er ganske anderledes alsidig og virkelig dannende. Rimeligvis vil det gaa som overhovedet med Realundervisning: I Begyndelsen vilde faa benytte den, maaske meget faa; men er der virkelig Livskraft i den matematisk-naturvidenskabelige Overskole, saa er det min Tro, at den med Tiden ogsaa vil finde Anerkendelse hos og Anvendelse for Realisterne.

En saadan Sammensmeltning af de studerende og Realklasserne har naturligvis ikke kunnet foretages uden Lempelser fra en af Siderne; thi, som allerede berørt, tidligere vare Examens-Fordringerne paa de to Linier næsten i alle Fag forskellige. Idet nu i alle Fag, der ere fælles, ogsaa Fordringerne ere stillede ens, er dette Fremskridt ikke vundet saaledes, at de tidligere Fordringer ved den ene af de to Linier uden videre ere satte som den Norm, hvorefter den anden maa bøje sig eller bøjes. Lempelserne ere gjensidige. Naar det kan synes, at Latinlinien mere har lempet sig efter Reallinien end denne efter hin, saa ligger det nærmest deri, at der paa Realsiden allerede fandtes en gennemført Afslutning ved Udgangen af 4de Klasse, medens denne for Latin-siden først skulde tilvejebringes. Vi ville nu prøve de Forandringer, som ere foregaaede med Examensfordrin-

gerne i de enkelte Fag, og derigjennem søge at vinde en klarere Indsigt i Betydningen af Forandringen i det Hele.

I *Geografi* og *Naturhistorie*, der allerede tidligere afsluttedes samtidig paa begge Linier, og hvor Fordringerne vare de samme, er Intet forandret.

I de *mathematiske Fag* ere i det Væsentlige Fordringerne ved Realafgangsprøven lagte til Grund ogsaa paa den studerende Side, saaledes at der navnlig ogsaa for Fremtiden stilles de samme Fordringer i *praktisk Regning* til de Studerende som til Realisterne. Dette maa ganske vist betragtes som en Vinding, og om nogen Overbebyrdelse vil der forsaavidt ikke let kunne blive Tale, som Regneøvelserne væsentlig foretages paa Skolen. Ikke des mindre vil der ved den nye Ordning af de mathematiske Fag blive en betydelig Forøgelse af Arbejdet for de Studerende, idet Prøven ved Udgangen af fjerde Klasse fra en slet og ret Aarsprøve maa blive en afsluttende Prøve i alt, hvad der er læst i de 4 Aar. Hertil kommer, at enkelte Afsnit, nærmest af Arithmetiken, der tidligere først lærtes i den toaarige øverste Klasse, nu for Fremtiden maa være lærte inden Udgangen af (den nye) fjerde Klasse. Endelig kunde man befrygte, at Døren aabnedes for nye Fordringer, naar der ved Prøven i fjerde Klasse gives en Opgave „angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst.“ Men herom har Ministeriet udtalt sig i Cirkulære af 26de Okt. 1871 saaledes: „Efterat Ministeriet herom har brevvexlet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, er Spørgsmaalet blevet afgjort derhen, at det herfra vil blive paaset, at der ikke gives andre Konstruktionsopgaver end saadanne, der allerede hidtil ere blevne ansete for indbefattede i det geometriske Kursus som gaaende ud paa Løsning af deri optagne Problemer uden Spørgsmaal om anden Tegning

end den nødvendige simple Opløsning ved Linier med Passer og Lineal. Hertil har Ministeriet dog føjet, at dette ikke udelukker, at der kan blive givet Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning en herfra forskjellig Opgave (en særlig Konstruktions- og Tegneopgave) paa Grundlag af den dem meddelte særlige Undervisning i geometrisk Tegning“.

I Undervisningen i *Religion* er ligeledes den ældre Ordning fra Realsiden overført til Latinsiden. Religion ophører ogsaa for de Studerende at være et Afgangsfag og afsluttes ved Udgangen af (den nye) tredje Klasse. Dette medfører ganske vist en Lettelse for de Studerende; men i højere Forstand kan jeg kun anse det for et Tab at slippe al Religionsundervisning saa tidlig.

Ogsaa i *Historie* maa det vel nærmest være Fordringerne fra den ældre Realafgangsprøve, der ere opstillede som fælles for begge Linierne. Hidtil er paa Realsiden foruden Fædrelandets (Nordens) Historie, hvori Undervisningen har været ens paa begge Linierne, hele Verdenshistorien gennemgaaet i et kortere Udtog. (Hos os er Bohrs *mindre* Lærebog benyttet.) I de studerende Klasser er derimod Undervisningen i Verdenshistorien meddelt fra Begyndelsen af i et større Omfang, men Kursuset er ogsaa først afsluttet i øverste Klasse. Ved den nye Ordning kræves en (foreløbig) Afslutning ogsaa for de Studerende ved Udgangen af fjerde Klasse, og da Faget tænkes som fælles gennem alle fire Klasser for Studerende og Realister, vilde det jo ligge nærmest ogsaa paa Latinsiden at benytte den samme mindre Lærebog, som hidtil har været brugt paa Realsiden, og gjemme den fyldigere Behandling af visse Perioder eller visse Lande eller visse Retninger (Kultur-Historien) til det toaarige Kursus i Overskolen. Man bliver imidlertid lidt tvivlsom, om dette er Undervisningsministeriets og Undervisningsinspektørens Mening, naar man læser Ministeriets Skrivelse af 13de Jan. 1872 til Bestyreren af

Vordingborg Realskole.*). Heri henvises nemlig ikke til de Bøger, der tidligere have været benyttede paa Real-siden, men til dem, der have været brugte paa Latin-siden, „hvis Stof dog for det omhandlede Kursus noget maa afkortes i enkelte Punkter, navnlig i den nyeste Historie“. Skulde herved antydes, at en Bog som Bohrs mindre Lærebog i Omfang og Behandling ikke for Fremtiden skulde anses for fyldestgørende for Fællesundervisningen i de fire nederste Klasser, skulde jeg beklage det. Kommer til Verdenshistorien Fædrelandets (Nordens) Historie i fyldigere Behandling, tror jeg efter den Erfaring, jeg har fra Realklasserne, at man vanskelig med det Timestal, der er sat til Faget, kan fordrere mere. Imidlertid er det jo muligt, at den historiske Lærebog, der er under Udarbejdelse, kan løse sin Opgave paa en endnu bedre Maade end den, der haves, uden at lægge en forøget Byrde paa Disciplenes Skuldre; men Varsomhed maa ganske vist anbefales baade i Stoffets Omfang og Behandling. Det er maaske ikke overflødigt at minde om Ordene i Bekjendtgjørelsen af 18de Sept. 1855: „I den almindelige Verdenshistorie kunne saadanne Folk, der ikke udøve nogen væsentlig Indflydelse, og saadanne Pe-

*) Med Hensyn til, at De i Skrivelse af 12te November f. A. har forespurgt, om hele Verdenshistorien og Nordens Historie skulle være gennemgaaede til Udgangen af de lærde Skolers (nye) 4de Klasse, og, i bekræftende Fald, har bedet om en Vejledning med Hensyn til Lærebøgerne, skal Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Brevvexling med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler herved tilbagemelde, at Historien i sin Helhed maa være gennemgaaet inden det nævnte Tidspunkt, ved hvilket Afslutning for Realisternes Vedkommende finder Sted, idet man tilføjer, at som Lærebøger hidtil ere benyttede Bohrs og Blochs-Thrignes Bøger, hvis Stof dog for det omhandlede Kursus noget maa afkortes i enkelte Punkter, navnlig i den nyeste Historie, men at, saavidt Ministeriet bekjendt, en sammenhængende, noget kortere, netop paa dette Kursus beregnet historisk Lærebog er under Udarbejdelse.

rioder, i hvilke ingen for Menneskeheden i det Hele vigtige Begivenheder ere indtrufne, behandles kort og ved Examen kun medtages, forsaavidt de berøre det Større og Vigtigere. — Det maa paases, at de specielle kronologiske Bestemmelser, der kræves lærte og bevarede, indskrænkes til saadanne Hovedbegivenheder og Hovedpersoner, hvorved det Øvrige kan holdes sammen i passende, efter Gjenstandenes Betydning afmaalte, Afsnit, og at iøvrigt kun Begivenhedernes Rækkefølge fastholdes.“

Imidlertid ligger Vanskeligheden ved Historieundervisningen for de fire Klasser ikke blot i Valget af en passende Lærebog, men ogsaa i det noget forskjellige Maal, der er sat for de to parallelle Afdelinger. Ved Realafgangsexamen skal Prøven i Historie, ligesom hidtil, omfatte Alt, hvad der er lært i Skolen indtil Udgangen af fjerde Klasse, medens den tilsvarende Prøve for de Studerende, der jo paa begge Linier i Overskolen skulle fortsætte med Historien, er en ren Aarsprøve. Derved bliver Fællesskabet i fjerde Klasse for de to Afdelinger noget vanskeligt; Realisterne maa anvende det sidste Aar overvejende paa Repetition af det hele Stof; de Studerende kunne anvende en Del af Tiden paa at arbejde videre, f. Ex. paa at faa et noget fyldigere Kjendskab til den gamle Historie, end Realisterne behøve. Ønskeligst var det maaske, om de to Afdelinger i det sidste Aar ganske eller dog overvejende sondredes i Historie.

I de nyere Sprog har man med Hensyn til Examinationsforordningerne holdt sig nærmest til det, der hidtil er krævet af de Studerende, virkelig Kjendskab til Sproget, Evne til at forstaa en let Bog, som ikke er læst. I *Tysk*, hvor Stilen er bevaret paa Realsiden, prøves Alle, som tidligere de Studerende alene, kun i ikke læste Steder, og der kræves ikke længer opgivet de 400 Sider, hvis Læsning og Repetition tog saa megen Tid, at

Realisterne aldrig ret kunde naa den Færdighed i sikkert og let at oversætte en tysk Bog, som de Studerende. Examenfordringen er ingenlunde bleven mindre derved, at Trykket ikke lægges paa et bestemt Pensum, men Arbejdet noget mindre besværligt og Opfordringen for Disciplene til at arbejde selvstændig endel større. I *Fransk* er det læste Pensum, der opgives til Prøven, nedsat til 100 Sider, hvorved der ogsaa vindes mere Tid til friere Læsning.

Den tidligere Bestemmelse om to Stileopgaver i *Modersmaalet* for Realisterne, „en Gjengivelse af et bekjendt Stof“ og „en fri Behandling af et Æmne, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviklet hos Disciplen“, er nu forandret derhen, at den sidste Opgave bortfalder. Den frie Opgave, der ganske er paa sin Plads ved Afgangsprøven for Studenter, har næsten altid ligget for højt for de to Aar yngre Realister.

Naar nu hertil kommer, at *Naturlæren* for Realisterne og de matematisk-naturvidenskabelige Studerende efter den nye Ordning vil blive betydelig lettere end efter den gamle, og at *engelsk* Stil bortfalder, vil det være aabenbart, at der for Realisterne, der i det hele aldrig have været overbebyrdede, vil indtræde en Lettelse, dog ikke større, end at den næsten vilde forsvinde, dersom Fordringerne i Historie til Afgangsprøven i nogen væsentlig Grad forøgedes. Mindre let bliver Regnestykket at opgjøre for de Studerende. Den Lettelse, der fremkommer for disse, ved at Afgangsprøven bortfalder i Religion, og at lettere Bøger benyttes i Verdenshistorien, kan ikke veje op med det Tillæg, der fremkommer i de matematiske Fag, navnlig derved, at Aarsprøven bliver en Afgangsprøve. Men dette Tillæg maa anses for fuldkommen opvejet ved den Lettelse, som vindes derved, at *Græsk* begynder et Aar senere, og at en Del af det Pensum, der tidligere

lærtes i Mellemlklasserne, nu maa gjemmes til de to sidste Aar. I *Latin* ere Fordringerne i alt Væsentligt de samme som hidtil. Fremkommer der saaledes ogsaa for de Studerende en Lettelse, saa er denne dog afhængig af, at der ikke gaar for lang Tid hen med at sammenarbejde Begynderklassen; Lettelsen vil væsentlig falde i anden Klasse, hvor intet nyt Sprog begynder, og der maa anvendes endel Forsigtighed, for at Arbejdet ikke skal blive for strængt i fjerde Klasse, hvis Aarsprøve nu vil faa en ganske anden Betydning end tidligere. Men, som sagt, i det Hele vil der vistnok ogsaa for de Studerende opnaas en, om end ikke betydelig, Lettelse, der atter vil blive størst paa den mathematisk-naturvidenskabelige Side.

Dersom nu virkelig de Klager over Overanstængelse for den studerende Ungdom, der med større eller mindre Mellemlum lade sig høre for saa atter i længere Tid rent at forstumme, vare begrundede, saa vilde ganske vist den Lempelse, som den nye Skoleordning vil tilvejebringe, neppe befindes fyldestgjørende. Men det er min dog altid paa nogen Erfaring grundede Overbevisning, at en saadan Overbebyrdelse, hvor der virkelig har været Anledning til Klagerne, har haft sine særlige Grunde, ikke ligger i Skoleplanen og dens Fordringer. Det kan aldrig undgaas, at Arbejdet bliver lidt større i den ene Klasse end i den anden, til den ene Dag eller Maaned end til den anden, og navnlig større for den ene Discipel end for den anden. De første Ulemper er det Skolens Styrers Opgave efter Evne at formindske ved Fordelingen af Arbejdet og Ordningen af Timesedden, ligesom der ogsaa kræves et vist Tilsyn med, at det ene Fag ikke breder sig paa det Heles Bekostning. Men den Forskjel, der er mellem den ene Discipel og den anden, staar det hverken i nogen Skoleplans eller nogen Skolestyrers Haand at udjevne. For En falder Alt

let, for en Anden Alt tungt; for En kniber det med Udenadsfagene, for en Anden med Forstandsfagene; En sidder Timer over et Par danske Vers, en Anden over et mathematisk Problem, som hans Klassekammerat klarer paa 10 Minuter; En har det trangest i Begyndelsen af Skolcaaret, en Anden, naar de lange Repetitionslektier begynde. I vor Jernbanetid, da mange Forældres Stræben gaar ud paa at faa Disciplene tidlig ind i Skolen og rask igjennem den, da Loven har aabnet Adgang til Skolens laveste Klasse ved Niaars-Ålderen, er Overbehyrdelse ofte et Tegn til, at Drengen trænger til et Hvileaar for at eftermodnes, selv om han ved anstrængt Flid kan holde sig paa en af de øverste Pladser i sin Klasse. Kort sagt, ingen Skoleplan og ingen Skolestyrer kan forhindre, at en enkelt Discipel føler sig overbehyrdet, men jeg er enhver Fader og Værge taknemmelig, der, naar han synes, at Discipelen overlæses, om det saa kun er en enkelt af Ugens Dage, vil henlede min Opmærksomhed derpaa. I det Hele er Disciplenes Arbejde ikke større, end at selv ved Sygdomstilfælde eller anden Forhindring, som Konfirmationsforberedelse, det Forsømte uden Vanskelighed indhentes.

Den nye Skoleplan vil nu ganske vist bringe nogen Lettelse i Hjemmearbejdet, uagtet Erfaringen først tilfulde vil vise, hvor stor den vil blive, og i hvilke Klasser den vil spores. Men ogsaa i Arbejdet paa Skolen bringer den en Lettelse, idet den indskrænker den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, til 30 Timer (Lovens § 4. 2.), medens Bekjendtgjørelsen af 13de Maj 1850 bestemte, at den ugentlige Skoletid for samtlige Disciplenes Øvelser, alene Gymnastik undtagen, i det Højeste maatte indbefatte 36 Timer. En Del af den saaledes indvundne Tid har Ministeriet i sit Cirkulære ønsket, at Skolerne vilde anvende for saaledes at bidrage til en kraftigere Udvik-

ling af Gymnastiken, og i den kongelige Anordning § 7 er der forbeholdt Ministeriet at tage de yderligere Bestemmelser om *Sang* og *Gymnastik*. Hvad Sungen angaar, er det ikke rigtig klart, hvilke yderligere Bestemmelser der skulde behøves, da Sangundervisningens Stilling neppe vil blive væsentlig forandret ved den nye Lov. Men for Gymnastikens Vedkommende er det aabenbart, at der vil kunne indtræde en meget betydelig Forandring i Fagets Stilling, naar der hele Skolen igjennem gives paa det nærmeste dobbelt saamange Timer til Legemsøvelser som tidligere. Om nogen ministeriel Bekjendtgjørelse har der endnu intet forlydt, og Skolerne have den ønskeligste Frihed til at benytte den udvidede Tid, som de anse det for rettest, og maaske det ogsaa er bedst, at Erfaringen først indhentes, saa kan Anordningen altid træde til bagefter rettende og udfyldende. Et maa fremfor Alt erindres, hvis den udvidede Gymnastikundervisning skal trives ved Skolerne: at det paa engang skal være en *Øvelse* og en *Forfriskning*. Ingen af Siderne maa glemmes, begge ere lige berettigede. Ved at gennemføre den strængeste militære Disciplin vil man ligesaafuldt kvæle Gymnastikundervisningen som ved at forvandle det Hele til Leg. Naar Øvelserne foretages, skal det selvfølgelig være Alvor, og samme Opmærksomhed og Lydighed kræves, som i hvilketsomhelst andet Fag, men Læreren skal have fuld Frihed til, naar Vejret indbyder dertil, at lade Disciplene tumle sig i friere Lege i Skolegaarden eller paa den friske Græsmark; snart ofres en hel Time dertil; snart blot det sidste Kvarter af Timen. Mange Drengene lære først ret at lege, naar de komme i Skolen, og megen Særhed og Kejtethed pilles ud af dem; thi Ingen faar Lov til at staa med Hænderne i Buxelommerne og maabe. Langbold er en meget yndet Leg; om Foraaret og Efteraaret foretages med de ældre Klasser Marschture og Øvelser paa Exerccerpladsen (Skolen har dertil faaet 50

lette Ingeniørgeværer af Ministeriet), om Vinteren have vi inddraget Skojteløbning under de gymnastiske Øvelser. Alt bidrager til Legemets Udvikling og Aandens Forfriskning, og det er en Fornøjelse at se, hvorledes Lysten driver Værket, ogsaa det alvorlige Arbejde. Kun for de allerældste Disciple kniber det undertiden, men ingeniunde i Reglen, at komme rigtig med; for dem er Hugning og Skydning de mest tiltalende Øvelser.

Gymnastiken indtager en ganske ejendommelig Plads ved Siden af de andre Fag, der sigte til Aandens Uddannelse. Uagtet netop vor Tid har faaet Øjet op for Betydningen af Legemets Udvikling, ikke mindst for dem, der skulle arbejde stærkt med Aanden, er der dog Forældre, som ikke ville indrømme denne Side af Skolens Gjerning sin fulde Ret, men gribe enhver Lejlighed til at bede Børnene fri for Gymnastik, især naar disse ikke ret have Lyst dertil eller mangle Anlæg derfor. Men det er netop disse Børn, for hvem Gymnastiken er allermest gavnlig: det tunge Legeme skal ved de stadige Øvelser blive lettere, den forknytte Dreng dristigere, og Indesidderen, der anvender al sin Fritid paa at hænge i Bøgerne, skal nødes til at bruge sit Legeme baade til Alvor og Leg; gaar det trent i Begyndelsen, saa meget des vigtigere er det at blive ved, for at dette Stadium snarest muligt kan blive overvundet. Der gives naturligvis Dreng, som paa Grund af Legemsfejl, ydre eller indre Skade ere uduelige til Gymnastik for bestandigt eller for en Tid; men der ere mange svage Dreng, som netop have udmærket godt af Legemsøvelserne, naar de drives med Maade og der tages det tilbørlige Hensyn til deres Svaghed. Ogsaa i denne Henseende er jeg enhver Fader og *Læge* taknemlig, der gjør mig opmærksom paa Disciplens ejendommelige Legemsudvikling. Det hændes jævnlig, at Disciple, der flinkt deltage i endel Øvelser, ikke kunne taale en enkelt, f. Ex. Hurtigløb. Derved er imidlertid ingen Vanskelig-

hed, naar man blot ved det; kommanderes der Hurtigløb, da træde de ud, og atter ind, naar der kommanderes Holdt. Men af en saadan Grund, der gjør Disciplen uskikket til en enkelt Øvelse, at fritage ham for al Legemsøvelse i hele Maaneder, kan ikke forsvares. Jeg vil indtrængende bede de Herrer Læger, der behandle svagelige Disciple, saa vidt muligt at begrændse deres Attester for Fritagelse for Gymnastik ikke blot med Hensyn til Tiden, men ogsaa med Hensyn til Øvelsernes Art. En Marschtur kan være sund for den, der ikke taaler at klatre, og Huggøvelsen for den, der ikke taaler at springe paa Hesten.

Der er endnu et, jeg paa dette Punkt føler en Trang til at udtale, det er Haabet om, at denne Omordning, hvorved de to Linier sammensmeltes, skal løfte Realisternes uden at trykke de Studerende ned. Der er med Realisternes Stilling foregaaet en meget betydelig Forandring i de 12 Aar, jeg kjender Aalborg Skole. Den Følelse for Realundervisningens Betydning, som mere og mere gjennemtrænger Befolkningen, har ikke blot øget Realisternes Antal meget betydelig, men ogsaa givet dem et helt andet Præg. Tidligere talte Realklasserne mest Disciple, der indsattes i Skolen, fordi de dog skulde lære noget inden deres Konfirmation, men da de skulde ud af Skolen paa Halvvejen, kom det ikke saa nøje an paa lidt mere eller lidt mindre. Med den klare Bevidsthed herom anstrængte Disciplene sig det mindst mulige, ofte ikke mere, end at de netop kunde gjøre sig Haab om at blive opflyttede, og Skolen var ofte altfor lempelig med Realisternes Opflytning. For en Del Aar tilbage fandt man det ikke urigtigt at ræsonere som saa: skal han studere, maa han sidde over, men skal han i Realklassen, kan han nok flyttes op. Dette har væsentlig forandret sig. Antallet af dem, der gaa Realskolen igjennem og afslutte Undervisningen ved Afgangsprøven, er i glædelig Stigen. Det er ikke som i

gamle Dage overvejende de daarligste Hoveder, der ikke egne sig til at studere, som gaa Realskolen igjennem. Ogsaa Fliden er i jevn Stigen. Men en Mindelse er dog endnu nødvendig om, at Kathedralskolen, baade Latinsiden og Realsiden, egentlig kun er bestemt for Disciple, hvis alvorlige Hensigt det er at arbejde til det Maal, der er sat for Skolen i dens Afgangsprøver, og at Disciple, der kun skulle gaa nogle Aar i Realklasserne for saa at tages ud ved Konfirmationen, egentlig ikke høre hjemme i Skolen; og Skolen kan behøve at minde sig selv om, at netop med Maalet for Øje maa den gjøre ganske de samme Hensyn gjældende for Realisternes Opflytning som for de Studerendes. Kun saaledes kan Realskolen løftes til samme Højde som Latinskolen.

I Cirkulæret af 9 Aug. hedder det: Med Hensyn til *Opgaverne til de skriftlige Prøver* ved 4de Klasses Hovedexamen, om hvilke der først bliver Spørgsmaal i 1873, maa Ministeriet forbeholde sig at tage Bestemmelse, om de blive at tilstille Skolerne fra Ministeriet, eller om det kan overlades Skolerne selv at give disse. Da jeg med Hensyn til de Studerendes og Realisternes Ligestilling i Statsskolen ikke kan anse det for en ligegyldig Sag, hvorledes dette Spørgsmaal afgjøres, maa det være mig tilladt ogsaa at tilføje et Par Ord om denne Sag. Ved Realafgangsprøven ere hidtil Opgaverne tilstillede Skolerne fra Ministeriet fælles for alle Skoler, og til den mundtlige Afgangspøve er der hvert Aar af Ministeriet beskikket en Examenskommissær, der som Censor har deltaget i Bedømmelsen af visse Fag og overværet Prøven i de andre. Heri vil der vel neppe heller for Fremtiden ske nogen Forandring, det skulde da være, at man som ved Studenterafgangsexamen vilde anse det for tilstrækkeligt, at Examenskommissæren tilsaa hver Stats-Skole hvert andet Aar. Ved Prøven i den tilsvarende studerende Klasse har der aldrig været noget Tilsyn, ikke engang i de fem Fag, der afsluttedes, uag-

tet det laa meget nær, at Examenskommissæren, der f. Ex. var Censor i Geografi og Naturhistorie paa Real- siden, tillige paa Statens Vegne censurerede i de samme Fag paa den studerende Side, hvor Maalet var ganske det samme. Imidlertid det hørte nu engang til Systemet, om man tør kalde det saa, at holde Realisterne og de Studerende saa fjernt fra hinanden som muligt. Da nu imidlertid Opgaven er den lige modsatte: at stille de Studerende og Realisterne saa ens som mulig, synes det mig ogsaa at følge deraf, *at i alle Fag, der ere fælles, Prøven, saavel den skriftlige som den mundtlige, bliver fælles.* Hvad det Skriftlige angaar, er jo intet lettere. Ministeriet har aldeles ingen forøget Ulejlighed deraf. De samme Opgaver, der gives Realisterne i Modersmaalet og de matematiske Fag, maa jo for Fremtiden kunne besvares af de Studerende, der have haft samme Undervisning, og for hvem der er sat det samme Maal, og Ministeriet selv, der den 9de Avgust lader Spørgsmaalet ubesvaret, har indirekte besvaret det i Cirkulæret af 26de Oktober (aftrykt S. 39), der jo vanskelig kan forstaas anderledes, end at Opgaven ogsaa for de Studerende sendes fra Ministeriet. Hvad der gjælder om det Skriftlige, maa ogsaa gjælde om det Mundtlige. I de matematiske Fag er det jo ganske aabenbart, at, hvis Opgaverne ere fælles og givne af Staten til begge Afdelinger, saa maa ogsaa Bedømmelsen være fælles, og den, der bedømmer de skriftlige Opgaver, maa ogsaa bedømme den mundtlige Prøve. Det synes mig derfor at være det ene Naturlige, at Examenskommissæren for Fremtiden bliver Tilsynsmand *i alle Fællesfag* for begge Afdelinger, og at der i alle disse Fag (Dansk, Tysk mundtlig, Fransk, Geografi, Naturhistorie, de matematiske Fag og for den ene studerende Linie Naturlære) *aldeles ingen Forskjel gjøres paa Realister og Studerende.* Noget anderledes bliver Forholdet med de særlige Fag paa den studerende Side (La-

tin, Græsk og Historie; thi da Maalet er forskjelligt, maa ogsaa dette betragtes som særligt Fag). I disse Fag er Prøven en ren Aarsprøve, der som enhver Aarsprøve nærmest vedkommer Skolen, men da den dog er afsluttende for den ene af Linierne i Overskolen, kan det ikke være Staten ligegyldigt, hvorledes dens Fordringer til denne Prøve opfyldes. Hvad særlig den latinske Stil angaar, da frygter jeg for, at der, hvis Ministeriet ikke giver den fælles for alle, vil komme en betydelig Ulighed frem i Opgaverne, som let kan blive saa stor, at selv de, der sætte Pris paa denne Prøve, maa ønske den ophævet som illusorisk.

Angaaende Tvedelingen og de Forandringer, der som Følge deraf ville foregaa med Overskolen, haaber jeg at komme til at udtale mig i næste Aars Program.

II.

Skoleefterretninger.

I. Skolen i Almindelighed.

I Marts blev Pastor *Dam*, der havde været Lærer i Religion og Hebraisk siden Avgust 1869, udnævnt til residerende Kapellan i Thisted og Sognepræst i Skinnerup. Hans Timer i Religion overtoges fra 1ste April af Adjunkt Malmstrøm, i Hebraisk af Overlærer *Schmith*. Adjunkt Malmstrøm overgav Mathematiken i 7de B til Adjunkt Winde og i 4de Realklasse til Adjunkt Ovesen.

I dette Skoleaar (indtil 1ste April) har

Rektor Dr. phil. <i>Forchhammer</i> læst Latin i 7de Kl., Græsk i 6te, Historie i 6te Realkl., 1 Time i 4de Kl.	18	Timer.
Overlærer <i>Schmith</i> : Historie i alle Klasser undt. 6te Realkl., Hebraisk i 7de Kl. A	28	—
Overlærer <i>Dahlenborg</i> : Latin i 4de, Græsk i 7de, Fransk i 7de, 6te Realkl. og 2den Kl. A	24	—
Adjunkt <i>Juel</i> : Naturhistorie i alle Klasser, Geografi i alle Klasser, undt. 2den	27	—
Adjunkt <i>Ovesen</i> : Mathematik (og Regning) i 6te, 5te, 5te Realkl. og 3die Realkl., Regning i 1ste	26	—

Adjunkt <i>Münster</i> : Fransk overalt undtagen i 7de og 6te Realkl. og 2den A, Geografi i 2den Kl.	26	Timer.
Adjunkt <i>Malmstrøm</i> : Religion i 7de, Mathem. (og Regning) i 7de B, 6te Realkl., 4de Realkl. og Regning i 2den	23	—
Adjunkt <i>Wulff</i> : Latin og Græsk i 5te, Dansk i 7de, 5te (stud. og Realkl.), 4de stud., 3die stud., Tysk i 3die Kl. (stud. og Realkl.)	24	—
Adjunkt <i>Winde</i> : Naturlære i 7de Kl. A og B og i 6te og 5te Realkl., Mathematik (og Regning) i 7de A og 3die stud. Kl. samt geom. Tegning i 6te og 5te Realkl.	24	—
Adjunkt <i>Henningsen</i> : Dansk i 6te (stud. og Realkl.), 4de Realkl., 3die Realkl. og 2den Kl., Latin i 6te	23	—
Adjunkt <i>Ankjær</i> : Latin i 3die, Tysk i 5te (stud. og Realkl.), 4de Realkl., 2den og 1ste Kl., Engelsk i 7de Kl.	28	—
Adjunkt <i>Herskind</i> : Tysk i 6te (stud. og Realkl.) og 4de stud., Engelsk i alle Realklasser, Dansk i 1ste Kl.	26	—
Pastor <i>Dam</i> : Religion i hele Skolen, undtagen i 7de, og Hebraisk i 7de Kl. B	15	—
Timelærer <i>Fiskbæk</i> : Skrivning og Tegning i alle Klasser	24	—
Timelærer, Pianist <i>Nathan</i> : Sang med alle Klasser	5	—
Timelærerne, afg. Pr. Lieutn., Adj. <i>Malmstrøm</i> og Adj. <i>Henningsen</i> med Stabsserg. <i>Silkeborg</i> , Oversergent <i>Nielsen</i> og Sergent <i>Tiedemann</i> som Assistenten, Gymnastik og Svømning med alle Klasser, Skydning med 7de Klasse	11	—

Det hvert Fag tillagte Antal Timer ses af efterfølgende Tabel, hvor A og B betegner en Klasses Afdelinger og R de særskilte Realklasser.

	VII		VI		V		IV		III		II		I		Sum.	
	A	B	St.	R	St.	R	St.	R	St.	R	A	B	A	B		
Dansk	2	2	3	2	2	2	2	3	3	1	3	1	1	4	1	30
Tysk	”	2	3	2	2	2	4	2	3	1	3	1	1	4	1	31
Fransk	1	1	3	2	3	3	4	4	5	5	”	”	”	”	”	34
Engelsk	1	2	4	3	3	3	3	3	3	”	”	”	”	”	”	16
Latin	1	8	1	8	6	8	6	”	”	”	”	”	”	”	”	38
Græsk	2	3	2	5	4	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	16
Religion	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	14
Historie	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	3	28
Geografi	”	”	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	17
Naturhistorie	”	”	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12
Naturlære	4	3	3	3	2	2	”	”	”	”	”	”	”	”	”	12
Arithmetik	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	”	”	”	”	”	20
Regning	”	”	”	2	1	1	1	2	2	2	2	4	4	4	4	21
Geometri	2	2	2	3	2	2	2	1	1	”	”	”	”	”	”	17
Geom. Tegn.	”	”	”	1	1	1	”	”	”	”	”	”	”	”	”	2
Tegning	”	”	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12
Skrivning	”	”	”	1	1	1	2	1	1	2	2	4	4	4	4	12
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	5
Gymnastik	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	15
Hebraisk	2	3	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	5
I alt	37	38	36	36	36	36	36	36	35	35	35	35	35	35	357	

II. Disciplene. Afgangsprøverne.

Af de 132 Disciple, som Skolen talte ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift, udmeldtes før og efter Hovedexamen i Juli f. A. 10, nemlig *C. J. Schmidt* og *H. F. A. B. Dahl* af 7de Klasse, *C. J. Lund*, *H. O. Ch. S. Hecksher* og *H. V. Luytkis* af 5te Realkl. A., *H. N. M. Glahn* af 5te Klasse, *K. Glahn* og *C. J. V. de Meza* af 5te Realklasse B., *J. G. V. Galster* og *C. V. Thalbitzer* af 4de Realklasse. Efter fuldendt Afgangsprøve afgik 9 Studenter og 3 Realister, hvis Navne senere ville blive anførte. Ved det nye Skoleaars Begyndelse fandtes der saaledes 110 ældre Disciple, og der optoges til samme Tid 36 nye, saa at Antallet af Skolens Disciple Avg. 1871 var 146.

I Aarets Løb ere udgaede følgende 12 Disciple: *A. C. Meyer*, *V. K. Vogler* og *E. A. Jacobsen* af 7de

Klasse, *E. H. C. Bierberg* af 6te Realkl., *J. P. H. Lund* af 5te Realkl., *C. V. de Meza* af 4de Klasse, *A. M. M. Christensen*, *V. W. H. S. Mockwitz* og *F. G. D. Juel* af 4de Realklasse, *L. D. Klitgaard* af 3die Realklasse, samt *J. H. Krurup* og *J. J. de Meza* af 1ste Klasse. Derimod er der i Aarets Løb optaget 5 Disciple, saa at det samlede Discipeltal nu udgjør 139.

I den herefter følgende Navneliste anføres Disciple — med Undtagelse af 7de Klasses Disciple, der opføres efter Udfaldet af Halvaarsprøven — i den Orden, som tilkommer dem efter Middeltallet af de Numere, de i de forløbne Maaneder af Skoleaaret have opnaaet. De med * betegnede Disciple ere optagne i Løbet af dette Skoleaar. Deres Fornavne, Fødsels-Dag og Aar samt Faderens Stilling er angivet.

7de Klasse.

A. A. J. A. Ovesen. J. G. Hansen. I. J. G. Schmith. V. E. Brummer. — *B. P. R. Vøldike. F. Th. M. Mortensen. Th. S. Kampmann. C. P. F. Dilling. J. M. B. Ellermann.* — Ialt 9 (4 + 5) Disciple.

6te Klasse (Stud. og Real.).

C. C. Jessen. A. H. V. Ellermann. J. Petersen. C. J. J. Aarberg. A. C. J. L. Grønbeck. A. J. Paulsen. L. Horneman. (7). — *H. C. R. Knudsen. L. O. C. Mørch. B. Jensen. J. Glerup. N. C. M. Bolle-rup. N. C. Bentzen. C. O. Bock. S. B. Møller.* (8).

5te Klasse (Stud. og Real.).

J. S. Schjørring. **Carl Vilhelm Prytz* (f. 21 Marts 1857. S. af Sognepræst P. i Hillerslev). *K. H. Wøldike.* (3). — *J. P. M. Westerboe. S. W. Hvorup. L. J. Gottschalk. H. M. W. V. L. Stockfleth. S. K. W. Bindesbøll. C. F. E. Brix. V. E. E. Bruun. F. L. Cetti. H. P. H. Hansen. J. Galster. T. E. Bang.* (11).

4de Klasse (Stud. og Real.).

**Peter Christian Stenersen Gad* (f. 10 Juni 1859. S. af Stiftsprovst G.). *J. M. Krarup*. **Anders Johansen* (f. 2 Avg. 1857. S. af Gaardejer J. Petersen i Næsborg). *J. P. V. Boss*. *C. C. G. Olsen*. *Ch. J. Kampmann*. *P. A. Wetche*. *M. Henius*. *I. Ammitzbøll*. *V. A. Thalbitzer*. *H. Faye*. (11). — *A. Linde*. *M. J. S. Schjørring*. *O. C. J. Paulsen*. *J. O. A. Volquartz*. *A. E. Als*. *E. E. Bock*. *J. Lindholm*. **Holger Christian Krarup* (f. 12 Maj 1858. S. af Sognepræst K. i Vraa). *H. B. Stricker*. *F. V. M. Rodskjer*. *L. V. Staun*. *H. A. Ross* (12).

3die Klasse (Stud. og Real.).

N. C. Møller. *N. B. Vang*. *A. S. L. D. Petersen*. *L. D. Wellejus*. *C. S. Grønnerup*. **Vilhelm Laurits Konstants Wellejus* (f. 1 Marts 1859. S. af Sognepræst W. i Vorgod). *C. C. Schjørring*. **Sophus Hald* (f. 29 Marts 1859. S. af Kancelliraad, Herredsfoged, H. i Nørre-Sundby). **Poul Gjærn Licht* (f. 8 Jan. 1860. Søn af Sognepræst L. i Juelstrup). (9). — **Johan Christian Emanuel Ehlert* (f. 10 Juni 1859. S. af Bogbinder E.). **Otto Christian Vøldike* (f. 3 Juni 1857. S. af Sognepræst V. i Øster Hornum). **Jørgen Christian Alexander Lorenzen* (f. 26 Juni 1857. S. af resid. Kapellan L.). *J. B. Birk*. *A. S. Rasch*. *J. H. Malmstrøm*. **Jens Anton Julius Mørch* (f. 3 April 1859. S. af Skomagermester M.). *B. Spreckelsen*. *N. F. Steenstrup*. **Carl August Maximilian Grubb* (f. 22 Juli 1858. S. af Oversergent G.). *M. Hartvigson*. *H. A. J. Bach*. *A. N. Kabell*. **Johannes Valdemar Sarauw* (f. 30 Okt. 1857. S. af Skovrider S.). *J. C. Bruun*. *J. C. Schack*. *A. L. Bruun*. (17.)

2den Klasse.

J. L. H. Grønbeck. *P. Nansen*. *H. F. K. Dencker*. **Tage Niels Christian Egede Christensen* (f. 26

Juni 1859. S. af Skolelærer C. i Mou). *Th. M. Øhlenschläger*. **Christian Henrik Alexander Biering* (f. 22 Marts 1860. S. af Sognepræst B. i Dronninglund). *A. A. Larsen*. *A. A. R. Herskind*. **Vilhelm Caspar Høyer* (f. 3 Febr. 1860. S. af Kjøbmand H.). *V. Bruun*. *N. Ch. Kjær*. *B. S. Johnsen*. **Eigil Helge Wøldike* (f. 27 Juni 1861. S. af Kammerjunker, Herredsfoged W.). *J. Ch. H. Strøyberg*. *J. G. Forchhammer*. *L. Dahlenborg*. *S. L. Rennison*. *H. H. Lassen*. *Th. Bruun*. *A. Ch. Myhre*. *V. Ingerslev*. *A. Dresing*. *N. Hansen*. *E. F. H. Tønnies*. *E. F. Holm*. *J. Ross*. (26.)

1ste Klasse.

**Frederik Hartmann Beeken* (f. 28 Jan. 1861. S. af Kjøbmand B.). **Vilhelm Frederik Bech* (f. 23 Nov. 1862. S. af Malermester B.). **Auge Dam* (f. 31 Juli 1861. S. af Glasværksbestyrer D.). **Carl Johannes Ellermann* (f. 23 Jan. 1862. S. af Lærer E.). **Carl Gad* (f. 6 Oktb. 1860. S. af Stiftsprovst G.). **Henrik Gottlieb Nikolai Gad* (f. 23 Febr. 1862. S. af Stiftsprovst G.). **Carl Johannes Bruun Behrend* (f. 18 Febr. 1862. S. af Kantor B.). **Viggo Charles Christian Øhlenschläger* (f. 28 Dec. 1861. S. af Bagermester Ø.). **Carl Peter Malling* (f. 20 Jan. 1862. S. af Dampskibsrheder M.). **Eduard Emil Ankjær* (f. 24 Juni 1861. S. af afd. Kjøbmand A.). **Elif Reumert Herskind* (f. 4 Nov. 1861. S. af Adjunkt H.). **Iver Kjerulf Luplau* (f. 22 Sept. 1861. S. af Vinhandler L.). **Mathias Vilhelm Sass* (f. 22 Sept. 1861. S. af Grosserer S.). **Christian Fredrik Gjersdorff Bang* (f. 31 Marts 1862. S. af Proprietær B. til Holtet). **Severin Nikolai Bastrup Piil* (f. 28 Avg. 1860. S. af afd. Møller P). **Bagge Mørup Bohwig* (f. 5 Sept. 1862. S. af Kjøbmand B). **Carl Georg Kirchheiner* (f. 25 Nov. 1861. S. af Fuldmægtig K.). *J. D. F. Salicath*. **Jens Christian Lund* (f. 19 Dec. 1861. S. af Kjøbmand L.). **Carl Wiberg Høyer* (f. 4 Juni 1861. S. af Kjøb-

mand H.). **Otto Christian Werner* (f. 13 Febr. 1862. S. af Vinhandler W.). **Jakob Frederik Christian Strøberg* (f. 21 Avg. 1861. S. af Apotheker S.). **Jakob Kjellerup Bruun* (f. 3 April 1861. S. af Godsforvalter B. paa Gjøl). **Hans Vilhelm Jensen* (f. 16 Dec. 1861. S. af Restauratør J.). **Frants Johan Hansen* (f. 15 Marts 1862. S. af Kjøbmand H.). (25).

Af disse Disciple agte de 4 i 7de Klasse A. og de 8 i 6te Realklasse at underkaste sig Afgangsprøven for, saafremt de bestaa, at dimitteres fra Skolen.

Til at tage Afgangsprøven her ved Skolen er som Privatist anmeldt af Hr. Pastor Sonne i Thisted *Harald Sigismund Wilstrup*, der i Juli 1871 har bestaaet Realafgangsprøven af højere Grad ved Thisted Realskole.

Ved de i Juni—Juli 1871 afholdte Afgangsprøver bestod følgende Disciple med det nedenfor angivne Udfald:

1. Ved Afgangsprøven: *Ivan Hartvigson*, Søn af Kjøbmand, Byraad H., f. i Aalborg 23 April 1854, optaget i 2den Klasse Avg. 1865.

Vilhelm Herman Conradin Johan Hecksher, Søn af Kaptain H., f. i Kjøbenhavn 27 Jan. 1853, optaget i 2den Klasse April 1865.

Johan Ludvig Heiberg, Søn af Læge H., f. i Aalborg 27 Nov. 1854, optaget i 1ste Klasse Avg. 1863.

John Theodor Knuhtsen, Søn af Pastor K. i Mou, f. i Sønder-Jernløse 3 Marts 1851, optaget i 4de Klasse Avg. 1866.

Alfred Sylvester Levinsen, Søn af Kjøbmand L., f. i Aalborg 12 Sept. 1854, optaget i 1ste Klasse Avg. 1863.

Sofus Christian Lystrup, Søn af Farver L. i Nørre-Sundby, f. i Aalborg 12 Nov. 1852, optaget i 1ste Klasse Avg. 1862.

Ludvig Daniel Nielssen, Søn af afg. Skolelærer N. i Hals, f. i Hals 13 April 1852, optaget i 3die Klasse Avg. 1865.

Niels Christian August Pedersen, Søn af Pastor P. i Skelund, f. i Hylke (Aarhus Stift) 25 Febr. 1852, optaget i 3die Klasse Avg. 1865.

Svenning Vilhelm Svendsen, Søn af Farver S. i Hjørring, f. i Hjørring 28 Sept. 1853, optaget i 4de Klasse Avg. 1866.

2. Ved Oprykningsprøven fra 6te Klasse oprykkede alle Klassens 6 Disciple.

3. Ved Realafgangsprøven (af højere Grad) bestod følgende 3 Disciple:

Thyrie Bøggild Ankjær, Søn af afd. Kjøbmand A., f. i Aalborg 24 Sept. 1855, optaget i 1ste Klasse Jan. 1865.

Viggo Dresing, Søn af Proprietair, Landstingsmd. D., f. paa Voerbjerggaard 17 Juli 1856, optaget i 1ste Klasse Avg. 1865.

Berendt Anker Bødtker, Søn af Forpagter B. paa Lindenberg, f. sammesteds 5 Febr. 1854, optaget i 1ste Klasse Marts 1865.

Karakterer ved Realafgangsexamen.

	Dansk	Tysk	Fransk	Engelsk	Historie	Geograf	Arithmetik	Geometri	Naturlære	Naturhistorie	Skrivning og Tegning	Points
Ankjær	g	mg	mg	mg	mg	mg	ss	g	mg	mg	ug	72
Bødtker.	g	g	g	g	tg	mg	ss	tg	g	tg	ss	45
Dresing	g	mg	mg	mg	mg	g	ss	g	mg	ug	ug	71

I Bedømmelsen deltog foruden Skolens Lærere 1) ved Afgangsexamen Professor Rektor *Lund* i Latin, latinsk Stil og Version, Adjunkt *Greibe* i Græsk, Adjunkt *Heise* i Historie, Kaptein *Asmussen* i Naturlære, Pastor

Karakterer ved Afgangsexamen.

	Dansk Stil 1.	Dansk Stil 2.	Latin (skriftlig).	Latin (mundlig).	Gresk.	Historie.	Aritmetik.	Geometri.	Naturlære.	Hoved- karakter.	Points.	Hebraisk.
Hartvigson	$g + \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{6}$	$mg + \frac{1}{6}$	$g + \frac{1}{2}$	mg	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	g	1ste K.	67	
Hecksher .	g	$g + \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{3}$	mg	$mg \div \frac{1}{6}$	ug	ug	$ug \div \frac{1}{6}$	mg	1ste K.	72	
Heiberg . .	mg	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{6}$	ug	ug	$ug \div \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{3}$	1ste K. m. Udm.	81	
Knuhtsen .	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	g	$g \div \frac{1}{3}$	mg	$mg \div \frac{1}{3}$	$tg + \frac{1}{2}$	$tg \div \frac{1}{3}$	2den K.	50	
Levinsen .	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{6}$	mg	$mg + \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	$ug \div \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{6}$	mg	1ste K.	74	mg
Lystrup . .	$mg \div \frac{1}{3}$	g	$g + \frac{1}{2}$	mg	$mg + \frac{1}{2}$	mg	$mg + \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	$mg \div \frac{1}{3}$	1ste K.	71	g
Nielssen . .	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	$ug \div \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{3}$	mg	1ste K.	77	ug
Pedersen .	$ug \div \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{6}$	$mg + \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{6}$	$mg + \frac{1}{6}$	$mg + \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{6}$	mg	1ste K.	77	g
Svendsen .	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{6}$	$ug \div \frac{1}{3}$	ug	ug	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	1ste K.	78	mg

Lorenzen i Arithmetik og Geometri, Pastor *Kopp* i Udarbejdelseerne i Modersmaalet og Provst *Deichmann* i Hebraisk. — 2) Ved Realafgangsprøven, hvor Professor *Holm* mødte som Examenuskommisær, Prof. *Holm* i Udarbejdelseerne i Modersmaalet, Fransk, Historie og Geografi, Pastor *Lorenzen* i Tysk, Korpslæge *Scholten* i Naturhistorie, Lærer *Bie* i Mathematik, Regning og Naturlære, Lærer *Olsen* i Engelsk samt Skrivning og Tegning. — 3) Ved Oprykningsprøven Pastor *Nansen* i Religion, Pastor *Schou* i Geografi, Pastor *Lorenzen* i Tysk, Adjunkt *Greibe* i Fransk og Korpslæge *Scholten* i Naturhistorie.

III. Skolens Beneficier.

A. *De Beneficier, hvortil Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udnævner* efter Rektors Indstilling, have i Skoleaaret 1871—72 været tillagte følgende Disciple:

I. Fri Undervisning og

1. højeste Stipendium (50 Rd.): J. G. Hansen.
2. mellemste Stipendium (35 Rd.): F. Th. M. Mortensen, C. P. F. Dilling, C. C. Jessen, C. J. Aarberg, A. H. V. Ellermann og A. C. J. L. Grønbech.
3. laveste Stipendium: V. E. Brummer, P. R. Vøldike og J. S. Schjørring.

II. Fri Undervisning: H. C. R. Knuhtsen, L. O. C. Mørch, C. A. Bock, S. C. V. Bindsbøll, F. L. Cetti, E. F. Wulff, E. E. Bock, A. E. Als, A. Linde, A. S. Rasch, J. L. Grønbech og H. F. Dencker.

III. Extraordinære Gratister: I. J. G. Schmidt (højeste Stip.), A. A. J. Ovesen (højeste Stip.), J. II.

- Malmstrøm, L. Dahlenborg, A. A. R. Herskind, J. G. Forchhammer og E. R. Herskind.
- IV. Undervisning mod nedsat Betaling: E. H. C. Bierberg (indtil Nytaar), S. V. Hvorup, N. Piil (efter Nytaar).
- V. Stipendium, uden fri Undervisning:
1. højeste Stipendium (50 Rd.): J. M. C. B. Ellermann, V. A. Thalbitzer og H. Faye.
 2. mellemste Stipendium (35 Rd.): A. S. L. D. Petersen og C. S. Grønnerup.
- B. *Emanuel Taubers Jubellegat* (20 Rd.), hvortil Rektor udnævner, nyde I. J. G. Schmith og F. Mortensen.
- C. Det *Thuresonske Legat* for uformuende Forældres Sønner, fødte i Aalborg, (ca. 12 Rd.), hvortil Rektor udnævner i Forening med Byens Magistrat, har været tillagt Student S. C. Lystrup og Disciplene A. H. V. Ellermann, C. J. Aarberg, J. S. Schjørring, B. Ellermann og C. S. Grønnerup.
- D. Det *Moltkeske Legat* for Embedsmænds Børn, som gaa i Skole (40 Rd.), hvortil H. H. Kammerherre Grev Moltke til Bregentved udnævner, er tillagt I. J. G. Schmith og C. C. Jessen.
- E. De *Kyndeske Præmier* for de to bedste latinske Stile i hver af de 3 øverste Klasser (4 Rd. til hver) tilkjendtes efter Hovedexamen i Juli 1870 J. L. Heiberg og L. D. Nielssen af 7de Klasse, C. P. F. Dilling og F. Th. M. Mortensen af 6te Kl. samt C. C. Jessen og A. H. V. Ellermann af 5te Kl.
- F. Af Fliksbelønninger for Dimittender tilfaldt den Thestrupske (omtrent 3 Rd.) J. L. Heiberg, den Reitzerske (omtrent 5 Rd.) tillagdes V. Svendsen.
- G. Af *Nis Nissens Legat* blev i et Lærermøde d. 16de December 1871 Portioner tillagte følgende Disciple:
1. Af de $\frac{4}{5}$, ialt 430 Rd. 83 $\frac{1}{5}$ Sk., der ere bestemte for uformuende Disciple, som vise god Opførsel:
 - a. Fire Portioner paa 50 Rd. hver: I. J. G.

Schmith, J. G. Hansen, A. A. J. Ovesen og C. J. Aarberg.

- b. Tre Portioner paa 30 Rd. hver: F. Th. M. Mortensen, A. H. V. Ellermann og A. C. J. L. Grønbech.
- c. Tre Portioner paa 30 Rd. hver: V. E. Brummer, B. Ellermann og P. Dilling.
- d. En Portion paa 20 Rd. 83 $\frac{1}{5}$ Sk. P. Vøldike.
2. Af den $\frac{1}{5}$, ialt 107 Rd. 68 $\frac{4}{5}$ Sk., der skal tildeles Disciple, som uden egentlig at behøve Understøttelse udmærke sig ved Flid og Sædelighed:
 - a. En Portion paa 22 Rd. 68 $\frac{4}{5}$ Sk.: A. Meyer.
 - b. Tre Portioner paa 20 Rd. hver: C. C. Jessen, J. Petersen og Th. Kampmann.
 - c. Fem Portioner paa 5 Rd. hver: J. Krarup, N. C. Müller, L. Vellejus, N. Vang og D. Petersen.

Et Beløb af hjemfaldne Oplagspenge stort 69 Rd. 6 Sk. tildeltes Studenterne A. Stade med 35 Rd. og O. Christensen med 34 Rd. 6 Sk.

IV. Uddrag af Skolens Regnskab for Finansaaret 1871—72.

A. Skolens Regnskab.

Indtægt.

1. Kassebeholdning efter Regnskab for 1870-71	1056	æ	81	β
2. Jordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald . . .	6840	—	32 $\frac{1}{2}$	-
3. Renter af Skolens Kapital . . .	65	—	24	-
4. Renter af Bibliothekets Kapital og Teilmanns Legat til Bibliotheket	22	—	72	-

5.	Skolekontingenter	5494	„\$ 16	β
6.	Indtægt af Aalborg Hospital . .	414	— 8	-
7.	Forskjellige Indtægter	47	— 37	-
8.	Indtægt af Skolens Ejendom Nr. 274 i Jomfru Ane Gade med Fradrag af Skatter og Reparater .	141	— 19	-
9.	Tilskud fra den alm. Skolefond .	8200	— „	-
10.	Indeholdt af Lærernes Gager til Dækning af Præmier til Livsfor- sikringsanstalten og af Gageforskud	689	— 45	-
		<hr/>		
Ialt		22971	„\$ 46 ¹ / ₂	β

Udgift.

1.	Tiendererefusioner	656	„\$ 28	β
2.	Skatter og Afgifter af Tiender .	405	— 68	-
3.	Udgift til Avktion over Tiendekorn	15	— 23	-
4.	Lønninger:			
	a) til faste Lærere med Sædom- skrivningstillæg og Godtgjøl- relse for Tab af Andel i Skole- pengene	14724	— „	-
	b) til Inspektør	100	— „	-
	c) til Pedel	90	— „	-
5.	Timeundervisning	1818	— 4	-
6.	Tilskud til Bibliothek og Samlinger	370	— 90	-
7.	a) 1. Vedligeholdelse af Skole- bygningen	248	— 6	-
	2. Hovedreparationer	725	— 7	-
	b) Leje af Garnisonens Svømme- flaade	25	— „	-
	c) Inventariets Vedligeholdelse .	244	— 44	-
8.	Brændsel og Belysning	351	— 93	-
9.	Skatter og Afgifter af Skolegaarden	109	— 24	-
10.	Regnskabsføring	340	— „	-

11. Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:			
a) Skoleopvarntning	50	₦	” β
b) Rengjøring	148	—	64 -
c) Porto, Protokoller og Skrive-materialier	85	—	18 -
d) Program og Skolehøjtideligheder	148	—	64 -
e) Andre Udgifter	24	—	28 -
12. Undervisning i Skydning	122	—	58 -
13. Decisionsposters Berigtigelse	4	—	16 -
14. Lønningsforskud til Lærere og Præmier til Livsforsikringsanstalten	680	—	85 -
15. Kassebeholdning	1482	—	94 ¹ / ₂ -
	<hr/>		
	I alt	22971	₦ 46 ¹ / ₂ β

B. Stipendiefonden.

Indtægt.

1. Kassebeholdning efter Regnskab 1870—71	”	₦	”	β
2. Oplagspenge i Sparekassen	787	—	32 ¹ / ₂	-
3. Renter af Kapitaler og Oplagspenge	764	—	90	-
	<hr/>			
	I alt	1552	₦ 26 ¹ / ₂	β

Udgift.

1. Udbetalte Stipendier, Præmier og Oplagspenge	474	₦	35	β
2. Udbetalt det thuresonske Legat	70	—	36	-
3. Renter af Bibliothekets Kapital	2	—	72	-
4. Regnskabsføringen	15	—	27	-
5. Indestaaende i Sparekassen	822	—	73 ¹ / ₂	-
6. Kassebeholdning	166	—	71	-
	<hr/>			
	I alt	1552	₦ 26 ¹ / ₂	β

C. Emanuel Taubers Jubellegat

til Juni og December Termin, 20 Rd. til hver, er udbetalt i Juli 1871 og Januar 1872.

D. Proprietair N. Nissens Legat.

Indtægt.

1. Kassebeholdning	”	⊘	”	β
2. Oplagspenge i Sparekassen . . .	823	—	”	-
3. Renter af Kapitaler og Oplagspenge	558	—	56	-
<hr/>				
I alt	1381	⊘	56	β

Udgift.

1. Udbetalt Oplagspenge til Kandidater	427	⊘	79	β
2. Udbetalt til Disciple Halvdelen af det tilstaaede Legat	269	—	27	-
3. Regnskabsføringen	20	—	”	-
4. Indestaaende i Sparekassen . . .	664	—	46	-
5. Kassebeholdning	”	—	”	-
<hr/>				
I alt	1381	⊘	56	β

V. Udsigt over hvad der er læst og lært i Skoleaaret 1871—72.

(Alle Angivelser i det følgende af de skriftlige Arbejders Antal gjælder Tiden fra Skoleaarets Begyndelse til Slutningen af Maj.)

Dansk.

7de Klasse (Wulff). Med Benyttelse af Thortsens Litteraturhistorie og andre Hjælpemidler er gennemgaaet Litteraturens Historie fra Holberg til Nutiden. Til Svensk er i Regelen anvendt en Time hver anden Uge og læst dels i Hammerichs Bog dels i Runebergs Fänrik Stål,

hvoraf første Halvdel tildels er gennemgaaet. 1 Stil hver anden Uge, ialt 17.*)

-
- *) Her aftrykkes de Stilopgaver, der have været givne i de senere Aar foruden dem, der findes i de trykte Samlinger.
1. Hvilke af Guds Egenskaber maa man især have for Øje, naar man aflægger Ed?
 2. Hvilke af Guds Egenskaber aabenbarede sig især ved Verdens Skabelse?
 3. Hvorledes lærer Skriften at betragte Lidelsen og bære den?
 4. Hvem vare Samaritanerne, og i hvilket Forhold stillede de sig til Jøderne, Kristus og Kristendommen?
 5. Hvorfor forfulgte Farisæerne Kristus og ved hvilke Midler?
 6. De kristelige Hovedfester.
 7. Hvilken Indflydelse have Sygdomme paa vort legemlige og aandelige Vel?
 8. Bør vi frygte Døden?
 9. Med hvilke Forsætter jeg begyndte det ny Skoleaar.
 10. Tilbageblik paa det snart svundne Skoleliv (Skoleaar).
 11. Et Brev, hvori en Søn beder sin Fader om at komme i en anden Stilling.
 12. Hvem er min sande Ven?
 13. Ubekvemmelighederne ved min ny Bolig.
 14. Er al Luxus og Overdaadighed forkastelig?
 15. Sammenligning mellem Mandens og Kvindens Virksomhed.
 16. Sønnen.
 17. En Skildring af Ungdommen med dens Fortrin og Mangler.
 18. Samtale mellem to Venner om Landmandens og Sømandens Liv, forsaavidt det har nogen Indflydelse paa Karakterens Udvikling.
 19. Hvorfor kalde vi Mennesket Naturens ypperste Skabning?
 20. Naturens Indvirkning paa det menneskelige Sind.
 21. Nat og Dag.
 22. Hvilke Pligter har den unge i Omgangen med ældre Folk?
 23. Hvorvidt er det tilladt at nyde Fornøjelser?
 24. Er Rigdom en Lykke?
 25. Hvilket Værd maa man tillægge den udvortes Ære?
 26. De vigtigste Metallers Egenskaber og derpaa grundede Anvendelse.
 27. Hvilken Virksomhed i Naturen og Menneskelivet fremkalder Foraaret?
 28. Vejrligets Betydning for Landmanden.

6te Klasse (Henningsen). Efter at Øhlenschlägers „Nordens Guder“ og Grundtvigs „Optrin“ ere oplæste, er Dorphs Mythologi gennemgaaet. Dernæst er det meste af den ældre Edda i Oversættelse oplæst. Hver Uge 1 Stil, mest af almindelig ræsonnerende Indhold; alle skrevne hjemme. Ialt 32.

29. Landmandens Betragtninger ved Synet af den rige Afgrøde paa Marken.
30. Hvorledes erholdes og tilberedes de vigtigste af de Stoffer, vi bruge til Klæder?
31. Sammenligning mellem Kulturmennesket og Naturmennesket.
32. Sammenligning mellem Negerens og Eskimoens Liv.
33. Legemsøvelsens Betydning i Oldtiden og Nutiden.
34. Hvorfra har Duellen sin Oprindelse? Hvilken Dom maa der fældes om den?
35. Holbergs Mening og Udtalelser om Udenlandsrejser.
36. Fostbrødrelaget.
37. De gamle Nordboers Forestillinger om Livet efter Døden.
38. Eddaerne.
39. Stænderne i Danmark, deres Oprindelse, Udvikling og gjen-
sidige Forhold indtil 1241.
40. Den fjendtlige og den fredelige Berørelse mellem de danske
Konger og Tysklands Regenter fra Gorm den gamle indtil
Valdemar Sejr.
41. Sagnet om den sorte Død.
42. Den danske Adel indtil Suveræniteten.
43. Hvilken Betydning havde Munkene for Kirken og for Folket,
og hvilke vare de Ordener, der især fandt Indgang i vort
Fædreland?
44. Karakteristik af Kristian den anden.
45. Hvilken Indflydelse havde Reformationens Indførelse paa Litte-
raturens Udvikling i Danmark?
46. Hvilke Omstændigheder bidrog i Midten og Slutningen af for-
rige Aarhundrede til den danske Poesis Udvikling?
47. Sammenligning mellem Ewalds og Wessels Livsforhold og Dig-
tervirksomhed.
48. Den danske Bonde 1750 og 1850.
49. Odysseus's Hus i hans Fraværelse.
50. Servius Tullius's Tronbestigelse og Død (efter Livius).
51. Hvilke Forhold og Betingelser, som efterhaanden udviklede sig

6te Realklasse (Henningsen). Oplæst af forskellige nyere Forfattere (Øhlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Blicher, Heiberg, Hauch o. fl.), hvortil er knyttet litteraturhistoriske Bemærkninger. Stil som 6te Klasse. Ialt 35.

5te og 5te Realklasse (Wulff). Oplæst af Øhlenschläger, Heiberg m. fl. 3 Stile om Maanedens hjemme, fri Opgaver; ialt 27.

4de Klasse (Wulff). Wulffs Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse; nogle Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære er repeteret. Mod Slutningen af Aaret læst Hauchs Robert Fulton. 1 Stil ugentlig, dels Gjenfortælling, dels lettere Opgaver, ialt 32.

- i Romerstaten, gjorde det muligt for Avgust at grunde et va
rigt Eneherredømme?
52. Den dramatiske Poesi hos Romerne.
 53. Horats's Betragtning af den græske Litteraturs Betydning for den romerske og hans Stilling mellem de samtidige romerske Digtere.
 54. Kristendommens Indførelse i det romerske Rige.
 55. Hvilken Betydning have Klostrene haft for Kulturens Udvikling i Middelalderen?
 56. Arabiens geografiske og historiske Betydning.
 57. Kolumbus's store Egenskaber, hans Fortjenester og Paaskjøn-
nelse i Samtid og Eftertid.
 58. Karl den tolvte og Peter den store.
 59. Om Nationaliteten og dens Betydning for Nutidens Politik.
 60. Hvilke ere Danmarks vigtigste Udførselsartikler, og hvorhen
gaa de? Hvad indføres der og hvorfra? Alt begrundet med
Henvisning til de forskjellige Landes naturlige Beskaffen-
hed m. m.
 61. Danmarks vigtigste Frembringelser. Oplyst med Henvisning til
Landets naturlige Beskaffenhed, Klima o. s. v.
 62. Hvilken Betydning har vort Fædrelands naturlige Beskaffenhed
for den indre Samfærdsel?
 63. Skildring af en dansk Egn.
 64. Aalborgs nærmeste Omegn.
 65. Norges Naturforhold og disses Indflydelse paa Beboernes Sys-
ler og Erhvervskilder.
 66. Karakteristik af det norske Land og Folk.

4de Realklasse (Henningsen). Wulffs Læsebog for Mellemklasserne benyttet til Oplæsning og Analyse; nogle Digte deri lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. Hver Uge 1 Stil, begyndt paa Skolen, fuldendt hjemme, Gjengivelse af et bekjendt Stof eller lettere Beskrivelser. Ialt 33.

3die Klasse (Wulff) og *3die Realklasse* (Henningsen). Oplæsning og Analyse efter Wulffs Læsebog for Mellemklasserne, efter hvilken ogsaa nogle Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. Hver Uge 1 Stil paa Skolen, Gjenfortælling, ialt 32 — 35.

2den Klasse A B (Henningsen). Wulffs Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse, og nogle Digte ere lærte udenad. I Bojesens Sproglære er Formlæren repeteret og Sætningslæren læst flere Gange. Hver Uge 1 Stil (først Diktat, siden Gjenfortælling). Ialt 33.

1ste Klasse (Herskind). Wulffs Læsebog for de lavere Klasser benyttet til Oplæsning og Analyse, og flere Digte lærte udenad. I Wulffs Sproglære læst og repeteret til „Forskjellige Arter af Sætninger.“ Hver Uge 1 Diktatstil. Ialt 32.

Tysk.

6te Klasse (Herskind). Dels med Forberedelse i Hjemmet, dels som Extemporallæsning er læst Stykker af Jürs og Rung's deutsche Dichter. Desuden er der læst Schillers Wallensteins Lager og die Piccolomini. Ankjærs Formlære; Funchs Syntax.

6te Realklasse (Herskind). *Til Afgangsexamen opgives: Hjorts Læsebog S. 21—127, 164—173, 195—280 og Hauffs Märchen til S. 240.* Deraf er læst i Aarets Løb de 240 Sider af Hauffs Märchen og desuden noget af det tidligere læste repeteret. Extemporallæsning. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax; 1 Stil ugentlig.

5te og 5te Realklasse (Ankjær). Hauffs „Märchen“

S. 34—280. Ankjærs Formlære. Realklassen: 2 Stile ugentlig, ialt 58 Stile, desuden mundtlig Øvelse.

4de Klasse (Herskind). Hauffs Märchen til Side 147. Ankjærs Formlære repeteret 2 Gange.

4de Realklasse (Ankjær). Hauffs „Märchen“ S. 34—215 og 230—290. Ankjærs Formlære. To Gange om Ugen Stil efter Ankjærs elementære Stiløvelser, desuden mundtlig Øvelse. Ialt 55 Stile.

3die og 3die Realklasse (Wulff). Tøpfers Læsebog S. 108—172, uden Repetition. Ankjærs Formlære. Med Realisterne en Gang ugentlig mundtlig eller skriftlig Stil efter Ankjærs elementære Stiløvelser.

2den Klasse (Ankjær). Ankjærs Elementarbog og „Tysk Læsebog for de lavere Klasser“ af Launy og Pio S. 1—20. Dels Diktat, dels Oversættelse efter Ankjærs elementære Stiløvelser; desuden mundtlige Øvelser.

1ste Klasse (Ankjær). Ankjærs Elementarbog til Smaafortællingerne. Af og til skrevet Stil, enten Udskrift efter Bogen eller Diktat.

Fransk.

7de Klasse (Dahlenborg). Molière: le médecin malgré lui, le malade imaginaire og les femmes savantes. Med B. desuden udvalgte Stykker af Massillon, Fontenelle og Buffon.

6te Klasse (Münster). Borrings Études littéraires S. 256—281, 397—420, 437—48. Extemporallæsning, dels efter samme Bog, dels efter Mérimée 1 a 2 Timer ugentlig. Pios Ordføjningslære.

6te Realklasse (Dahlenborg). Til Afgansprøven opgives: *Étud. litter. 7de Udg. fra Side 1—20; 62—83; 119—147; 181—186; 236—242; 342—368; 390—397; 420—437; 468—484, samt af Borrings Læsebog for Mellemklasser fra Side 74—116 og fra 132—143.* — I Aarets Løb er læst 100 Sider nyt. Pios Formlære og det vigtigste af Ordføjningslæren.

5te og 5te Realklasse (Münster). I Borrings Étud. littér. læst og repeteret S. 1—20, 119—147. Pios Formlære. Jævnlig Øvelse i Oversættelse fra Bladet.

4de og 4de Realklasse (Münster). Sicks Læsebog for Melleml. læst og repeteret S. 35—39, 60—70, 173—184, 204—30. Formlæren efter Broberg. Med de studerende af og til Stiløvelser.

3die og 3die Realklasse (Münster). Sicks Læsebog for Begyndere læst og repeteret S. 1—30. Øvelse i at oversætte fra Dansk til Fransk. Af Garrigues Sproglære er læst det regelmæssige af Formlæren og enkelte af de uregelmæssige Verber.

2den Klasse (A Dahlenborg, B Münster). Borrings Manuel fra Side 1—40; fra 81—91. — Den regelmæssige Formlære efter Garrigues Grammatik.

Engelsk.

7de Klasse (Ankjær). Med A Shakespeares „Julius Cæsar“. Med B Listovs Elementarbog og Listovs Læsestykker S. 3—41, 61—161, 184—204. Rosings Grammatik.

6te Realklasse (Herskind). *Til Afgangsexamen opgives: Dickens A Christmas Carol* S. 1—20. *Listovs Læsestykker* S. 1—170, 178—204. *Det opgivne udgjør ialt 216 Sider.* 35 Stile ere skrevne, dels hjemme, dels paa Skolen.

5te Realklasse (Herskind). Listovs Læsestykker 2den Afd. S. 41—98 og 184—204, læst og repeteret. Grammatiken repeteret. Nogle Digte lærte udenad af enkelte af Eleverne.

4de Realklasse (Herskind). Listovs Læsestykker 2den Afd. S. 1—22 og 61—98. Rosings Formlære.

3die Realklasse (Herskind). Listovs Læsebog 1ste Afd. S. 1—24 og Listovs Stiløvelser 1ste Afdeling St. 1—24 læst og repeteret.

Latin.

7de Klasse (Rektor). A. *Til Afgangsexamen opgives: Ciceros Cato major og Lælius samt Udvalg af Quinctilians 3 første Bøger. Ciceros Tule pro Milone, pro Dejotaro og de 4 catilinariske Taler. Livius' 21de Bog, Sallusts Catilina, Tacitus' Agricola og Germania. Horats' Breve med ars poetica, Udvalg af 1ste, 2den og 3die Bog af Oden samt carmen saeculare, Vergils Æneide 2den, 3die og 4de Bog.* Foruden det opgivne er cursorisk læst Cic. Verriner 4de Bog. — B. Cato major, pro Dejotaro, pro Archia, Udvalg af Quinctilian; Horats' Breve og ars poetica og Vergils Æneide 2den og 4de Bog, samt cursorisk Cic. pro Ligario og Livius 23de og 24de Bog indtil C. 33. Tregders Litteraturhistorie. Madvigs Sprog-lære repeteret. Extemporallæsning af og til. Ugentlig mindst 1 Stil skreven hjemme, samt en Stil eller Version paa Skolen, ialt 60.

6te Klasse (Henningsen). Ciceros Cato major og Lælius. Virgils Æneide 2den og 3die Bog. I Madvigs Sprog-lære er læst, hvad der ikke tidligere var læst, og derefter baade Formlæren og Syntaxen repeteret. Hver Uge 1 Stil hjemme og 1 paa Skolen, ialt 69 skriftlige Arbejder, hvoriblandt enkelte Versioner.

5te Klasse (Wulff). Ciceros catilinariske Taler, Sallusts Catilina til cap. 51. Madvigs Grammatik læst og repeteret til Kap. 9 § 365. Hver Uge 2 Stile, skriftlige eller mundtlige, efter Trojels Materialier, ialt 82.

4de Klasse (Dahlenborg). Cæsar de bello Gall. 2den og 3die Bog. I Madvigs Grammat. repeteret Formlæren og læst Syntaxen til § 261. 2 Stile om Ugen, ialt 60.

3die Klasse (Ankjær). Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Hannibal. Madvigs Formlære. Hver Uge en Stil paa Skolen (Oversættelse af dikterede Sætninger til Indøvelse af det nærmest forud lærte), ialt 35.

Græsk.

7de Klasse (Dahlenborg). A opgiver til Afgangsprøven: *Lysias's Tale mod Eratosthenes; Platons Fædon (med Undtagelse af Kapitterne 15—24, 42—44, 46—49 og 52—55), Xenofons Oekonomikos og Anabasis 3die og 4de Bog; Herodots 3die Bog; Homers Iliade 1ste og 6te Bog, Odysseen 1ste og 2den Bog; af Tregders Anthologi: Hymner, Idyller og Elegier.* Deraf er læst nyt i Aarets Løb Iliaden og Anthologi. Tregders Formlære, Mythologi og Litteraturhistorie og Christensens Statsliv ere gennemgaaede. — B har læst nyt det Samme som A og desuden af Thriges Udvalg af Platon: S. 1—27; 72—84; 99—122.

6te Klasse (Rektor). Herodots 2den Bog; Homers Odysse 1—3 Bog; Tregders græske Formlære og Stolls Mythologi ere læste.

5te Klasse (Wulff). Bergs græske Læsebog læst ud med Forbigaaelse af enkelte Stykker; Xenophons Anab. I, c. 1—3. Bergs Formlære læst og repeteret. Af og til skriftlige Øvelser, ialt 11 Gange.

Hebraisk.

7de Klasse. A. (Schmith). *Til Afgangsprøven opgives Genesis* med det væsentligste af Whittes Sproglære; deraf i Aarets Løb læst Kap. 21—50. — B. (Dam, efter 1ste April Schmith). Genesis, Kap. 1—12. Af Whittes Sproglære det væsentligste.

Religion.

(Dam, undtagen i 7de Malmstrøm, fra 1ste April overalt Malmstrøm).

7de Klasse. Kirkens Historie indtil Reformationen efter Tønder Nissens Lærebog. — Yngste Afdeling særskilt Joh. Ev. i Grundsproget.

6te Klasse. Balslevs Katekismusforklaring. Assens' Bibelhistorie.

5te og 5te Realklasse. Bibellæsning: Brevene til Rom. og Kor.; 5te Kl. alene: Balslevs Katekismusforklaring til Nadverens Sakramente. Assens' Bibellistorie med Forbigaaelse af sværere Stykker.

4de og 4de Realklasse. Balslevs Katekismusforklaring fra den anden Trosartikel indtil Nadverens Sakramente; det ny Testamente efter Assens's Bibellistorie, dog med Forbigaaelse af enkelte sværere Stykker. Nogle Psalmer.

3die og 3die Realklasse. Balslevs Katekismusforklaring § 1—19 og 44—97; af Assens's Bibellistorie er med enkelte Udeladelser læst fra den babylonske Udlændighed til Jesu andet Ophold i Jerusalem paa Jødernes Fest.

2den Klasse. Balslevs Bibellistorie; af Katekismus: de 10 Bud, Troen og Sententser af Guds Ord 1—9. Nogle Psalmer.

1ste Klasse. Balslevs Bibellistorie til S. 69; nogle for største Delen historiske Psalmer lærte og sungne.

Historie (Schmith, undtagen i 6te R. Rektor.)

7de Klasse. A. Til Afgangsprøven opgives: Oldtidens Historie efter Thriges Lærebog, Middelalderen og den nyere Tid efter Bohr (fra 1815 efter sammes mindre Lærebog), Nordens efter Thrige, alt Repetition. — B. Den nyere Tid fra 1789 til Nutiden efter Thrige og Bloch. Nordens Historie efter Thrige.

6te Klasse. Danmarks, Norges og Sverigs Historie efter Thrige.

6te Realklasse. Til Afgangsexamen opgives: Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien og Thriges Nordens Historie.

5te Klasse. Oldtidens Historie efter Thrige til Kejserperioden.

5te Realklasse. Thriges Nordens Historie p. 134 til Enden og Bohrs mindre Lærebog fra Huset Tudor til 1815.

4de Klasse. Lærebog i Verdenshistorien af Thrige og Bloch. Fjerde Del.

4de Realklasse. Bohrs mindre Lærebog fra 476—Huset Tudor og Danmarks, Norges og Sverigs Historie efter Thrige p. 59—133.

3die og 3die Realklasse. Bohrs mindre Lærebog forfra til pag. 182.

2den Klasse. Ingerslevs fragmentariske Historie læst og repeteret til den franske Revolution (undtagen hvad der vedkommer Danmarks Historie).

1ste Klasse. Rimestads Fædrelandshistorie læst og repeteret, og Ingerslevs fragm. Historie forfra til Alexander den stores Død.

Geografi.

6te Klasse (Juel). Erslev's Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 1), 3die Udg. Endelig Repetition af hele Bogen.

6te Realklasse (Juel). Erslevs mindre Lærebog i den alm. Geografi (Nr. 2), 3. Udg. Endelig Repetition af hele Bogen.

5te og 5te Realklasse (Juel). Erslevs mindre Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 2), 3die Udg.: Læst og repeteret Asien, Afrika, Amerika, Avstralien; Havets og Landets Fordeling.

4de og 4de Realklasse (Juel). Samme Bog 4de Udg.: Læst og repeteret Mellemeuropa, de britiske Øer, Sydevropa.

3die og 3die Realklasse (Juel). Samme Bog: Læst og repeteret Havets og Landets Fordeling; Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, Nordevropa, Østevropa, Naturen i Mellemeuropa.

2den Klasse (Münster). Efter Landkortet læst og repeteret det britiske Rige, Frankrig, Holland, Belgien, Svejts, Østerrig-Ungarn, Tyskland, den pyrenæiske Halvø; Italien, den tyrkisk-græske Halvø, Amerika.

1ste Klasse (Juel). Læst og repeteret 2 Gange: Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, Norge og Sverige, Østevropa, Tyskland, Østrig-Ungarn.

Naturhistorie (Juel).

(For Dyrslærens Vedkommende benyttes: Lützens „Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie“, 5te Udg., og (i 3die og 3die Realkl. samt 4de og 4de Realkl.) Feddersen's „Dyrerigets Naturhistorie“, 2den Udg.; for Plantelærens: Bramsen og Drejers „Kortfattet Lærebog i Zoologi og Botanik“, (4de Udg.), med Forandringer og Tilføjelser.

6te og 6te Realklasse. Endelig Repetition af hele Dyr- og Plantelæren.

5te og 5te Realklasse. Læst og repeteret: Leddyrene og den særlige Del af Plantelæren samt repeteret det Linnéiske Plantesystem og af den alm. Del §§ 6—12 (Blad, Blomst, Blomsterstand, Frugt).

4de og 4de Realklasse. Læst og repeteret: Krybdyr, Padder og Fiske samt den almindelige Del af Dyrslæren; den almindelige Del af Plantelæren samt det Linnéiske Plantesystem.

3die og 3die Realklasse. Læst og repeteret Pattedyr og Fugle.

2den Klasse. Efter mundtligt Foredrag: Skildringer af Pattedyr (36) og Fugle (43).

1ste Klasse. Efter mundtligt Foredrag: Skildringer af Pattedyr (65).

Naturlære (Winde).

7de Klasse. A. Til Afgangsexamen opgives: Ørsted's mekaniske Naturlære til S. 299 (Orgelpibernes Theori) og Petersens kemiske Naturlære til Meteorologien, samt Mundts Grundtræk af Astronomien; deraf er i Aarets Løb læst: den almindelige Bevægelseslære, samt Astronomien, hvorefter det hele er repeteret. — B. Ør-

steds mekaniske Naturlære til almindelig Bevægelseslære og Petersens kemiske Naturlære til Elektromagnetismen.

6te Realklasse. Til Afgangsexamen opgives: *Holtens Naturlære med Undtagelse af Afsnittet om Lyset og Johnstrups kemiske Grundstoffer*; i Aarets Løb er af nyt læst: Bevægelse (fra S. 107 til S. 163), Varmelæren, Magnetismen og Elektriciteten. Det øvrige er repeteret.

5te Realklasse. Johnstrups kemiske Grundstoffer til Metallerne og Lorenz's kortfattede Naturlære til Lyden.

Mathematik og Regning.

7de Klasse A. (Winde). Til Afgangsexamen opgives: *Plangeometri, Trigonometri og Stereometri efter Mundts Lærebøger, Arithmetik efter Assens' Arithmetik, Steens elementære Algebra og et Tillæg til Arithmetikken*, hvilket alt er repeteret i Aarets Løb. Til Maj Maanedes Udgang 36 skriftlige Opgaver, hvoraf nogle udarbejdede paa Skolen. — B. (Malmstrøm, fra 1ste April Winde). Læst og repeteret: Trigonometri og Stereometri efter Mundts Lærebøger, Logarithmer, Ligninger, exponentielle Ligninger, Rækker, Rentesregning og Forvandling af dobbelt irrationale Udtryk m. m. efter Steens elementære Algebra og et Tillæg til Arithmetikken. Til Maj Maanedes Udgang 34 skriftlige Opgaver, hvoraf enkelte ere besvarede paa Skolen.

6te Klasse (Ovesen). Efter Mundts Geometri læst og repeteret fra § 386 (Figurers Forvandling) ud til Trigonometrien, dernæst repeteret de foregaaende Aars Pensa og medtaget, hvad der tidligere er forbigaact. I Steens elem. Algebra er læst og repeteret fra § 25 Bogen ud med Forbigaaelse af Logarithmer og Rækker og sammensat Rentes Regning; dernæst repeteret de foregaaende Aars Pensa. 35 Gange skriftlige Opgaver.

6te Realklasse (Malmstrøm). I Aarets Løb er læst

Logarithmer, Ligninger og Rentesregning, dernæst det hele Pensum repeteret. — Geometri. I Aarets Løb er læst fra „Figurers Forvandling“ § 386 og ud, dernæst det hele repeteret. Til Maj Maanedes Udgang er skrevet 41 Opgaver, hvoraf nogle paa Skolen.

5te og 5te Realklasse (Ovesen). Efter Mundts Geom. læst og to Gange repeteret fra 4de Kap. „Konstruktioner“ til „Ligedannethed“. Læst og repeteret to Gange efter Steens elem. Algebra: Potens og Rod indtil Stykke 26, Pag. 39; dernæst Ligninger af 1ste og 2den Grad. Til Maj Maanedes Udgang 42 Opgaver. — *Regning*: Øvelser i Reguladetri, Delingsregning, Kjæderegning og Procentregning. 21 Opgaver hjemme.

4de (Ovesen) og *4de Realklasse* (Malmstrøm, fra 1ste April Ovesen). I Assens' Arithmetik læst: Decimalbrøk, Proportioner, Kvadrat- og Kubikrod og Ligninger. I Geometri: Mundts Geometri forfra til Konstruktioner, 4de Kap. — *Regning*: Reguladetri, omvendt og sammensat, Delingsregning og Procentregning.

3die (Winde) og *3die Realklasse* (Ovesen). Efter Hauschultz' Arithmetik forfra til Proportioner; det læste hyppig indøvet paa Tavlerne. Endvidere Chr. Møllers: „Grundtræk af Læren om Rumstørrelser“ forfra til 2. Afdeling. — *Regning*: Øvelser i Regning med Brøker, Reguladetri, ligefrem og omvendt, blandede Exempler. Af og til Hovedregning.

Regning.

2den Klasse (Malmstrøm). Regningsarterne med Brøk, i Hovedet saavel som paa Tavlerne, og derunder Reguladetri.

1ste Klasse (Ovesen). Addition og Subtraktion i Brøk, Brøkers Multiplikation og Division med hele Tal indøvede baade i Hovedet og paa Tavlerne. Blandede Exempler.

Geometrisk Tegning (Winde).
Tegning og Skrivning (Fiskbæk),
 ligesom i de forrige Skoleaar.

Sang (Nathan).

De 5 dertil anvendte ugenlige Timer have været fordelt saaledes, at 1) 7de, 6te, 5te og 4de stud. Kl. har haft 1 Time, 2) 4de Realkl., 3die Kl. 1 Time, 3) 2den Kl. og 1ste Kl. 1 Time og 1 Time særlig for 1ste Kl. Til Sømmensang er anvendt 1 Time om Ugen.

Gymnastik (Malmstrøm, for det nederste Hold Henningsen) har uden Afbrydelse været øvet i 4 Hold med omtrent 30 Disciple paa hvert i Gjennemsnit af de 3 øverste, 50 paa det yngste. Hvert Hold har haft 4 Timer ugenlig, undtagen det ældste, der har haft 2 Gymnastiktimer om om Ugen. 5 Disciple have været fritagne saa godt som hele Aaret for Gymnastik, 4 for Svømning. Øvelserne have hyppig fundet Sted i det fri. — Svømning dreves ifjor (1871) fra 10de Juni til 21de Juli. Den fandt Sted omtr. 36 Dage, og hver Discipel af 1ste og 2den Kl. fik 15 Gange regelmæssig Øvelse, de øvrige Klasser ikke saa mange. I Examenstiden deltog Disciplene efter Lejlighed i Svømmeøvelserne.

Fremgangen i Svømning har i de sidste Aar været særdeles god, paa Grund af, at der har været tilstaaet Lærerkrafter og Timer ud over det sædvanlige. Ved Feriens Begyndelse var der kun 6 Disciple i Skolen, der maatte holdes oppe i Stang, medens 58 vare Frisvømmere: som paa en Gang uden Hjælp have svømmet 200 Alen. Der blev hyppig øvet Dykning og Bjergning. — I Foraaret besøgte Gymnastikinspektoren Skolen og lod den præsentere for sig i Gymnastik og Skydning.

Beretning om Skydeøvelserne ved Aalborg Kathedralskole 1871 med 7de Kl. og 6te Realklasse.

I frit Anslag:

Antal af Disciple, som deltagte	Afstand i Alen	Antal			Totalsum	Middeltal
		Skud	Points	Træffere		
18	100	367	413	270	683	1,9
14	200	237	163	128	291	1,2
6	300	461	459	298	757	1,6
	Sum	1065	1035	696	1731	1,6

25 Disciple have deltaget i Skydeøvelserne i frit Anslag. Der er gjort omtrent lige saa mange Skud til fra fast Anlæg og i støttet Anslag. — Skydningen i frit Anslag har fra forrige Skoleaars Begyndelse været ordnet saaledes, at en Oprykning har fundet Sted, saaledes som Regel er ved Amtets Skytteforening, der kræver, at en Skytte, for at rykke op fra 100 Alen, skal i 5 paa hinanden følgende Træffere have 9 virkelige Points (uden Tillæg af Træffere), fra 200 og 300 Alen 6 Points, fra 400 Alen 4 Træffere i 5 Skud. Af 25 Skytter sluttede 1 med at skyde paa 500 Alen, 5 paa 400, 4 paa 300, 11 paa 200, 4 paa 100 Alen. — Skolens Præmieskydning fandt Sted i Foraaret. — Der har ialt 17 Gange været Skydeøvelse, sidste Gang paa større Afstande.

VI. Skolebibliotheket

har i indeværende Skoleaar (1871—72) modtaget en me-

get betydelig Gave, mest bestaaende af latinske og græske Forfattere, men ogsaa en Del matematiske, naturvidenskabelige og andre Bøger fra Etatsraad *M. Ch. Rehder*, R. af D. og Dbmd., der i Aarene 1806—11 har været Adjunkt ved Aalborg Kathedralskole. I den efterfølgende Fortegnelse ere de Skolen saaledes skjænkede Bøger mærkede med *. De med † betegnede Skrifter ere sendte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Ordningen er i Overensstemmelse med Hovedfortegnelsen i Indbydelsesskriftet fra 1858.

I. Theologi.

- A. Bibelen. Kbhvn. 1871. 4.
 Clausen, H. N. *Nyt Tidsskr. for udenlandsk theologisk Literatur.* Aarg. 19 H. 2—4, 20 H. 1.
 Théologisk Tidsskrift, udg. af Chr. Kalkar. 1871, H. 5—12. 1872, H. 1—5.
- B. Monrad, D. G. Profeten Esaias. Kbhvn. 1865.
 —, *Hjort og Psalmerne.* Kbhvn. 1865.
 Grundtvig, N. F. S. *Kirke-Speil.* Kbhvn. 1871.
- E. Nye kirkehist. Saml. udg. af Selsk. f. Danm. Kirkehistorie ved H. F. Rørdam. B. 5, H. 4. B. 6, H. 1. Kbhvn. 1871—72.

II. Filosofi. Æsthetik.

- † Christensen, R. *Sophisterne.* Kbhvn. 1871.
 * Eschenburg, I. I. *Lehrbuch der Wissenschaftskunde.* Berlin u. Stettin 1800.
 * —, *Entwurf einer Theorie u. Litteratur d. schönen Redekünste.* Berlin u. Stettin 1805.
 † Lund, Troels. *Om Socrates' Lære og Personlighed.* Kbhvn. 1871.

III. Rets- og Statsvidenskab.

- A. † Klein, C. S. *Samlinger af endnu gjældende Love 1870—74.* H. 2. Kbhvn. 1871.
 † Skibsted, H. V. *Love- og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsenet.* Bd. 3. Kbhvn. 1871.
- B. † Statistisk Tabelværk. III Række. 17. Kbhvn. 1871.
 † Müller, H. C. D. *Om Stat og Kirke.* I. 1. 2. II. 1. 2. 3. 4. Kbhvn. 1868. 69. 71.
 Trap, J. P. og Eriksen, H. C. *Kgl. dansk Hof- og Statskalender for 1872.* Kbhvn. 1872.

V. Naturlære og Astronomi.

- * Bode, J. E. Anleitung zur Kenntniss des gestirnten Himmels. Neunte Auflage. Berlin und Stettin 1823.
 - * Bürja, A. Lehrbuch der Astronomie. Bd. 1—5. Berlin 1794—1806.
 - * Littrow, J. J. von. Die Wunder des Himmels. Zweite Auflage. Stuttgart 1842.
 - * Olufsen, C. F. R. Begyndelsesgrunde af Astronomien. Kbhvn. 1848.
 - * Pedersen, P. Almeenfattelig Veirlære. Kbhvn. 1854.
 - * Schneider, J. G. Eclogæ Physicæ. Vol. I. Jenæ et Lipsiæ. 1801.
 - * —, Anmerkungen und Erläuterungen über die Eclogas Physicas. Jena und Leipzig. 1801.
 - * Struwe, F. G. W. Études d'Astronomie stellaire. St. Pétersbourg 1847.
- Tidsskrift for Fysik og Chemi. X. 6—12. XI. 1—4.
 Tuxen, J. C. Stjerneverdenen. Kbhvn. 1871.
 Tyehsen, C. De fysiske Kræfter. H. 2—4.
 * Ursin, Dr. G. F. Betragtninger over Himlen. Kbhvn. 1834.
 * —, Dampmaskinen fremstillet i 15 populære Forelæsninger. Kbhvn. 1842.

VI. Mathematik.

- * Bjørn, H. O. Lærebog i Geometrien. 4de Oplag. Odense 1854.
- * Callet, Fr. Tables portatives de Logarithmes. Paris 1795.
- * Crelle, A. L. Lehrbuch der Arithmetik und Algebra. Berlin 1825.
- * Decker, F. S. Praktische Anleitung zur Arithmetik und Algebra. Mainz 1831.
- * Euklid: Die Geometrie des Euklid von E. S. Unger. 2 Aufl. Leipzig 1851.
- * Euklids Data, von R. Simson, aus dem Engl. übers. von J. Ch. Schwab. Stuttgart 1780.
- * Euklid: Auszug aus R. Simsons Übersetzung von J. A. Matthias. Magdeburg 1799.
- * Euler, L. Vollständige Anleitung zur niedern und höhern Algebra, herausgegeben von J. Ph. Grüson. 1—3 Theil. Berlin und Frankfurt am Main 1796—97.
- * Fallesen, L. S. Begyndelsesgrunde i den rene Mathematik. Kbhvn. 1834.
- * Fischer, J. C. Grundriss der gesammten reinen höheren Mathematik. 1—2 Band. Leipzig 1807.

- * Gartz, J. C. Versuch einer streng wissenschaftlichen Darstellung der reinen allgemeinen Arithmetik. Halle 1825.
- * Hansteen, Chr. Lærebog i Plangeometrie. Christiania 1835.
- * Jürgensen, Chr. 1) Plan- og sphærisk Trigonometrie. Kbhvn. 1835. — 2) Analytisk Plangeometrie. Kbhvn. 1834. — 3) Analytisk Stereometrie. Kbhvn. 1838.
- * —, Elementair Arithmetik og Algebra. 2den Udgave. Kbhvn. 1841.
- Krarup-Hansen, C. J. L. Beskrivelse af geometr. Legemer. Fredericia 1872. (Gave.)
- * Kries, Fr. Lehrbuch der reinen Mathematik. 6 Aufl. Jena 1836.
- * Lacroix, S. Fr. Anfangsgründe der Arithmetik, aus dem Französischen übersetzt. Berlin 1827.
- * —, Anfangsgründe der Geometrie, aus dem Franz. übersetzt von E. M. Hahn. Berlin 1806.
- * —, Anfangsgründe der Algebra. Aus dem Franz. übersetzt von M. Metternich. 2 Auflage. Mainz 1820.
- * —, Anleitung zur ebenen und sphärischen Trigonometrie und zur Anwendung der Algebra auf die Geometrie. Übersetzt von Ludwig Ideler. Berlin 1822.
- * —, Lehrbegriff des Differential und Integralcalculus. Übers. von J. Ph. Grütson. 1—2 Theil. Berlin 1799—1800.
- * Legendre, A. M. Die Elemente der Geometrie und Trigonometrie. Aus dem Franz. übersetzt von A. L. Crelle. Berlin 1837.
- Madsen, V. H. O. Elementær Arithmetik og Algebra. Kbhvn. 1872. (Gave.)
- Møller, C. F. C. Vejledning for Lærere i praktisk Regning. Kbhvn. 1871.
- , Opgaver i praktisk Regning. I. II. Kbhvn. 1871.
- , Grundtræk af Læren om Rumstørrelser. Kbhvn. 1868.
- , Læren om Rumstørrelser. I. Kbhvn. 1870.
- * Oppermann, L. Elementair Plangeometri. Kbhvn. 1845.
- † Petersen, J. Om Ligninger, der løses ved Kvadrater. Kbhvn. 1871. 4.
- * Schmidten, H. G. Ledetraad ved Forelæsainger over Arithmetik og Algebra. Kbhvn.
- * Schneider, Fr. W. Die Lehre von den Kegelschnitten. Berlin 1824.
- * Simesen, R. Geometriens Grundtræk. Trykt som Manuskript. Helsingør og Kbhvn. 1848.
- * —, Grundriss der elementaren Algebra. Altona 1841.

- Steen, A. *Mathematiske Opgaver*. 5te Udg. Kbhvn. 1871.
- * Svønningsen, C. *Lærebog i Geometri, til Brug for Skoler*. Kbhvn. 1834.
- * Tegner, P. W. *Arithmetik, retliniet Trigonometrie og Udtog af matematisk Geographie*. Kbhvn. 1836.
- * —, *Analytisk retliniet og sphærisk Trigonometri*. Kbhvn. 1834.
- * Thieme, Fr. E. *Lehrbuch zur niedern Geometric*. I—II Theil. Plauen 1847—50.
- Tychsen, C. (Zeuthen, H. G.) *Mathem. Tidsskrift*. III Række. 1ste Aarg. 4—6. 2den Aarg. 1—4. Kbhvn. 1871—72.
- * Ursin, Dr. G. F. *Lærebog i den rene Mathematik*. Kbhvn. 1822.
- * — *Lærebog i den rene Mathematik*. 2den Del. Kbhvn. 1824.
- * Vega, G. *Forelæsninger over Mathematiken*. Ved F. G. H. Mourier. 1—2 Deel. Kbhvn. 1813—14.
- * —, *Vorlesungen über die Mathematik*. 1—4 Band. Wien 1821—22 og 1818—19.
- * Wiegand, A. *Die merkwürdigen Punkte des Dreiecks*. 2 Aufl. Halle 1848.

VII. Naturhistorie.

- A. Fogh, C., Lütken, C. F. (og Warming, E.) *Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben*. 4 Række. B. 3. 3—6. B. 4. 1—2.
- * Lumnitzer, J. G. *Lehrbuch für die erste, systematische Unterricht in der Naturgeschichte*. Mit 12 Kupfertafeln. Wien 1826.
- Schjødte, J. C. *Naturhistorisk Tidsskrift*. 3 Række. 6 B. 3 H.
- * Stein, Ch. G. D. *Handbuch der Naturgeschichte*. Leipzig 1829.
- Troschel. *Arkiv für Naturgesch.* Jahrg. 37. H. 1—3.
- Videnskabelige Meddelelser fra Naturh. Forening i Kbhvn.*
- * Wagener, S. Ch. *Natur-Wunder und Länder-Merkwürdigkeiten*. I—VI Theil. Berlin 1806—1810.
- B. Westerlund, C. A. *Fauna molluscorum*. Lund 1871.
- C. Jensen-Tusch, H. *Folkelige Plantenavne*, 5 H. Kbhvn. 1870.
- , *Navnefortegnelse til Nordiske Plantenavne*. Kbhvn. 1871.
- Kjærskou, H. *Botanisk Tidsskrift*. 2 Række. B. 1. H. 1—2. Kbhvn. 1871—72.
- † Warming, J. E. B. *Er Koppen hos Vortemælken en Blomst eller en Blomsterstand*. Kbhv. 1871.

VIII. Geografi. Topografi. Rejsebeskrivelser.

- † Mehren, A. F. *Cahira og Kerafat*. Kbhvn. 1870. 4.

- Nordiske Billeder med oplysende Text. B. 5. H. 6—10.
 Petermann, A. Geographische Mittheilungen. 1871, H. 6—12.
 1872, H. 1—5.
 —, Ergänzungshefte 29—32. Gotha 1871—72.
 Topsøe, V. C. S. Fra Amerika. 1—8. Kbhvn. 1872.
 Thrige, S. B. Tillæg til Lærebog i Geografien. Kbhvn. 1872.
 (Gave).
 Wulff, D. H. Statistiske Bidrag til Vendelbo Stift. I. Aalborg
 1872.

IX. Historie.

- A. Cantu, C. Verdenshist. bearb. af Holm og Weilbach. H. 6—13.
 Kbhvn. 1871—72.
 Historisk Archiv. 1871, H. 5—12. 1872, H. 1—4. Kbhvn.
 Lübke, V. Kunsth. ved J. Lange. H. 7—11. Kbhvn. 1871—72.
 Weber, G. Allgemeine Weltgeschichte. B. 9, H. 2. Register 5—8.
 B. Duruy, V. Histoire des Romains. 1—3. Paris 1870—71.
 C. Lacroix, Paul. Mœurs, usages et costumes au moyen age.
 Paris 1871.
 —, Les arts au moyen age. Paris 1871.
 D. Ræder, J. G. F. Kilder til Danmark under Sv. Estridsen.
 Kbhvn. 1872.
 Rørdam, H. Monumenta historiae Danicae. I. 1. Kbhvn.
 1871.
 Billeder af berømte danske Mænd og Kvinder. 1—3. Kbhvn.
 1867—69.
 Danske Saml. for Hist., Topografi, Personal- og Litteraturhist.,
 udg. af C. Bruun, C. Nielsen og S. B. Smith. B. 6. H. 4.
 2 Række. B. 1. H. 1—3. Kbhvn. 1871—72.
 En Brevvexling mellem Grev J. H. E. Bernstorff og Hertugen af
 Choiseul 1758—66. Kbhvn. 1871.
 Friis, F. R. Tyge Brahe. Kbhvn. 1871.
 Frølund, L. Ch. Th. Holstebro. Aalborg 1871.
 † Hist. Tidsskrift udg. ved E. Holm. 4 Række. B. 2. H. 2.
 Rosenørn, M. H. Greve Geert og Niels Ebbesen 1. Randers
 1872.
 Samlinger til Fyens Hist. og Topografi. B. 6. H. 1. Odense
 1871.
 Samlinger til jydsk Hist. og Topografi, udg. af det jydsk hist.-
 topografiske Selskab. B. 3, H. 3—4. B. 4, H. 1. Aalborg
 1871—72.
 Sørensen, C. Th. Kampen om Norge. I. Kbhvn. 1871.
 Vaupell, O. Den dansk-norske Hærs Historie. H. 6—16.
 Kbhvn. 1871—72.

E. Martin, H. Etudes d'Archeologie celtique. Paris 1872.

X. Filologi.

- A. Diez, F. Etymologisches Wörterbuch der roman. Sprachen. I—II. Bonn 1870.
- † Madvig, J. N. Sprogvidenskabelige Strøbemærkninger. Kbhvn. 1871. 4.
- Müller, Max. Essays. I—II (deutsch). Leipzig 1869.
- C. Tidsskrift for Filologi og Pædagogik. IX. 2. 3.
- * Wolf, F. A. Lit. Analekten. 1—3 Berlin 1817.
- D. * Ælianus, Cl. Varia historia. Ed. G. B. Lehnert. Lipsiæ 1794.
- * —, De natura animalium. Ed J. G. Schneider. Lipsiæ 1784.
- * Æschyli tragoediæ. Lipsiæ 1817.
- * —, Versio Schutziana. Lugduni Batavorum 1824.
- * Commentationum Æschylearum specimen. Scrips. A. Weilaue. Vratislaviæ 1819.
- * Fabulæ Æsopicæ. Ed. C. E. Ch. Schneider. Lipsiæ 1810.
- * Anacreontis carmina. Ed. E. A. Moebius. Gothæ et Erfordiæ 1826.
- * Antoninus, M. Commentarii. Ed. J. M. Schultz. Slesvici 1802.
- * Apollodori bibliotheca. Ed. C. G. Heyne. Gothingæ 1803.
- * Ad Apollodori bibliothecam observationes, auctore E. Heyne. Gottingæ 1803.
- * Apollonii Rhodii Argonautica. Ed. R. Fr. Ph. Brunckius. Tom. I—II. Lipsiæ 1810—13.
- * Aratus. Phænomena & diosemea etc. Cur. F. C. Matthiæ. Francofurti ad Moenam 1817.
- * Aristophanis aves. Recensuit Ch. D. Beck. Lipsiæ 1782.
- * Aristophanis nubes. Ed. C. Reisigius. Lipsiæ 1820.
- * Aristophanis Plutus. Ed. J. D. A. Münter. Cellæ 1784.
- * Aristophanis vespæ. Ed. C. Th. Conz. Tubingæ 1824.
- Aristophane. Morceaux choisis. Paris 1869.
- * Qvæstionum de ranis Aristophanis spec. I. Scrip. Fr. G. Wagner. Vratislaviæ 1846.
- * Aristotelis ars poetica. Ed. E. A. G. Graefenhan. Lipsiæ 1821.
- * Aristotelis ethica Nichomachea. Ed. Car. Zell. Vol. 1—II. Heidelbergæ 1820.
- * Arriani expeditio Alexandri. Ed. Schmieder. Lipsiæ 1798.
- * Bion et Moschus. Ed. T. C. F. Manso, Gothæ 1784.

- * Demosthenis orationes selectæ. Ed. J. H. Bremi. Sect. I—II. Gothæ et Erfordiæ 1829—1834.
- * Demosthenis oratio de corona. Ed. G. Ch. Harless. Lipsiæ 1814.
- * Reden des Demosthenes, erkl. v. A. Westermann. 2 B. Leipzig 1850.
- * Epicteti enchiridion. Ed. C. G. Heyne. Lipsiæ 1783.
- * Euripides. Ed. F. Bothe. I—II. Lipsiæ 1825—26.
- * Euripidis Bacchæ. Rec. G. Hermannus. Lipsiæ 1823.
- * Euripidis Hecuba. Ed. G. Lange. Halis Saxonum 1838.
- * Euripidis Medea. Ed. R. Porson. Lipsiæ 1824.
- * Euripidis Orestes. Ed. R. Porson. Lipsiæ 1824.
- * Euripidis Phoenissæ. Ed. Ch. G. Schütz. Halæ 1821.
- Euripide. Morceaux choisis. Paris 1870.
- * De Euripidis Bacchabus. Ed. G. H. Meyer. Gottingæ 1833.
- Eustathii comment. ad Hom. Il. 1—4. Lipsiæ 1827. 4.
- Eustathii comm. ad Hom. Odys. 1—2. Lipsiæ 1825. 4.
- Index in Eust. com. in Il. et Od. Lipsiæ 1828. 4.
- Harpocratonis Lexicon. Vol. I—II. Lips. 1824.
- * Herodians Lebensbeschreibung der römischen Kaiser. Leipzig 1791.
- * Herodotus. Ed. G. H. Schüfer. Tom. II. Oxonii 1809.
- * Herodoti et Ctesiae opera et fragmenta. Ed. A. C. Borheck. I—III. Lemgoviae 1808—10.
- * Apparatus ad Herodotum. Vol. I—V. Lemgoviae 1795—98.
- * Hesiodi carmina. Ed. C. Goettlingius. Gothæ et Erfordiæ 1831.
- * Homeri Ilias. Ed. I. G. Hager. I—II. Chemnicii 1778—81.
- * Homeri Odyssea. Ed. I. G. Hager. I—II. Chemnicii 1776—81.
- Homers Odyssee 9—12 ved J. T. Bang. (Gave.) Kbhvn. 1871.
- * Homeri hymni, batrachomyom. et carm. minora. Ed. C. D. Ilgen. Halis Saxonum 1794.
- * J. H. J. Kœppen, erklärende Anmerkungen zu Homers Ilias 1—6. Hannover 1804—23.
- Hermann, G. und Creuzer, Fr. Briefe über Homer u. Hesiodus. Heidelberg 1818.
- * Jamblici adhortatio ad philosophiam. Ed. Th. Kiessling. Lipsiæ 1813.
- * Isocratis opera. Ed. W. Lange. Halis Saxonum 1803.
- * C. Berg. Udv. af Isocrates' Taler med Kommentar af O. Fibiger. Kbhvn 1853.
- * Juliani Imp. epistolæ. Ed. L. H. Heyler. Moguntiæ 1828.

- * *Lycophronis Alexandra*. Ed. H. G. Reichardus. Lipsiae 1788.
- * *Lycurgi deperditarum orationum fragmenta*. Ed. F. G. Kiesslingius et M. H. E. Meierus. Halis Saxonum 1850.
- * *Lycurgi oratio in Leocratem*. Ed. F. Osann. Jenae 1821.
- * C. Berg. *Udvalg af Lysias' Taler med Kommentar af O. Fibiger*. Kbhvn. 1853.
- * *Memnonis historiarum Heracl. et Pont. excerpta*. Ed. I. C. Orellius. Lipsiae 1816.
- * *Menandri et Philemonis rell.* Ed. A. Meineke. Berolini 1823.
- * *Emendationes in Menandri et Philemonis reliquias*. Ed. J. Clericus. Trajecti ad Rhenum 1710.
- * *Musæi Hero et Leander*. Ed. C. Fr. Heinrich. Hannoverae 1793.
- * *Nemesius Emesenus. De natura hominis*. Ed. Ch. Fr. Matthæus. Halae & Magdeburgi 1802.
- * *Oppiani cynegetica et halientica*. Ed. J. G. Schneider. Lipsiae 1813.
- * *Palæphatus von ungläublichen Begebenheiten*. T. H. M. Ernesti. Leipzig 1816.
- * *Pausanias. Græciæ descriptio*. Ed. J. Fr. Facius. Tom. I—IV. Lipsiae 1794—96.
- * *Pindari carmina*. Ed. C. G. Heyne. Vol. I—III. Lipsiae 1817.
- * *Platonis dialogi Græce et Latine*. Ed. Im. Bekker. Vol. I—VIII. Berolini 1816—18.
- * *Platonis apologia Socratis et Crito*. Ed. C. G. Elberling. Havniæ 1837.
- * *Platonis leges et epinomis*. Ed. D. Fr. Astius. Tom. I—II. Lipsiae 1814.
- Platon. *Morceaux choisis*. Paris 1869.
- Platon. *Udvalgte Stykker ved S. B. Thrige (med Anmærkn.)* Kbhvn. 1871.
- * *Dialogorum Platonis argumenta*. Illust. D. Tiedemann: Bionti 1786.
- * I. H. Neukirch. In *Platonis politiam*. Quaest. philol. p. 1. Lipsiae 1834.
- Platon. *Udvalgte Dialoger ved C. F. Heise*. 2 Del. Kbhvn. 1831. 3 Del. Kbhvn. 1838.
- * *Plutarchi opera omnia*. Ed. J. G. Hütten. Vol. I—XIII. Tubingae 1791—1804.
- * *Des Plutarchus Lebensbeschreibungen, übs. von J. Fr. S. Kaltwasser*. I—X Theil. Magdeburg 1799—1816.
- * *Plutarchs moralische Abhandlungen, übs. von J. Fr. S. Kaltwasser*. I—IX. Frankfurt a. M. 1783—1800.

- * Qvinti Smyrnæi Tryphiodori etc. carmina. Lipsiae 1825.
- * Sophoclis tragoediæ. Ed. Bothe. I—II. Lipsiae 1826—8.
- * Sophoclis Antigone. Ed. C. G. A. Erfurdt. Lipsiae 1818.
- * Sophocles. Electra. Ed. G. C. W. Schneider. Weimar 1823.
- * Sophoclis Philoctetes. Ed. Ph. Buttmann. Berolini 1822.
- Sophocle. Morceaux choisis. Paris 1869.
- * De genuinis Theocriti carminibus dissert. Scr. E. Reinhold. Jenæ 1819.
- * Theognidis elegi. Ed. Im. Bekkerus. Berolini 1827.
- * Theophrasti characteres. Ed. Fr. Astius. Lipsiae 1816.
- * De Theopompi Chii vita et scriptis. Ed. A. J. E. Pflugk. Berolini 1827.
- * Thucydidis de bello Peloponnesiaco. Ed. G. Seebode. Lipsiae 1818.
- * Thucydidis de bello Peloponnesiaco. Ed. E. F. Poppo. Gothæ 1843—51.
- * Tyrtæi quæ supersunt. Ed. Ch. A. Klotzius. Altenburgi 1767.
- * Xenophon. Anabasis ved C. Berg og O. Fibiger. Kbhvn. 1852.
- * Xenophon. Anabasis. Ed. Fr. A. Bornemann. Lipsiae 1825.
- * Xenophon. Apomnemoneumata. Ed. Fr. A. Bornemann. Lipsiae 1829.
- * Xenophontis Hellenica. Rec. C. Schneider. Lipsiae 1799.
- * Xenophontis Oeconomicus. Rec. C. Schneider. Lipsiae 1805.
- Corpus scriptorum hist. Byzantinae. Vol. I. Bonnae 1829.
- * Corpus scriptorum hist. Byzant. T. 19. Nicephorus Gregoras. Vol. II. Bonnae 1830.
- * Scriptores erotici Graeci. Ed. G. Mitscherlich. Vol. I—III. Biponti 1792—4.
- * Delectus epigrammatum Græcorum. Ed. F. Jacobs. Gothæ et Erfordiae 1826.
- * Gnomici poetæ. Lipsiae 1817.
- * Oratores Attioi. Rec. Im. Bekker. I—V. Berolini 1823—4. Gaisford: Poetae minores Græci I—V. Lipsiae 1823.
- * Poetriarum Græcarum carmina. Ed. Schneider. Giesæ 1802.
- * Opuscula sententiosa et moralia. Ed. I. C. Orellius. Tom. I—II. Lipsiae 1819—21.
- E. Apuleii opera. Vol. I—II. Biponti 1788.
- * Ammianus Marcellinus. Biponti 1786.
- * Ausonii, D. Magni, opera. Biponti 1785.

- * Calpurnius, T. Idyllen übers. v. G. E. Klausen. Altona 1807.
- * Catullus, C. Valerius. Ed. C. J. Sillig. Gottingae 1823.
- * Cicero, M. Tullius. Opera. Vol. I—XIII. Biponti 1780—87.
- * —, Oratorum fragmenta inedita. Ed. C. Beier. Lips. 1825.
- * —, C. Garatonii notæ in orationes Ciceronis per V juvenes Hafnienses P. 1. Hafniae 1825.
- * —, Philosophica omnia. Ed. J. A. Goerenz. Vol. I—III. Lipsiae 1809—13.
- * —, De officiis. Ed. J. F. Heusinger. Brunsvigae 1783.
- * —, De officiis. Ed. A. G. Gernhard. Lips. 1811.
- * —, De officiis. Ed. C. T. Zumptius. Brunsvigae 1838.
- * —, De republica. Ed. Ang. Majus. Stuttgartiae et Tubingae 1822.
- * —, Tuscul. disput. Ed. F. A. Wolff. Lipsiae 1792.
- * —, De natura deorum. Ed. F. Creuzer. Lips. 1818.
- * —, De divinatione. Ed. J. J. Hottinger. Lips. 1793.
- * —, Cato major. Ed. A. G. Gernhard. Lips. 1819.
- * —, Lælius. Ed. A. G. Gernhard. Lipsiae 1825.
- * J. A. Ernesti. Praefationes ad editionem majorem M. Tullii Ciceronis. Vol. I. II. Halae 1806—7.
- * Claudii Claudiani opera. Biponti 1784.
- * Cornelius Nepos. Biponti 1782.
- * — Mit Anm. v. I. H. Bremi. Zürich 1820.
- * Curtius Rufus, Q. Vol. I. II. Biponti 1782.
- * Frontinus, Sex. Julius. Opera. Biponti 1788.
- * Gellius, A. Noctes Atticae. Vol. I. II. Biponti 1784.
- * Horatius Flaccus, Q. Ed. I. C. Orellius. Vol. I. II. Turici 1843—44.
- Horats' Brev til Pisonerne v. F. Gjertsen. Christiania 1871.
- * Juvenalis, D. Junius. Satirae. Ed. G. A. Ruperti. Vol. I. II. Lips. 1819—20.
- * Livii, T. historiarum libri. Vol. I—XIII. Biponti 1784—86.
- * Lucanus, M. Annaeus. Pharsalia. Ed. C. F. Weber. Vol. I. II. Lips. 1828—29.
- * Lucretius Carus, T. De rerum natura. Ed. H. C. A. Eichstädt. Lips. 1801.
- * Macrobius, Aurelius Theodosius. Opera. Vol. I. II. Biponti 1788.
- * Manilius, M. Astronomica. Ed. A. G. Pingré. Vol. I. II. Parisiis 1786.
- * Martialis, M. Valerius. Epigrammata. Lugd. Batav. 1656.
- * —, Epigrammata. Vol. I. II. Vindobonae 1804.
- * Ovidius Naso, P. Metamorphoses. Ed. G. E. Gierig. Vol. I. II. Lips. 1804—7.

- * Ovidius Naso, P. *Fasti*. Ed. G. E. Gierig. Lips. 1812.
- * —, *Tristia*. Ed. F. Th. Platz. Hannoverae 1825.
- * Persius Flaccus, A. *Satirae*. Ed. F. Plum. Havniae 1827.
- * Petronius Arbiter, T. *Satirica*. Biponti 1790.
- * Phaedrus. *Fabulae*. Ed. I. G. S. Schwabe. Brunsw. 1806.
- * Plautus, M. Accius. *Comediae*. Vol. I—IV. Biponti 1779—80.
- * *Commentarius perpetuus in M. Accii Plauti comoedias*, Conscr. B. F. Schmieder. Gottingae 1804.
- * Plinius Secundus, C. *Historia naturalis*. Vol. I—V. Biponti 1783—84.
- * Plinius Caecilius Secundus, C. *Epistolae*. Vol. I. II. Bip. 1789.
- * Priscianus. *Opera*. Ed. A. Krehl. Vol. I. II. Lips. 1819—20.
- * Propertius, Sext. Aurelius. *Elegiae*. Ed. J. Baden. Hafniae 1798.
- * Qvinctilianus, M. Fabius. *Institut. orator*. Ed. G. A. B. Wolff. Vol. I. II. Lips. 1821.
- * Rutilius Lupus, P. Ed. F. R. Jacob. Lubecae 1837.
- * Seneca, L. Annaeus. *Opera*. Vol. I—IV. Biponti 1782.
- * —, *Naturalia*. Ed. G. D. Koeler. Gottingae 1819.
- * —, *Tragoediae*. Ed. F. H. Bothe. Lips. 1819.
- * Seneca, M. Annaeus. *Opera*. Biponti 1783.
- * Silius Italicus, C. *Punica*. Ed. I. C. Th. Ernesti. Vol. I. II. Lips. 1791—92.
- * Statius, P. Papinius. Ed. J. Veenhusen. Lugd. Batav. 1671.
- * Suetonius Tranquillus, C. Ed. I. A. Ernesti. Vol. I. II. Lips. 1775.
- * —, *Opera*. Ed. D. C. G. Baumgarten-Crusius. Vol. I. II. et Vol. III *Clavis*. Lips. 1816—18.
- Taciti Germania*. Erklärt v. C. Tuecking. Paderborn 1867.
- * Terentius Afer, P. *Comoediae sex*. Vol. I. II. Biponti 1779—80.
- * I. F. Gronovii *notae in Terentium*. Ed. C. H. Frotscher. Lips. 1833.
- * Tibullus, Albius. *Carmina*. Ed. E. C. F. Wunderlich. Lips. 1817.
- * *Supplementum edit. A. Tibulli carminum Heynio-Wunderlichiana*. Ed. L. Dissenius. Lips. 1819.
- * Valerius Maximus. Biponti 1783.
- * Virgilius Maro, P. *Opera*. Ed. C. G. Heyne. Vol. I—IV. Lips. 1803.
- * —, *Opera*. Ed. C. C. F. Wunderlich. Vol. I. II. Lips. 1822.
- * L. Berg. *Kamplægene ved Anchises Grav efter Virgil*,

- * *Historiae Augustae scriptores sex.* Vol. I. II. Biponti 1787.
- * *Scriptores rei rusticae.* Vol. I—IV. Biponti 1787—88.
- F. * Bach, P. C. Chr. *Geist d. röm. Elegie.* Gotha 1823.
- * Eschenburg, I. I. *Handbuch der klassischen Litteratur.* Berl. u. Stettin 1816.
- * Petersen, F. C. *Handbuch der griechischen Litteraturgeschichte.* Hamburg 1834.
- * Jenisch, D. *Vorlesungen über die Meisterwerke der griechischen Poesi.* I. II. Berlin 1803.
- H. Wattenbach, W. *Anleitung zur griechischen Palaeographie.* Leipzig 1867.
- Tregder, P. H. *Den græske Kunsts Historie.* 2den Udgave. Kbhvn. 1871.
- I. * Hermann, M. G. *Die Feste v. Hellas.* T. I. II. Berlin 1803.
- K. 1. a. * Classen, I. *De grammaticae Græcæ primordiis.* Bonnae 1829.
- * Hoogeveen, H. *Doctrina particularum lingvæ Gr.* Lips. 1806.
- * Kreuser, I. *Griechische Accentlehre.* Fr. a. M. 1827.
- * Kühner, R. *Schulgrammatik der gr. Sprache.* Hannover 1836.
- * Matthiae, A. *Ausführliche gr. Gramm.* Leipz. 1807.
- * Rost, W. C. F. *Griech. Gramm.* Göttingen 1841.
- * Sturz, F. G. *Graecae linguae dialecti.* Lips. 1807.
- * Vigerus, F. *De Graecae dictionis idiotismis.* Ed. G. Hermannus. Vol. I. II. Lips. 1802.
- * Jacobs, F. *Elementarbuch d. griechischen Sprache.* 1—4. Jena 1805—33.
- * Nissen, N. L. *Græsk poetisk Anthologie.* Kbhvn. 1799.
- * —, *Græsk prosaisk Chrestomathie.* Kbhvn. 1801.
- * —, I. M. Gessners gr. Chrest. Kbhvn. 1802.
- * —, *Bidrag til den gr. poet. Anth.s Fortolkning.* Kbhvn. 1805.
- 1 b. * Ernesti, A. *Graecum lex. manuale.* Lips. 1767.
- * Lünemann, *Wörterbuch z. Homers Ilias.* Königsberg 1830.
- * —, *Wörterb. z. Homers Odyssee.* Kbrg. 1840.
- * Riemer, F. W. *Griechisch-deutsches Handwörterbuch.* Vol. I—II. Jena u. Leipz. 1819—20.
- * Schneider, J. G. *Griech. deutsches Wörterb.* Vol. I. II. Leipz. 1819.
- * —, *Nachträge zum gr. d. Wörterb.* Leipz. 1821.
- * Schrevelius, E. *Lexicon manuale Graeco-Latinum et Latino-Graecum.* Dresdae et Lips. 1762.

- K. 2. a. * Jacobs, F. Lateinisches Lesebuch. I. Jena 1821.
 * Siebelis, I. Tirocinium poeticum. Leipz. 1852.
 Schreiner, E. Latinsk Sproglære til Skolebrug. Kristiania 1871.
 Weisse, P. Latinsk Grammatik til Skolebrug. Kristiania 1871.
- 2 b. * Doederlein, L. Lateinische Synonyme. Vol. I—IV. Leipz. 1826—31.
 * Ernesti, I. C. G. Versuch einer allgem. Lateinischen Synonymik. Vol. I—3. Leipz. 1799—1800.
 * Georges, K. E. Lat. deutsches Handwörterbuch. Vol. I. II. Leipz. 1843.
 * Ramshorn, L. Synonymisches Handwörterbuch d. latein. Sprache. Leipz. 1835.

XI. Nyere Sprog og Litteratur.

- A. Norges Kongesagaer overs. af P. A. Munch. B. 2, H. 6. Kristiania 1871.
- B. Arentzen, Kr. Baggesen og Øhlenschläger. 2. Kbhvn. 1871.
 Asbjørnsen, P. Chr. Norske Folkeeventyr. Ny Samling. Kbhvn. & Christiania 1871.
 Barfod, Fr. Birkedal—. Malte Konrad Bruun. Kbhvn. 1871.
 Ewald, H. F. Den skotske Kvinde paa Tjele. 1—2. Kbhvn. 1871
 Hagberg, C. A. Minnestal öfver Esaias Tegnér. Lund 1847.
 Hammerich, M. Smaaskrifter 5. Kbhvn. 1871.
 Hauch, C. Minder fra min første Udenlandsrejse. Kbhvn. 1871.
 Høyen, N. L. Skrifter ved I. L. Ussing. I—II. Kbhvn. 1871.
 Lehmann, Orla. Efterladte Skrifter. I. Kbhvn. 1872.
 Müller, L. C. Samlede Smaaskrifter. Kbhvn. 1864.
 Breve fra J. P. Mynster. Kbhvn. 1860.
 Af efterladte Breve til J. P. Mynster. Kbhvn. 1862.
 Tegnér, E. Samlade Skrifter. I, 1—3. II, 1—2. Stockholm 1871.
 Thomander, J. H. Brutus. Lund 1831.
 Thoresen, M. Signes Historie. Kbhvn. 1864.
 Tollin, I. Dikter. Lund 1844.
 Ødmann, Samuel. Hågkomster från hembygden och skolan. Örebro 1861.
 Hazelius, A. Redogörelse för nordiska rättstafningsmötet. Stockholm 1871.
 Lefolii, H. H. Sproglærens Grundbegreber. Kbhvn. 1871.

- Möbius, Th. Dänische Formenlehre. Kiel 1871.
 Strøm, Th. Dansk Literaturhist. Kbhvn. 1871.
 C. Shakespeare, W. Dramat. Værker ved Lembecke. H. 22—24.
 Kbhvn. 1871—72.
 Mariboe, C Engelsk Formlære. Kbhvn. 1851.
 Rask, R. Engelsk Formlære. Kbhvn. 1832.
 D. Bresemann. Dansk-Tysk Ordbog. Kbhvn. 1855.
 E. Bractet, A. Grammaire historique de la langue française.
 Paris 1872.
 Littré Dictionnaire de la langue française, Livr. 25—27. Paris
 1871—72.
 G. Beowulf, Finnsburg und Waldere, herausgeg. v. Grein. Cas-
 sel u. Göttingen 1867.
 Outzen, N. Glossarium der friesischen Sprache. Kbhvn. 1837. 4.

XII. Pædagogik. Skole- og Universitetsafterretninger.

- B. † Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet 1871. 1—2. Kbhvn.
 1871.

† Skoleprogrammer.

- a) Danske for 1871 (ialt 23).

Aalborg (F. E. Hundrup: Lærerstanden ved de nedlagte La-
 tinskoler i Hjerring, Nykjøbing paa Mors, Skagen. Sæby og
 Thisted), Aarhus (G. Lund: nogle kritiske Bemærkninger til
 Texten i Cicero de officiis), Frederiksborg (C. Berg. Vor
 ABC's Historie), Herlufsholm (Fortegnelse over Skolens
 Bogsamling I), Horsens (M. R. Schmidt. De elementære
 Regninger med naturlige, brudne og negative Tal), Metro-
 politanskolen, Nykjøbing, Odense (Disciplenes Stil-
 ling i de latinske Skoler i gamle Dage. II. V. Strøm: Tale
 ved Translokationen 1870), Randers (F. E. Hundrup: Lærer-
 standen v. R. l. Skole I), Reykjavik, Ribe, Roskilde (F.
 E. Hundrup: Lærerstanden ved de nedlagte Latinskoler i Korsør,
 Nestved, Nykjøbing i S., Præstø, Skjelskjør, Slingerup, Store-
 heddinge og Stege. S. Povelsen: Nogle Ord om den forestaaende
 Omordning af det højere Skolevæsen), Rønne, Sorø (P. Lo-
 renzen: Meddelelser om den naturhistoriske Samling og Old-
 sagsamlingen), Viborg. Borgerdydskolen paa Christians-
 havn. Haderslev Læreres Skole. Latin og Realskolen i St.
 Kongensgade. V. Westenske Institut. Helsingør Realskole
 (Bidrag til Helsingørs Historie). Slagelse Realskole. Vejle
 Realskole. Vordingborg Realskole.

- b) Svenske (ialt 30).

Carlskrona (Gadd. Om Almogemålet i Østra Härad af

Jönköping Län), Carlstad, Christianstad, Falun, Gefle (I. Centervall Loci Spartiani vitæ Hadriani C. XVIII § 1 et XVIII § 1 brevi commentario instructi), Gøteborg, Halmstad, Helsingborg, Hernösand, Hudiksvall (I. A. Wiström: Helsinglands Makrolepidoptera), Jönköping (G. Haglund: om Normaterne til Kurvor af andra graden), Kalmar, Linköping, Luleå (A. W. Lønnegren: Den äldsta grekisk-romarske folktron om själan och de döda), Lund, Malmø (L. Steenberg: tabulæ logarithmi integralis), Norrköping (L. A. Eklund: Studier rörande Polens andra delning I), Nyköping (C. I. Lindbom: Virgiliæ Aeneis 1ste sången. Metrisk öfversättning), Skara, Stockholm nya elementarskolen (N. J. Anderson: Några ord om arternas geografiska og genealogiska samband inom Pilslägtet), Stockholm högre og lägre Elementar-läroverk (F. W. Hultman: Proportionslära), Strengnäs (J. A. Drysen: Lektorer vid Strengnäs Gymnasium 1626—1870), Umeå, Upsala, Wenersborg (Kylander: reseberetelse), Westerås (L. Mossberg: M. Vipsanius Agrippa), Westervik (A. A. W. Lund: Läroverkets naturalhistoriska samlingar), Wexjö, Wisby (L. Kolmodin: Öfversigt af Gotlands Foglar), Örebro (K. F. Karlson: Blad ur Örebro Skolas äldsta historia), Östersund (Kordell: om Frösö Trivialskole).

XIII. Encyclopædie m. m.

- † Bruun, C. Aarsberetning fra det st. kgl. Bibliothek. II. 1. Kbhvn. 1871.
 † Fortegnelse over Studenterne fra 1871.
 Linnström, H. Svensk boklexikon. H. 15—16. Stockholm 1872.
 Vahl, J. Dansk Bogfortegnelse for Aarene 1859—68. H. 13—14. Kbhvn. 1871.

XIV. Tidsskrifter af blandet Indhold.

- For Ide og Virkelighed. 1871, 5—12 H. 1872, 1—4 H. Kbhvn.
 † Oversigt over Videnskabernes Selskabs Forhandlinger. 1870, 2—3 H. 1871, 1 H. Kbhvn.
 Revue des deux mondes. 1 Dec. 1870—15 Maj 1872. Paris.
 Öfversigt af kgl. Vetenskaps-Akademiens Förhdlgr. 1870, 7—10 H. 1871, 1—4 H. Stockholm.

Discipelbibliotheket.

		Indtægt.		
Bidrag		14 Rdlr.	„ Mk.	„ Sk.
Beholdning		14 —	4 —	11 —
		<hr/>		
Ialt		28 Rdlr.	4 Mk.	11 Sk.
		Udgift.		
Indkjøb af Bøger		5 Rdlr.	4 Mk.	8 Sk.
Indbinding		„ —	2 —	„ —
		<hr/>		
Ialt		6 Rdlr.	„ Mk.	„ 8 Sk.
		<hr/>		
Altsaa Beholdning		22 Rdlr.	4 Mk.	3 Sk.

Den naturhistoriske Samling

har siden Udgivelsen af forrige Skoleaars Program modtaget følgende Tilvæxt, alt ved Gaver. (Givernes Navne ere tilføjede i Paranthese; det er Disciple i Skolen, naar ikke anderledes er anført.)

Phyllopneuste trochilus (Løvsanger), skudt ved Birkumgaard paa Gjøøl 19de Maj 1872. (Bruun i 3die Realkl.)

Motacilla flava (Gulspink, gul Vipstjert), skudt ved Birkumgaard paa Gjøøl 20de Maj 1872. (Samme.)

Bufo calamita (Strandtudse), tagen ved Aalborg 30te April 1872 (Hansen, 2den Kl.)

— —, tagen paa Øland i Limfjorden 1ste Juni 1872. (Forchhammer, 2den Kl.)

En Under-Halvkjæbe af *Anarrhichas lupus* (Søulv).

Platessa flesus (Skrubbe), tagen paa Bredden af Limfjorden ved Aalborg 20de Juli 1871. (Elkan Wulff, 4de Realkl.)

Brystfinnerne af en Flyvefisk, klæbede paa Papir. (Mørch, 3die Realkl.)

Gobio fluviatilis (Grundling), 2 Stykker, fangne i Aaen ved Kjærsmølle ved Aalborg 14 Maj 1872. (Rødskjær, 5te Realkl.)

Leuciscus rutilus (Skalle), fangen sammesteds 2den Maj 1872. (Samme.)

Salmo fario (Bækørred), 2 Stkr., fangede sammesteds i Marts 1872. (Samme.)

Lucanus cervus (Eghjort), Hun, 2 Stkr., tagne i Slotved Skov i Vendsyssel, i Avgust 1870. (Kampmann, 4de Kl.)

Oryctes nasicornis (Næsehorns-bille), Han. (Faye, 4de Kl.)

Meloë proscarabæus (Oliebille), tagen ved Hasseris ved Aalborg 1ste Maj 1872. (Horneman, 6te Kl.)

Locusta viridissima (grøn Græshoppe), tagen i Nørresundby i August 1871. (Ingerslev, 2den Kl.)

Larven af Sphinx ligustri (Ligustersværmeren), tagen i Aalborg 1ste Sept. 1871. (Samme.)

Larven af samme. (Bruun, 5te Realkl.)

En Klump Havsnegle-Ægkapsler, tagen ved Vesterhavet (Løkken) i August 1871. (Jessen, 6te Kl.)

Solaster papposus (Søsol), tagen ved Læsø 1871.

De to Fugle ere sendte til Konservator R. Conradsen i Kjøbenhavn for at udstoppes.

VII. Skolens Afgang- og Hovedexamen.

De *skriftlige Prøver* ved Afgangsexamenerne afholdes efter Ministeriets Bestemmelse i Dagene den 15de—19de Juni; 7de Klasse B aflægger de skriftlige Prøver samtidig med Dimittenderne. For Skolens øvrige Disciple falder den skriftlige Prøve umiddelbart før den mundtlige.

Afgangsprøven for de Studerende falder efter Ministeriets Bestemmelse saaledes: Mandag d. 24de Juni Kl. 4 Naturlære, Tirsdag d. 25de Kl. 8 Arithmetik og Geometri, Kl. 4 Latin, Onsdag d. 26de Juni Kl. 10 Historie og Kl. 1 Græsk.

Realdimittendernes Afgangsprøve falder saaledes: Tirsdag d. 2den Juli Kl. 1 Tysk, Kl. 4 Historie, Onsdag d. 3die Juli Kl. 8 Naturlære, Kl. 12 Arithmetik, Kl. 1 Engelsk, Torsdag d. 4de Juli Kl. 8 Naturhistorie, Kl. 10½ Fransk, Kl. 1 Geometri og Kl. 4 Geografi.

Efter Ministeriets Bestemmelse falder desuden 6te Klasses Prøve i 3 Afgangsfag saaledes: Tirsdag d. 25de Juni Kl. 8 Fransk, Kl. 11 Tysk, Onsdag d. 26de Juni Kl. 8 Naturhistorie.

Skolens Aarsprøver falde saaledes:
(De smaa Bogstaver a. b. c. d. betegne Værelserne).

Kl. 8. Kl. 11. Kl. 1.

Fredag d. 5te Juli.

a. VI Arithmetik og Geometri.	VII B Latin.	V R Naturlære.
b. IV R Engelsk.	III R Geografi.	IV Latin.
c. I Historie.		III og III R Arith.
d. V og V R Naturhistorie.		II Dansk.

Lørdag d. 6te Juli.

a. V og V R Tysk.	VI Latin.	VII B Hist.
b. IV og IV R Arith.	V og V R Relig.	VI Græsk.
c. III og III R Relig.	IV R Historie.	III og III R Tysk.
d. II Fransk.		I Geografi.

Mandag d. 8de Juli.

Prøve af anmeldte nye Disciple.	a. VII B Naturlære.
	b. V og V R Geogr.
	c. IV og IV R Geom.
	d. VII (A og B) Hebraisk.

Tirsdag d. 9de Juli.

a. VII B Græsk.	V R Historie.	VI <i>Religion</i> .
b. IV og IV R Relig.		IV og IV R Tysk.
c. III R Engelsk.	III Geografi.	III og III R Fransk.
d. I Naturhistorie.		II Historie.

Onsdag d. 10de Juli.

a. VII B Arithmetik.	VI <i>Geografi</i> .	VI og V Historie.
b. IV og IV R Fransk.		V og V R Arithm.
c. III og III R Hist.		I Dansk.
d. II og I Religion.		II Naturhistorie.

Torsdag d. 11te Juli.

a. V og V R Geometri.	IV Historie.	V R Engelsk.
b. V Latin og Græk.		IV og IV R Geogr.
c. I Tysk.		III Latin.
d. III og III R Naturhist.		II Geografi.

Kl. 8.

Kl. 11.

Kl. 1.

Fredag d. 12te Juli.

- a. VII B Geometri.
 - b. V og V R Fransk.
 - c. II Tysk.
 - d. IV og IV R Naturhist.
-

Mandag d. 8de Juli Kl. 8 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte nye Disciple. De, der ikke kunne møde til den Tid, prøves Torsdag d. 15de Avg. Formd. Kl. 9.

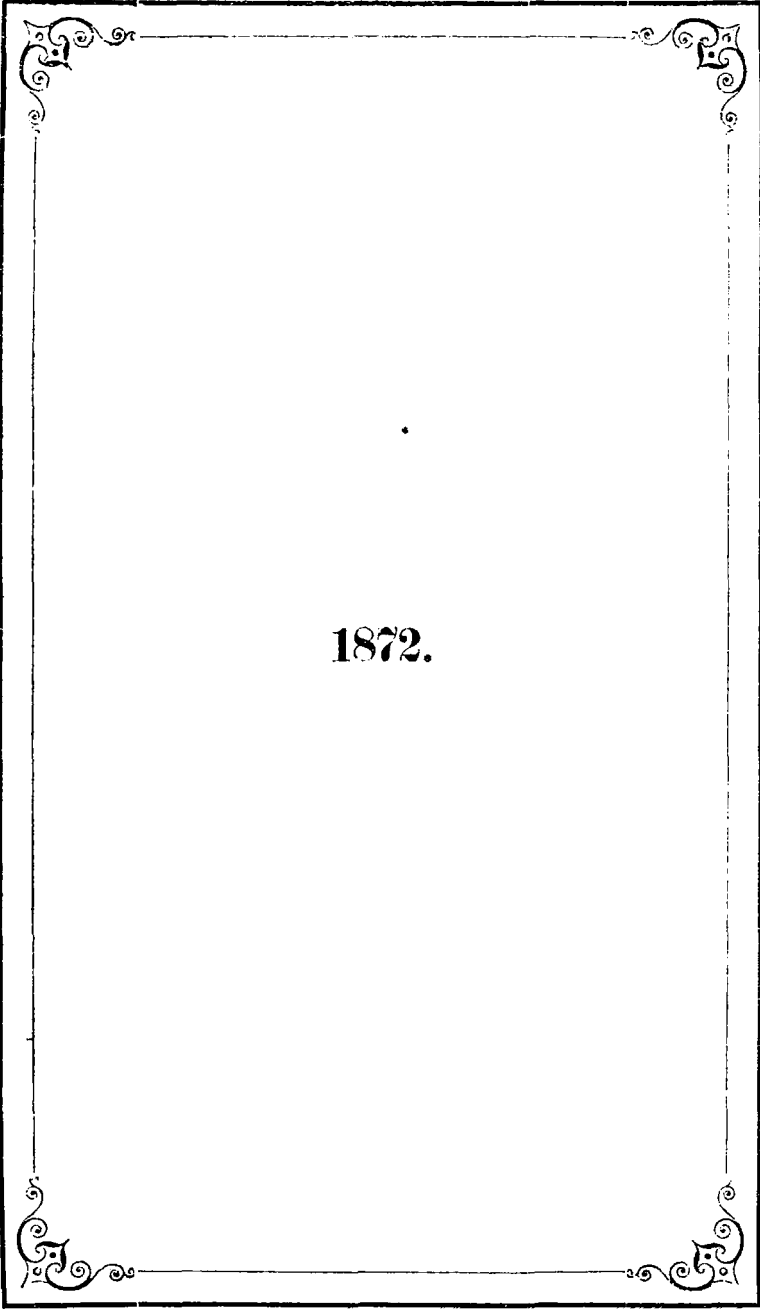
Lørdag d. 13de Juli Kl. 9 afholdes Sangprøve for hele Skolen, hvorpaa samtlige Afgangs- og Aarsprøvers Udfald og Disciplenes Omflytning bekjendtgjøres.

Det nye Skoleaars Undervisning begynder Torsdag d. 15de Avg. Kl. 1 Eftermiddag.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningshøjtideligheden indbydes herved Disciplenes Forældre og Værger, ligesom enhver, der har Interesse for Skolen og dens Undervisning.

Aalborg Kathedralskole, d. 8de Juni 1871.

Joh. Forchhammer.

1872.